

UCHWAŁA NR XX/162/2025
RADY MIASTA SUCHA BESKIDZKA

z dnia 29 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 16b ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) Rada Miasta Sucha Beskidzka uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026-2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Miasta Sucha Beskidzka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Miasta

mgr Krystian Krzeszowiak

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SUCHA BESKIDZKA NA LATA 2026 - 2030

Sucha Beskidzka, 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	5
Wstęp	7
1 Społeczno – gospodarcze uwarunkowania strategii	10
1.1 Charakterystyka gminy i prognoza demograficzna	10
1.2 Podmioty gospodarcze	13
1.3 Poziom życia ludności	14
1.4 Rodziny	15
1.5 Zasoby mieszkaniowe	18
1.6 Rynek pracy	20
1.7 Ochrona zdrowia	22
1.8 Edukacja i wychowanie	25
1.9 Sport i rekreacja	28
1.10 Organizacje pozarządowe	30
1.11 Kultura	31
1.12 System pomocy społecznej	34
1.13 Bezpieczeństwo publiczne	38
1.14 Infrastruktura, transport i komunikacja	40
1.15 Ochrona środowiska	41
2 Diagnoza sytuacji społecznej	45
2.1 Diagnoza potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych – opinie dorosłych mieszkańców miasta sucha beskidzka	47
2.1.1 Badana grupa	47
2.1.2 Ocena sytuacji życiowej i zawodowej	48
2.1.3 Warunki życia w Gminie w opinii badanej grupy	50
2.1.4 Problemy społeczne w wybranych grupach mieszkańców	54
2.1.5 Wykluczenie społeczne	63
2.1.6 Pomoc społeczna	64
2.1.7 Trudności wychowawcze rodzin	71
2.1.8 Wydarzenia kulturalne w opinii badanych	73
2.2 Diagnoza potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych – opinie pracowników instytucji pomocowych	74
2.2.1 Badana grupa	74
2.2.2 Problemy społeczne lokalnego środowiska w opinii badanych	75

2.2.3	Wykluczenie społeczne.....	78
2.2.4	Trudności wychowawcze rodzin.....	80
2.2.5	Aktywność obywatelska mieszkańców Gminy.....	82
2.3	Diagnoza potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych – opinie przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej	84
2.3.1	Badana grupa.....	84
2.3.2	Obszary działalności i działania na rzecz mieszkańców	84
2.3.3	Grupy odbiorców i zasięg działań	87
2.3.4	Charakterystyka organizacji i potencjał instytucjonalny	88
2.3.5	Oczekiwania wobec wsparcia i rozwoju organizacji	89
2.4	Podsumowanie i wnioski z badań.....	91
2.5	Zestawienie zidentyfikowanych potrzeb i rekomendacji w obszarze usług społecznych.....	94
3	Analiza SWOT.....	98
3.1	Wewnętrzne zasoby i atuty systemu pomocy społecznej oraz lokalnej społeczności: S – STRENGTHS (MOCNE STRONY).....	98
3.2	Wewnętrzne bariery utrudniające realizację polityki społecznej: W – WEAKNESSES (SŁABE STRONY)	98
3.3	Zewnętrzne możliwości, które gmina może wykorzystać: O – OPPORTUNITIES (SZANSE).....	99
3.4	Zewnętrzne czynniki, które mogą utrudnić realizację strategii: T – THREATS (ZAGROŻENIA)	100
4	Zakres usług społecznych oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi ..	101
5	Założenia strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026 - 2030.....	103
5.1	Wizja i misja.....	104
5.2	Cele strategiczne i kierunki działań	105
5.2.1	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie rodzin i poprawa funkcjonowania opiekuńczo - wychowawczego	105
5.2.2	Cel strategiczny 2. Ograniczenie problemów zdrowia psychicznego i uzależnień	107
5.2.3	Cel strategiczny 3. Ograniczenie ubóstwa i poprawa bezpieczeństwa socjalnego	108
5.2.4	Cel strategiczny 4. Zwiększenie aktywności zawodowej i integracji społeczno – zawodowej mieszkańców.....	110

5.2.5	Cel strategiczny 5. Wsparcie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych – zwiększenie ich bezpieczeństwa, samodzielności i aktywności.....	111
5.2.6	Cel strategiczny 6. Integracja społeczna, aktywność obywatelska i współpraca z NGO	112
5.2.7	Cel strategiczny 7. Zintegrowany system przeciwdziałania przemocy domowej.....	113
5.2.8	Cel systemowy D. Deinstytucjonalizacja usług społecznych oraz podejmowanie działań w zgodzie z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych	115
5.3	Matryca wskaźników.....	118
6	Ramy finansowe Strategii	123
7	System wdrażania, monitoringu i ewaluacji Strategii	125
8	Spis tabel, rysunków i wykresów	126

WYKAZ SKRÓTÓW

AOOzN – rządowy program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

CKIF – Centrum Kultury i Filmu im. Billy'ego Wildera

CUS – centrum usług społecznych

CUW – Centrum Usług Wspólnych

DPS – Dom Pomocy Społecznej

GDP – Grupa Diagnostyczno – Pomocowa

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KPP – Komenda Powiatowa Policji

MCSiR – Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MM – Muzeum Miejskie

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MPS – Miejskie Przedszkole Samorządowe

MPZ – Miejska Przychodnia Zdrowia

MŚP – Miejska Świetlica Profilaktyczna

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – Niebieskie Karty

OSP – Ochotnicza Straż z Pożarna

OW – rządowy program „Opieka wytchnieniowa”

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PK – Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych oraz ich rodzin

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – placówki wsparcia dziennego

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

SM – Straż Miejska

SMI – Szkoła Muzyczna I stopnia

SP1 – Szkoła Podstawowa nr 1

SP2 i Filia – Szkoła Podstawowa nr 2 i Filia

SR – Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej

SRPS – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

UM – Urząd Miasta

u.p.s. – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZIK – Zespół Interwencji Kryzysowej działający w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

ZK – Zakład Komunalny

ZKSS – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

ZOZ – Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej

WSTĘP

Opracowane strategii rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zaangażowania Gminy Sucha Beskidzka w identyfikację niekorzystnych zjawisk występujących wśród lokalnych społeczności, a także próbą systemowego podejścia do przeciwdziałania owym zjawiskom, przy uwzględnieniu posiadanych zasobów i możliwości. Pamiętać należy, iż nie jest możliwym rozwiązanie wszystkich problemów zgłaszanych przez mieszkańców. Dzięki niniejszemu dokumentowi wyznaczone zostały priorytety działań na najbliższe lata.

Opracowanie niniejszego dokumentu, jest realizacją obowiązku samorządu gminy wynikającego z zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.). Ów akt prawny stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

„OPRACOWANIE I REALIZACJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PROGRAMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ, PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I INNYCH, KTÓRYCH CELEM JEST INTEGRACJA OSÓB I RODZIN Z GRUP SZCZEGÓLNEGO RYZYKA" (ART. 17 UST. 1 PKT 1)

Zgodnie z ustawą, gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia, opracowana przez gminę, zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a. celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b. kierunków niezbędnych działań,
 - c. sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d. wskaźników realizacji działań.

Ponadto, przedmiotowa strategia określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2024 r. poz. 1491, 1761 i 1940), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie (patrz: Rozdział 4).

Zgodnie z art. 110 ust. 4 u.p.s. koordynatorem realizacji niniejszej strategii jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej.

Niniejsza strategia została utworzona z uwzględnieniem ram prawnych i wartości zapisanych w takich aktach prawnych jak m.in.:

- ✓ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ✓ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.;
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ✓ Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ✓ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie dużej rodziny;
- ✓ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ✓ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ✓ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- ✓ Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ✓ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;

Ponadto, niniejsza strategia zgodna jest z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, t.j.:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021–2035;

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej przedstawiono etapy opracowania strategii:

Rysunek 1. Etapy opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026 – 2030 [Źródło: opracowanie własne]

Analiza danych zastanych obejmowała dane dotyczące sytuacji społecznej udostępnione i będące w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej, Urzędu Miasta Sucha Beskidzka, Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej, Komendy Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na potrzeby diagnozy sytuacji społecznej, wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego i przeprowadzono 3 różne anonimowe badanie ankietowe – wśród mieszkańców miasta, pracowników pomocy społecznej i przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy.

1 SPOŁECZNO – GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA STRATEGII

W niniejszym rozdziale opisowi podlegają społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii, które stanowią tło do diagnozy problemów społecznych oraz planowanych celów i działań.

1.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY I PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

Gmina Sucha Beskidzka jest gminą miejską, położoną w południowo – zachodniej części województwa małopolskiego. W niewielkiej odległości od miasta znajdują się takie ośrodki przemysłowo – gospodarcze i miejscowości turystyczne jak Kraków (ok. 58 km), Bielsko – Biała (56 km) czy Zakopane (75 km). Miasto usytuowane jest w ujściu Stryszawki do Skawy i ze wszystkich stron otoczone zalesionymi pasmami Beskidu Żywieckiego, Makowskiego i Małego. Położenie geograficzne miasta jest atrakcyjne pod względem turystycznym.

Sucha Beskidzka jest stolicą powiatu suskiego, w skład którego wchodzi dziewięć jednostek samorządu terytorialnego. Graniczy od strony południowej z gminą Zawoja, od zachodniej z gminą Stryszawa, od północnej z gminą Zembrzyce, a od wschodniej z miastem i gminą Maków Podhalański.

Powierzchnia gminy wynosi 28 km², co stanowi około 4% powierzchni powiatu. Na terenie miasta zlokalizowanych jest jednak większość instytucji publicznych obsługujących mieszkańców całego powiatu, tj. Starostwo Powiatowe, Powiatowa Komenda Policji, Powiatowa Komenda Straży Pożarnej, Szpital Rejonowy, Sąd Rejonowy, Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Nadleśnictwo, Agencja Rynku Rolnego, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, banki, placówki oświatowe itp. Sucha Beskidzka pełni zatem rolę swego centrum administracyjno – gospodarczego regionu, a zarazem stanowi ważny węzeł komunikacyjny. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 28 oraz droga wojewódzka nr 946. Krzyżują się tu także trasy linii kolejowych.

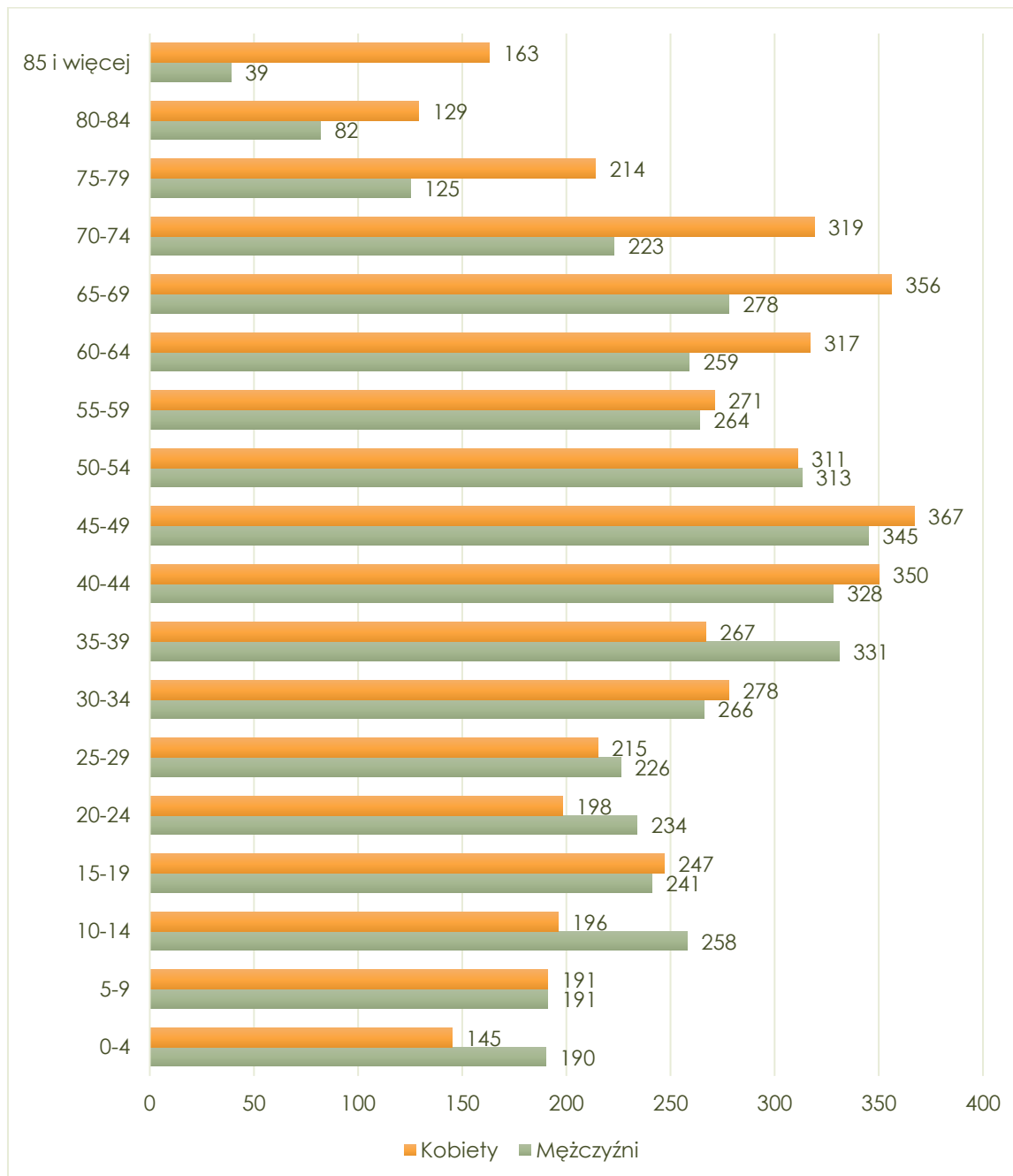
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ludność Gminy Sucha Beskidzka na dzień 31.XII.2024 r. wynosiła 8 727 osób, co stanowi 10,6% ludności powiatu (82 546). Gmina Sucha Beskidzka zajmuje pierwsze miejsce w powiecie pod względem gęstości zaludnienia. Niestety od lat w podobnym tempie zmniejsza się ludność gminy i powiatu, a w konsekwencji gęstość zaludnienia. W przeciągu czterech lat miastu „ubyło” 186 mieszkańców. Opisane tendencje prezentuje poniższa tabela:

Tabela 1. Dane statystyczne dot. ludności Gminy Sucha Beskidzka i powiatu suskiego (źródło: dane GUS).

	2021	2022	2023	2024
Ludność Gminy Sucha Beskidzka	8 913	8 927	8 868	8 727
Ludność powiatu suskiego	83 214	83 127	82 886	82 546
Stosunek %	10,7%	10,7%	10,7%	10,6%

Gminę Sucha Beskidzka zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn. Współczynnik feminizacji w ostatnich latach rośnie i wynosił dla gminy 108 w 2024 r. (średnia dla powiatu 103).

Wykres 1. Ludność Suchoj Beskidzkiej w 2024 r., wg. płci i wieku (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).

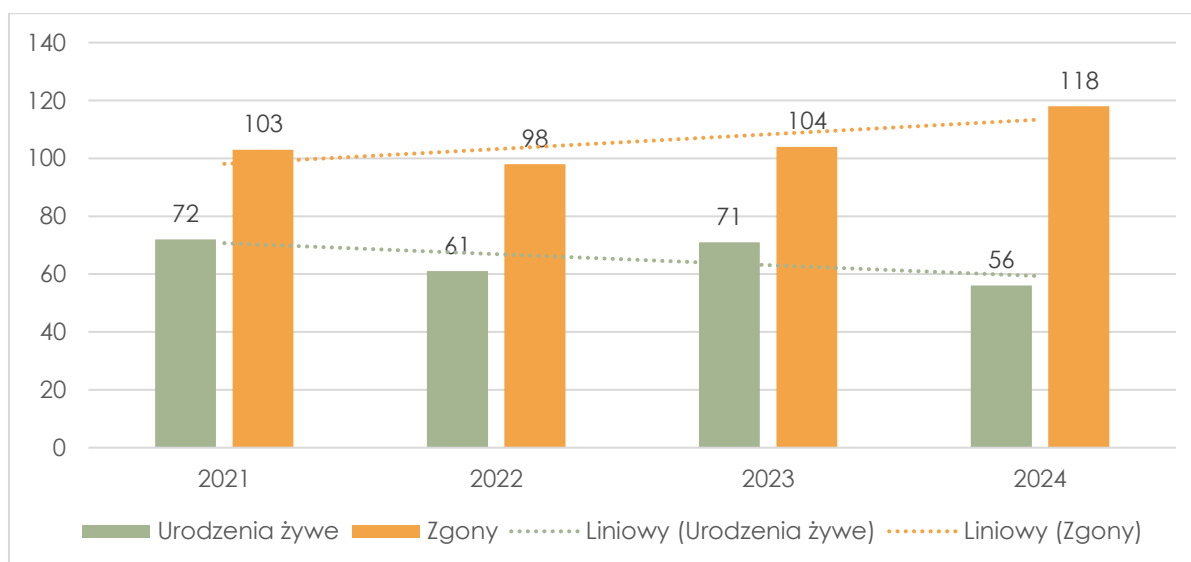
Powyższy wykres ukazuje, iż statystycznie wśród dzieci i młodzieży więcej jest chłopców. Natomiast wśród osób po 60 r.ż. zdecydowanie dominują kobiety.

Tabela 2. Procentowy udział osób wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ludności miasta Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).

	2021	2022	2023	2024
Przedprodukcyjny	17,2	17,6	17,2	16,8
Produkcyjny	58,9	58,1	57,8	57,5
Poprodukcyjny	23,9	24,3	25,0	25,7

Z niewielkimi wyjątkami co roku zmniejsza się udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wśród mieszkańców Gminy Sucha Beskidzka, natomiast zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym. Przyczynia się to do wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, który w 2021 r. wynosił 30,5, a w 2024 r. już 34,3. Dla porównania wartości współczynnika dla powiatu suskiego wynosiły odpowiednio w 2021 r. – 25,1, a w roku 2024 – 27,4.

Wykres 2. Urodzenia żywe i zgony w Gminie Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).

Przyrost naturalny w Gminie Sucha Beskidzka od lat ma ujemny symbol, w roku 2021 wynosił -3,47, a w roku 2024 opiewał na -7,04.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Poziom ludności Gminy systematycznie spada. Prawdopodobnie w najbliższych latach trend ten się utrzyma.
2. Prognozuje się dalszy wzrost obciążenia demograficznego osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

1.2 PODMIOTY GOSPODARCZE

Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w Suchej Beskidzkiej pod względem ilościowym dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. Najwięcej firm skupia się wokół takich branż jak handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, opieka zdrowotna i przetwórstwo przemysłowe.

Niezwykle ważną rolę w gospodarce miasta Sucha Beskidzka odgrywa sektor prywatny małych i średnich przedsiębiorstw, które zdecydowanie dominują w strukturze ilościowej firm na terenie miasta. Wśród przedsiębiorców przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na terenie Suchej Beskidzkiej w 2024 roku najwięcej było mikro podmiotów zatrudniających do 9 pracowników – 95,26%, natomiast małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 - 49 pracowników jest 3,48%. Przedsiębiorstwa, które zatrudniają powyżej 50 pracowników stanowią 1,26% wśród ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Nie mniej jednak to te ostatnie są największymi pracodawcami. Na terenie Suchej Beskidzkiej znajdują się duże zakłady pracy, jak na przykład „Fideltronik” czy ZOZ Sucha Beskidzka.

W bazie internetowej REGON Głównego Urzędu Statystycznego liczba zarejestrowanych podmiotów na terenie miasta Sucha Beskidzka na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosi 1 435. W podziale na grupy rodzajów działalności PKD kształtują się następująco: Rolnictwo, Leśnictwo - 17; Przemysł i budownictwo - 316; Pozostała działalność - 1102.

Do działań wspierających rozwój przedsiębiorczości, prowadzonych przez samorząd zaliczyć należy m.in.:

- ✓ Utrzymanie stosunkowo niskiego poziomu podatków i opłat lokalnych;
- ✓ Inwestycje w rozwój infrastruktury miejskiej, w tym dróg, kanalizacji sanitarnej i wodociągów;
- ✓ Budowa stref aktywności gospodarczej;
- ✓ Funkcjonowanie specjalnej strefy ekonomicznej wchodzącej w skład „Krakowskiego Parku Technologicznego”;
- ✓ Pozostawanie członkiem Stowarzyszenia „Samorządowe Centrum Przedsiębiorczości i Rozwoju”;

Działania prowadzone na rzecz poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw podnoszą konkurencyjność lokalnej gospodarki oraz generują nowe miejsca pracy.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Sytuacja podmiotów gospodarczych w Gminie Sucha Beskidzka jest korzystna, z perspektywą rozwojową.
2. Przy sprzyjającej koniunkturze gospodarczej kraju prognozuje się dalszy stały wzrost przedsiębiorczości mieszkańców.

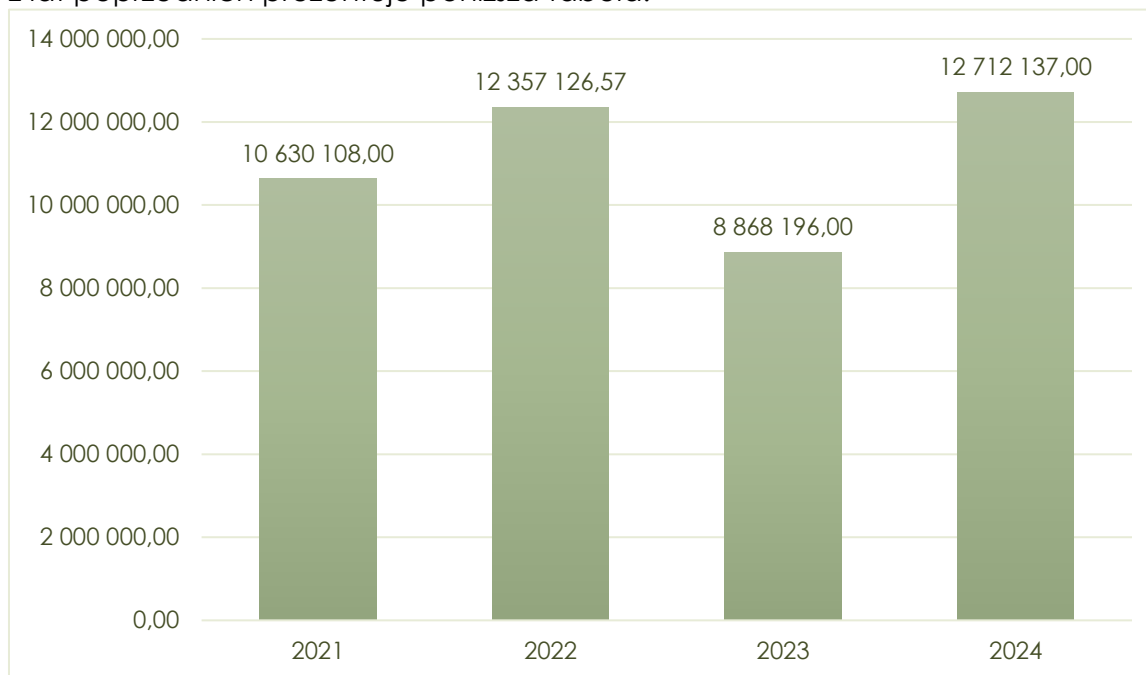

1.3 POZIOM ŻYCIA LUDNOŚCI

Biorąc pod uwagę dane dotyczące wpływów do budżetu miasta Sucha Beskidzka z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), należy stwierdzić, że poziom życia mieszkańców miasta, w kontekście posiadanych dochodów, wzrasta.

Gminom przypada 38,46% podatku dochodowego PIT wpłaconego przez podatników zamieszkałych na ich terenie. Nie mniej jednak sposób obliczania udziałów jest skomplikowany i niezrozumiały, preferujący gminy wiejskie i wiejsko-miejskie. W wyniku tego, wyliczone dla Suchoj Beskidzkiej udziały są nieadekwatne do wzrostu wynagrodzeń i dochodów mieszkańców. W ciągu ostatnich lat system finansowania gmin miejskich został zdewastowany przez polityków, a dochody z udziałów w podatku PIT są nieprzewidywalne, co uniemożliwia długoletnie planowanie.

W roku 2024 udziały Gminy w podatku PIT wynosiły 12 712 137 zł. Natomiast wpływy z lat poprzednich prezentuje poniższa tabela:

Wykres 3. Wpływy do budżetu miasta Sucha Beskidzka z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, w latach 2021 - 2024 [w mln] (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka 2024 r.)

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Obiektywny poziom życia ludności w gminie Sucha Beskidzka, mierzony osiąganym dochodem wzrasta.
2. Przy utrzymaniu dobrej koniunktury gospodarczej kraju, a także realizacji lokalnych planów i inwestycji subiektywnie odczuwany poziom życia mieszkańców powinien również rosnąć.

1.4 RODZINY

Tradycyjny model rodziny przewiduje, kobietę i mężczyznę połączonych związkiem małżeńskim i posiadających dwójkę lub więcej dzieci. W dzisiejszych czasach coraz częściej możemy spotkać się z mniej tradycyjnymi układami w życiu rodzinnym, począwszy od małżeństw bezdzietnych przez rodziny patchworkowe, wolne związki, aż do osób samotnie wychowujących dzieci.

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2021 – 2024 liczba zawieranych małżeństw przez mieszkańców Suchej Beskidzkiej wynosi średnio rocznie ok. 38. Liczba ta waha się od 30 małżeństw zawartych w roku 2024 do 48 zawartych w roku 2022. Niestety obecnie coraz częściej obserwowane jest zjawisko nietrwałości więzi rodzinnych.

Kwestia dobrostanu rodzin jest jednym z tematów, którym lokalne władze poświęcają bardzo dużo uwagi. Stan realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w gminie Sucha Beskidzka, wynikających z ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawiany jest w corocznym sprawozdaniu Burmistrza Miasta. Działania realizowane w 2024 r. oparte były na Programie Wspierania Rodziny w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2024–2026. Prowadzone były liczne działania profilaktyczne i edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie dysfunkcji rodzin zagrożonych kryzysem, m.in. zorganizowano warsztaty doskonalące umiejętności wychowawcze pn. „Rodzicielstwo XXI wieku” dla klientów tutejszego MOPS.

Gmina zapewnia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze dostęp do specjalistycznego poradnictwa, możliwość skorzystania z placówki wsparcia dziennego – Miejskiej Świetlicy Profilaktycznej, a także wsparcie i pomoc asystenta rodziny. W 2024 roku łącznie z 20 rodzinami pracował 1 asystent rodziny (od marca 2025 r. zatrudniony został drugi asystent w wymiarze ½ etatu). Gmina współfinansuje pobyt dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych. Na to zadanie w 2024 roku wydatkowano łącznie kwotę 73.373,46 zł. W pieczy przebywało w ubiegłym roku łącznie 8 dzieci, z czego 2 powróciło do rodziny biologicznej.

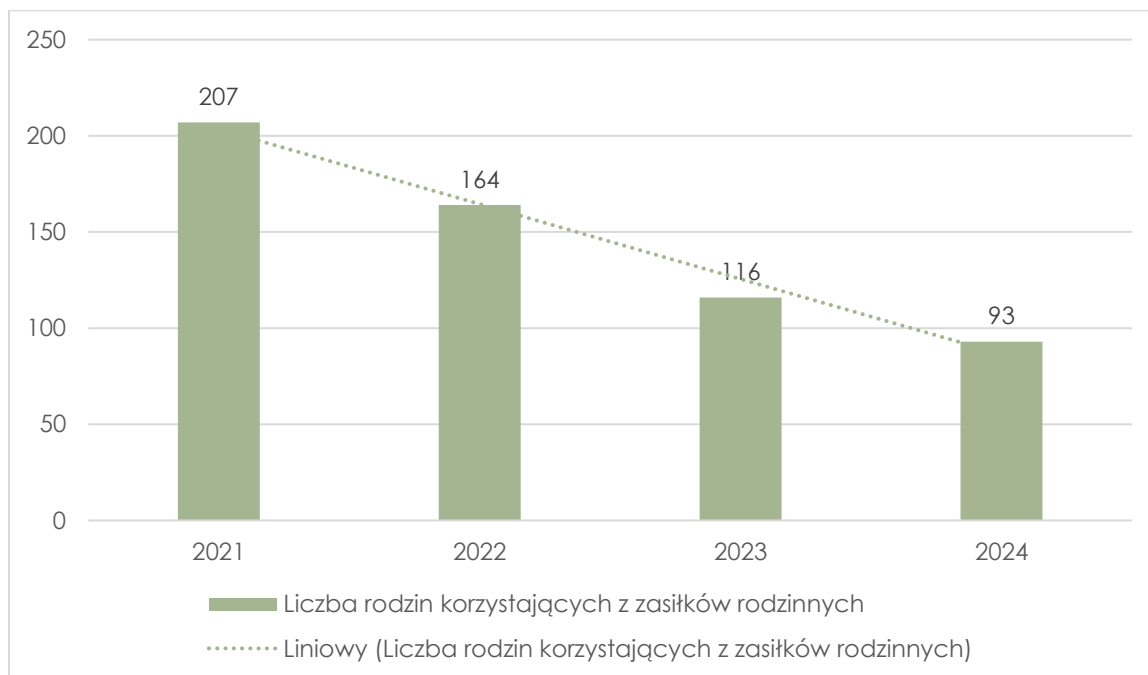
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, mieszkańcom Suchej Beskidzkiej wypłacane są świadczenia rodzinne i opiekuńcze. Z kolei zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wypłacana jest Jednorazowa zapomoga „Za życiem”. Wreszcie, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, uprawnionym osobą wypłacane są świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone są działania mające na celu ściągalność zadłużenia. Realizacją w/w zadań zajmuje się Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej. Poniższa tabela prezentuje zakres wypłacanych świadczeń w latach 2021 – 2024:

Tabela 3. Liczba świadczeń wypłacane przez Dział Świadczeń Rodzinnych MOPS Sucha Beskidzka w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MOPS)

	2021	2022	2023	2024
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	7 639	6 563	4 510	3 782
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	45	44	21	32
Świadczenia rodzicielskie	261	239	90	97
Jednorazowa zapomoga „Za Życiem”	0	2	1	2
Zasiłki pielęgnacyjne	2 129	2 267	2369	2418
Świadczenia opiekuńcze	664	715	728	791
Świadczenia wypłacone z Funduszu alimentacyjnego	708	671	419	391

Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych w ostatnich latach spada, co jest związane z historycznie niskimi kryteriami dochodowymi uprawniającymi do uzyskania świadczenia, ustalonymi przez władze państwowe.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających w Gminie Sucha Beskidzka z zasiłków rodzinnych w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS)

Liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny” w latach 2021 – 2024 wynosi średnio 175 rocznie, od 50 kart wydanych 2024 r. do 328 kart wydanych w 2022 r. Należy jednak pamiętać, że karta ta przysługuje rodzinie, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Karta przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty bezterminowo.

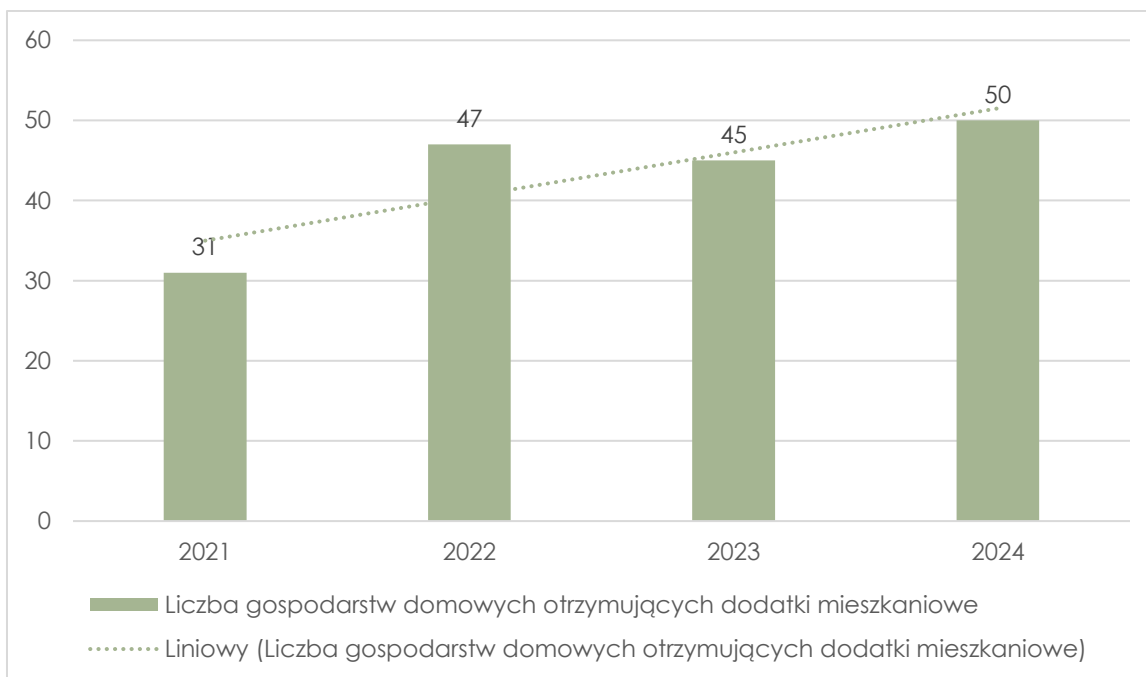
PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Sytuacja rodzin mieszkających w gminie Sucha Beskidzka niezmiennie stanowi ważny przedmiot zainteresowania lokalnych władz, które realizują zadania wynikające z licznych ustaw i aktów prawnych o zasięgu krajowym.
2. Liczba zawieranych małżeństw w ostatnich latach spada. Z uwagi na przemiany społeczne i obyczajowe, z biegiem lat prognozuje się dalsze odchodzenie od tradycyjnego modelu rodziny.
3. Obserwuje się spadek liczby rodzin, którym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca świadczenia rodzinne. Tendencja ta utrzyma się o ile nie nastąpi ingerencja na szczeblu Państwowym w formie reformy systemu świadczeń rodzinnych lub znacznego podniesienia kryteriów dochodowych uprawniających do tej formy wsparcia.
4. Rodziny posiadające więcej niż 5 dzieci stanowią w gminie pojedyncze przypadki. Nie prognozuje się wzrostu liczby dużych rodzin, pomimo obowiązujących rządowych programów prorodzinnych.

1.5 ZASOBY MIESZKANIOWE

W ramach prowadzonej przez Gminę polityki mieszkaniowej MOPS prowadzi postępowania w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych, których realizację w latach 2021 – 2024 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 5. Liczba rodzin otrzymujących dodatki mieszkaniowe w gminie Sucha Beskidzka, w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka).

Z danych będących w posiadaniu Urzędu Miasta wynika, że powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych na obszarze Suchoj Beskidzkiej stale wzrasta, co oznacza, że budowane są i oddawane do użytku nowe nieruchomości mieszkalne. Należy wspomnieć, iż Gmina Sucha Beskidzka prowadzi różnego rodzaju działania inwestycyjne w zakresie szeroko pojętej gospodarki mieszkaniowej. Stopniowo realizowane są m.in. ambitne plany budowy trzech nowych bloków mieszkalnych. W budżecie przeznaczonym na działania inwestycyjne w 2024 r., przekraczającym 12,7 mln zł, znalazły się również pozycje związane z gospodarką mieszkaniową (10,58%), t.j.:

- ✓ Modernizacja i przebudowa budynków komunalnych (125 876,91 zł);
- ✓ Wykup gruntów (141 648,13 zł);
- ✓ Koszty opracowania dokumentacji projektowej pod inwestycję związaną z budową bloków mieszkalnych (282 285,00 zł);
- ✓ Zakup działki (800 000,00 zł).

Na koniec roku 2024 r. w zasobach mieszkaniowych gminy Sucha Beskidzka pozostawało 61 lokali mieszkalnych oraz 17 lokali socjalnych. W Gminie funkcjonuje 1 mieszkanie wspomagane, w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.

Miasto Sucha Beskidzka wydaje się być atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla wielu osób., czego skutkiem może być wzrost średnich cen kupna i wynajmu mieszkań na tzw. „wolnym rynku”. Należy pamiętać, że zadaniem Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkańców o niskich dochodach. Aktualnie na przydział lokalu mieszkalnego z zasobów Gminy oczekuje 15 osób/ rodzin, a lokalu socjalnego – 6.

W marcu 2024 r., realizując prośbę mieszkańców osiedla Wójciki z Tarnawy Dolnej, Rada Miasta Sucha podjęła uchwałę dotyczącą wystąpienia z wnioskiem do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o zmianę granic Gminy Sucha Beskidzka oraz Gminy Zembrzyce. Działania poprzedzone były konsultacjami społecznymi, podczas których zdecydowana większość mieszkańców Suchoj Beskidzkiej opowiedziała się za przyłączeniem tego obszaru do miasta. Przemawiał za tym układ komunikacyjny oraz fakt korzystania przez osoby z terenu osiedla Wójciki z suskich szkół, obiektów użyteczności publicznej, sklepów, zakładów pracy oraz pozostałej infrastruktury znajdującej się w Suchoj Beskidzkiej.

Wniosek został rozpatrzony pozytywnie i na podstawie § 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany siedziby władz gminy, z dniem 01 stycznia 2025 r. ustalona została nowa granica Gminy Sucha Beskidzka i Gminy Zembrzyce.

30 stycznia 2024 r. Rada Miasta Sucha Beskidzka podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia punktowej zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka w zakresie: doprecyzowania zapisów określających warunki zabudowy i zagospodarowania dla terenu oznaczonego symbolem 5UCA1 – tereny centrum usługowo-administracyjnego. Zmiana planu umożliwi zagospodarowanie ww. terenów w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami gminy, w tym również umożliwi pełniejsze i efektywniejsze wykorzystanie obszaru (dotyczy tzw. terenów potartaczych).

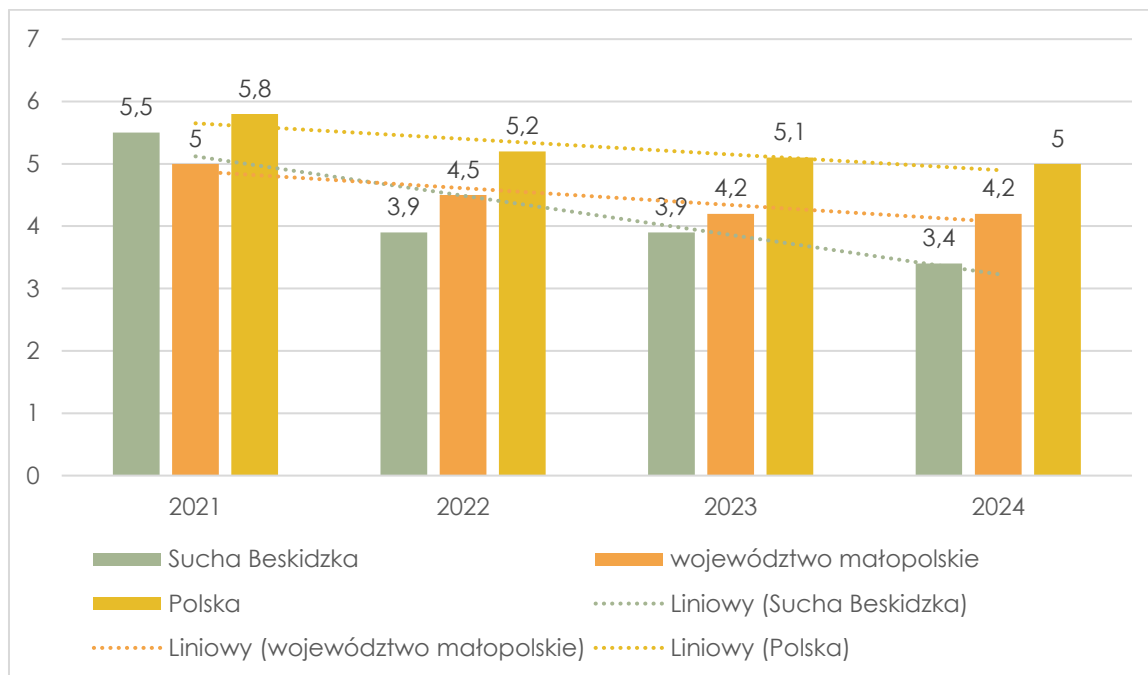
PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

- Gmina Sucha Beskidzka podejmuje wszelkie możliwe działania celem powiększenia mieszkaniowego zasobu gminy. Inwestycja związana z budową trzech bloków na tzw. terenach „potartaczych” jest skomplikowana, ale w przeciągu najbliższych kilku lat powinna zostać z sukcesem zrealizowana.**
- Prognozuje się stały wzrost wydatków związanych z wypłatą dodatków mieszkaniowych.**

1.6 RYNEK PRACY

Na koniec 2024 r. stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 5,1%. Sytuacja w Gminie Sucha Beskidzka była w tym czasie korzystniejsza – wynosiła 3,4%. Poniższy wykres prezentuje stopę bezrobocia w Gminie Sucha Beskidzka na tle województwa małopolskiego i Polski w latach 2021 – 2024.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w Suchoj Beskidzkiej na tle województwa małopolskiego i Polski w roku 2024, w porównaniu do lat poprzednich (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka za 2024 r.)

Liczba bezrobotnych mieszkańców Suchoj Beskidzkiej na koniec 2024 r. wynosiła 168 osób z czego 79 stanowiły kobiety, a 89 mężczyźni. 22 osoby spośród ogólnej liczby bezrobotnych wchodziły w tym roku po raz pierwszy na rynek pracy. Niemal ¼ (24,4%) bezrobotnych to osoby młode, do 30 – tego roku życia. Największą grupę (39,3%) stanowiły jednak osoby długotrwale bezrobotne, a drugą co do liczebności – osoby po 50 – tym roku życia (26,8%).

Powiatowy Urząd Pracy w Suchoj Beskidzkiej stosuje różnorodne formy aktywizacji osób bezrobotnych, t.j. staże, szkolenia zawodowe, prace społecznie – użyteczne, dotacje na otworzenie działalności gospodarczej, refundacje składek ZUS, roboty publiczne itp. Dodatkowo prowadzono tzw. działania „miękkie”, tj. informacja zawodowa, poradnictwo zawodowe, opracowanie Indywidualnego Planu Działania czy uczestnictwo w Klubie Pracy. W ramach MOPS Sucha Beskidzka funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, z którego w 2024 r. korzystało 5 osób.

W ramach prowadzonej przez Gminę Sucha Beskidzka aktywnej polityki rynku pracy, corocznie organizowane są prace społecznie użyteczne dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Celem prac społecznie użytecznych jest: łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia, wykonanie wielu prac na rzecz społeczności lokalnej, szansa dla osób skierowanych

na powrót na rynek pracy (zatrudnienie), uzyskanie dochodów dzięki własnym umiejętnościom, aktywizacja bezrobotnych, mobilizacja do wyjścia z domu.

Realizację prac społecznie – użytecznych w latach 2021 – 2024 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 4. Liczba osób z Gminy Sucha Beskidzka kierowanych do realizacji prac społecznie - użytecznych w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS)

	2021	2022	2023	2024
Liczba osób skierowanych do prac społecznie – użytecznych	9	4	8	5

Zgodnie ze wskazaniem Prognozy zapotrzebowania na pracowników „Barometr Zawodów” w 2026 r. w powiecie suskim i tym samym w Gminie Sucha Beskidzka największy deficyt pracowników będzie w takich zawodach jak kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, pielęgniarki i położne oraz psycholodzy i terapeuci.

W listopadzie 2025 r. w ofertach pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej widniało 5 ofert, gdzie miejscem pracy była Sucha Beskidzka. Trzy spośród tych ofert związane były z branżą projektową i budowlaną, jedna stanowiła ofertę pracy dla psychologa i jedna dla kierowcy. W analogicznym okresie wszystkich ofert dla powiatu suskiego było 32, zatem oferty pracy w Gminie Sucha Beskidzka stanowiły ponad 15% ofert w powiecie, co jest wynikiem dobrym, biorąc pod uwagę, iż mieszkańcy Gminy stanowią nieco ponad 10% mieszkańców powiatu.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Stopa bezrobocia w Gminie Sucha Beskidzka jest niższa niż krajowa czy wojewódzka i zakłada się, że powyższy stan, w najbliższych latach utrzyma się.
2. Wachlarz ofert pracy i prognozowanego zapotrzebowania na pracowników jest szeroki i oferuje ścieżki rozwoju w wielu różnych branżach. Dostępne są i zapewne będą nadal oferty pracy dla osób bez kwalifikacji, jak również dla wyspecjalizowanych pracowników.
3. Korzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy w najbliższych latach powinna się utrzymać.

1.7 OCHRONA ZDROWIA

Zadania gminy Sucha Beskidzka w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej realizuje Miejska Przychodnia Zdrowia, zlokalizowana przy ul. Handlowej 1, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00 - 18.00.

Przychodnia na przestrzeni lat rozwija się zwiększając zakres świadczonych usług medycznych i stale podnosząc jakość usług dla Pacjenta. W 2013 roku wdrożony został system zarządzania jakością, zgodny z normą PN ISO 9001:2015.

Budynek Przychodni jest stale modernizowany i dostosowywany do aktualnych przepisów. Na przestrzeni lat Przychodnia wyposażana jest w nowoczesny sprzęt medyczny zgodnie ze standardami medycznymi (min. zakupiono nowe aparaty USG, unity stomatologiczne, sprzęt rehabilitacyjny, sprzęt diagnostyczny).

Cały proces obsługi pacjenta jest w pełni skomputeryzowany, gabinety lekarskie połączone są w sieć komputerową. Pacjent może ustalić termin wizyty osobiście, przez członków rodziny, przez osoby trzecie, telefonicznie, przez e-rejestrację.

W przychodni codziennie można wykonać badania laboratoryjne oraz w wyznaczonych dniach badania USG.

Zakresy świadczonych usług medycznych w ramach umów podpisanych z Małopolskim Narodowym Funduszem Zdrowia obejmują:

- Podstawowa Opieka Zdrowotna
 - Poradnia lekarza poz w tym opieka koordynowana w zakresach: diagnostyki i leczenia cukrzycy, kardiologii i nefrologii.
 - Gabinet pielęgniarki i położnej poz
 - Higiena szkolna
- Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna
 - Poradnia położniczo – ginekologiczna
- Leczenie Stomatologiczne
 - Świadczenia ogólnostomatologiczne
 - Świadczenia chirurgii stomatologicznej i periodontologii
- Rehabilitacja Lecznicza
 - Pracownia fizjoterapii
- Świadczenia Pielęgnacyjne i Opiekuńcze
 - Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa

Miejska Przychodnia Zdrowia w Podstawowej Opiece Zdrowotnej zatrudnia 8 lekarzy, w tym 2 lekarzy rezydentów. Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej udzielili w 2024 roku 43 407 porad, w tym 4 810 teleporad, wykonali 83 wizyty domowe oraz wystawili 9 826 e-recept. Pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej wykonały 3 213 wizyt domowych. Wykonywane były szczepienia ochronne dla dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem szczepień oraz dodatkowo szczepienia przeciw grypie, covid-19 oraz HPV.

W ramach świadczeń medycznych w podstawowej opiece zdrowotnej realizowane były programy profilaktyczne t.j. CHUK profilaktyka chorób układu krążenia, 40+

profilaktyka wczesnego wykrywania chorób, program zdrowotny w zakresie fizjoterapii, profilaktyka raka piersi, profilaktyka raka prostaty, profilaktyka wad postawy, konsultacje neurologiczne dzieci, profilaktyka logopedyczna, profilaktyka szczepień przeciwko meningokokom.

Zestawienie wybranych świadczeń medycznych w Miejskiej Przychodni Zdrowia za lata 2021 – 2024 zaprezentowane jest w poniższej tabeli:

Tabela 5. Zestawienie wybranych świadczeń medycznych w Miejskiej Przychodni Zdrowia w Suchej Beskidzkiej, w latach 2021 - 2024 (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka 2024 r.)

	2021	2022	2023	2024
Porady lekarskie	41 697	43 855	42 924	43 407
Wizyty lekarskie domowe	115	165	90	83
Bilanse zdrowia dzieci	234	396	490	423
Wizyty pielęgniarskie domowe	5 377	4 405	3 403	3 213
Wizyty położnej domowe	789	663	756	742
Pobrania do badań analitycznych	7 238	7 846	8 453	8 840

Jak widać – najpopularniejszym świadczeniem medycznym są porady lekarskie. Ich ilość w ostatnich trzech latach średnio wynosi niemal 43 tys. rocznie. Liczba ta jest bardzo duża, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że Miejska Przychodnia Zdrowia zatrudnia 8 lekarzy POZ. Można się spodziewać, że taki natłok pracy będzie powodował trudności z dostępem do lekarza lub dłuższy czas oczekiwania na wizytę lekarską. Jakość świadczonych usług jest jednak na tyle wysoka, iż w ciągu 4 ostatnich lat w MPZ zadeklarowało się o 288 więcej pacjentów do lekarza, o 62 pacjentów więcej do pielęgniarki i o 88 więcej do położnej.

W tym miejscu należy wspomnieć o dodatkowym działaniu Gminy Sucha Beskidzka w obszarze dostępności mieszkańców do świadczeń opieki zdrowotnej. Otóż w przypadku osób pobierających zasiłki stałe i nie posiadających innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego, opłacana jest im składka zdrowotna w wysokości 9% wysokości świadczenia. Z kolei w przypadku osób, które nie mają żadnego tytułu do ubezpieczeń, znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i są w potrzebie skorzystania z pomocy medycznej, wydawana jest decyzja na okres 90 dni ustalająca prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń opieki medycznej finansowanych ze środków publicznych.

Sucha Beskidzka jako miasto powiatowe ma znakomicie rozwiniętą służbę zdrowia. Na jej terenie znajduje się jeden z najlepszych Szpitali wielospecjalistycznych w województwie małopolskim – Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej. Szpital

zatrudnia w różnej formie i specjalnościach 939 osób, w tym 698 w ramach stosunku pracy i 241 na umowach cywilnoprawnych. W roku 2024 liczba pacjentów hospitalizowanych wynosiła 17 701, w tym 5 552 w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym (w 2023 r. wynosiła 15 824 pacjentów, w tym 5 657 w SOR). Urodziło się 984 dzieci, w tym odnotowano 4 urodzenia bliźniacze (w 2023 r. urodziło się 1 118 dzieci, w tym 9 urodzeń bliźniaczych).

Do innych podmiotów świadczących usługi medyczne na terenie Suchoj Beskidzkiej należą m.in.:

- ✓ Prywatna przychodnia NZOZ „Medyk”
- ✓ Prywatna przychodnia Suskie Centrum Medyczne „ADdent”
- ✓ Przychodnia „Górcy – Gabinety”.

2024 roku na terenie Suchoj Beskidzkiej działało łącznie 109 gabinetów lekarskich najróżniejszych specjalizacji, najwięcej stomatologicznych, co powinno dawać większości mieszkańców poczucie zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony zdrowia.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Każdy mieszkaniec gminy posiadający ubezpieczenie zdrowotne ma zapewniony dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej na terenie Gminy Sucha Beskidzka.
2. W Miejskiej Przychodni Zdrowia w Suchoj Beskidzkiej zatrudnionych jest wielu lekarzy, stomatologów, fizjoterapeutów, pielęgniarek i położnych, jednakże wydaje się, iż zwłaszcza liczba etatów lekarzy powinna w najbliższych latach wzrosnąć, aby zmniejszyć trudności mieszkańców w dostępie do publicznej opieki zdrowotnej.
3. Sieć placówek medycznych, w tym prywatnych, znajdujących się na terenie Gminy jest pokaźna i wydaje się zaspokajać potrzeby większości mieszkańców.

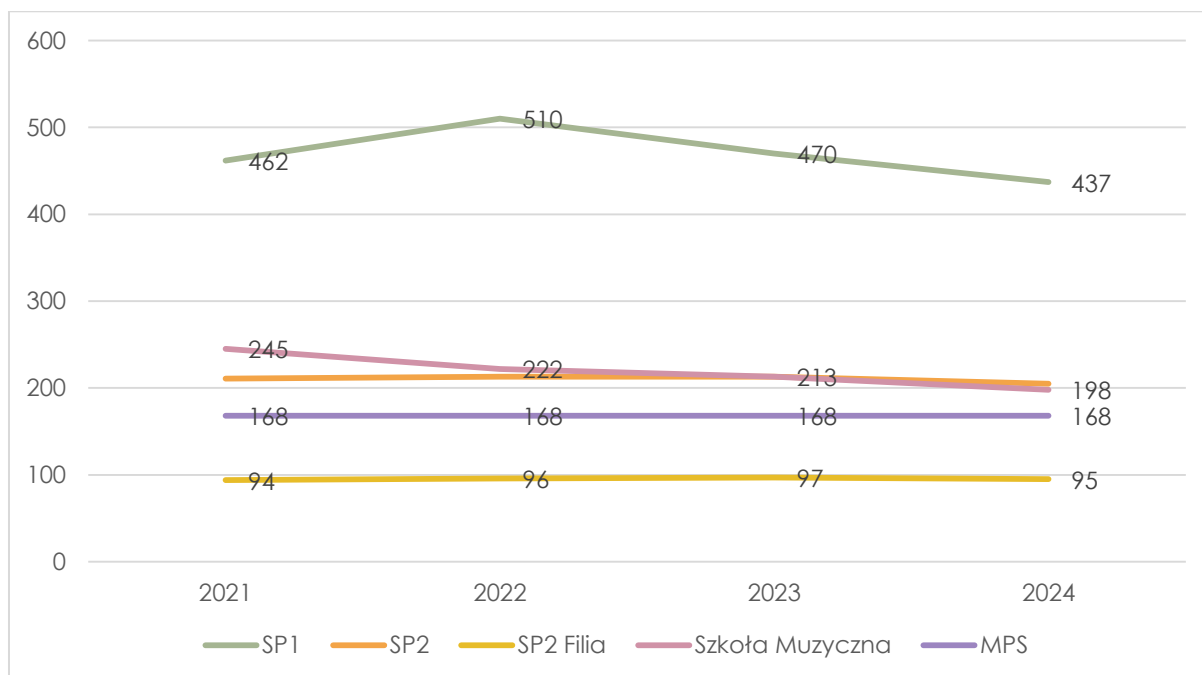

1.8 EDUKACJA I WYCHOWANIE

Placówki oświatowe dla których organem prowadzącym jest Gmina Sucha Beskidzka, to:

- ✓ Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Suchej Beskidzkiej –, do której uczęszcza 437 uczniów;
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Suchej Beskidzkiej – 205 uczniów;
- ✓ Filia Szkoły Podstawowej nr 2 – 95 uczniów;
- ✓ Szkoła Muzyczna I stopnia w Suchej Beskidzkiej – 198 uczniów;
- ✓ Miejskie Przedszkole Samorządowe w Suchej Beskidzkiej – 168 uczniów;

Łącznie w wymienionych wyżej placówkach oświatowych uczy się 1 103 uczniów. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę, w latach 2021 – 2024, zaprezentowana została na poniższym wykresie:

Wykres 7. Liczba uczniów w szkołach, których organem prowadzącym jest Gmina Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: dane CUW)

Poza szkołami samorządowymi na terenie gminy funkcjonowała jedna prywatna uczelnia wyższa oraz trzy publiczne szkoły ponadpodstawowe:

- ✓ Zespół Szkół im. Wincentego Witosa (Technikum, Branżowa Szkoła I Stopnia, Zasadnicza Szkoła Zawodowa) – 929 uczniów;
- ✓ Zespół Szkół im. Walerego Goetla (Technikum, Branżowa Szkoła I Stopnia) – 1 301 uczniów;
- ✓ Liceum Ogólnokształcące nr I im. Marii Skłodowskiej-Curie – 721 uczniów;

Dodatkowo w zakresie opieki i wychowania najmłodszych dzieci na terenie Gminy Sucha Beskidzka funkcjonują trzy niepubliczne przedszkola oraz dwa niepubliczne kluby dziecięce. Lokalizacja placówek wychowania przedszkolnego jest korzystna, z uwagi na umiejscowienie ich w różnych obszarach miasta (od centrum, przez okolice ul. Szpitalnej, ul. Role, po ul. Batalionów Chłopskich).

Ilość dzieci objętych edukacją przedszkolną na terenie Suchej Beskidzkiej przedstawiała się w 2018 r. następująco:

- ✓ Miejskie Przedszkole Samorządowe w Suchej Beskidzkiej – 168 uczniów;
- ✓ Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 39 uczniów, z czego 36 dzieci zamieszkuje w Suchej Beskidzkiej, a 3 w innych gminach;
- ✓ Przedszkole Niepubliczne Lobus – 26 uczniów, w tym 10 z terenu gminy Sucha Beskidzka i 16 z terenów innych gmin;
- ✓ Przedszkole Niepubliczne Bajkowe Ranczo – 55 uczniów, w tym 29 z terenu gminy Sucha Beskidzka i 26 z terenów innych gmin;
- ✓ Przedszkole Niepubliczne Klub Malucha – 55 uczniów, w tym 18 z terenu gminy Sucha Beskidzka i 37 z terenów innych gmin;
- ✓ Niepubliczny Żłobek i Przedszkole Frajda – 28 uczniów, w tym 13 z terenu gminy Sucha Beskidzka i 15 z terenów innych gmin;

Łącznie wychowaniem przedszkolnym w placówkach zlokalizowanych na terenie Suchej Beskidzkiej objętych jest 371 dzieci, z czego 274 dzieci zamieszkuje na terenie gminy.

Dotowane przez Gminę Sucha Beskidzka niepubliczne kluby dziecięce zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej otrzymują dotację w stałej kwocie 200,00 zł na wychowanka. W 2024 r. Gmina udzieliła dotację dla klubów dziecięcych w łącznej kwocie 26 600,00 zł. Wyplacona dotacja dla klubów dziecięcych pokrywana jest w całości ze środków własnych gminy Sucha Beskidzka. W przypadku dotacji dla niepublicznych przedszkoli, które otrzymują na jednego wychowanka kwotę stanowiącą 75% kosztów utrzymania dziecka w Miejskim Przedszkolu Samorządowym - Podstawowa Kwota Dotacji (PKD) wynosiła w 2024 roku 12 546,96 zł. Z powyższego wynika, że w 2024 roku niepubliczne przedszkola otrzymywały z budżetu Gminy miesięcznie 784,19 zł/na każde dziecko. Wyjątek stanowi dofinansowanie wychowania przedszkolnego dzieci z dysfunkcjami, uczęszczające do niepublicznego przedszkola LOBUS, gdzie ze względu na charakter placówki i specjalistyczną opiekę, dotacja miesięczna na dziecko jest wielokrotnie wyższa.

W zakresie opieki pozalekcyjnej miasto prowadzi Miejską Świetlicę Profilaktyczną, która jest placówką wsparcia dziennego typu opiekuńczo - wychowawczego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Sucha Beskidzka. Placówka posiada 50 miejsc i pracuje przez 6 dni w tygodniu, w następujących godzinach:

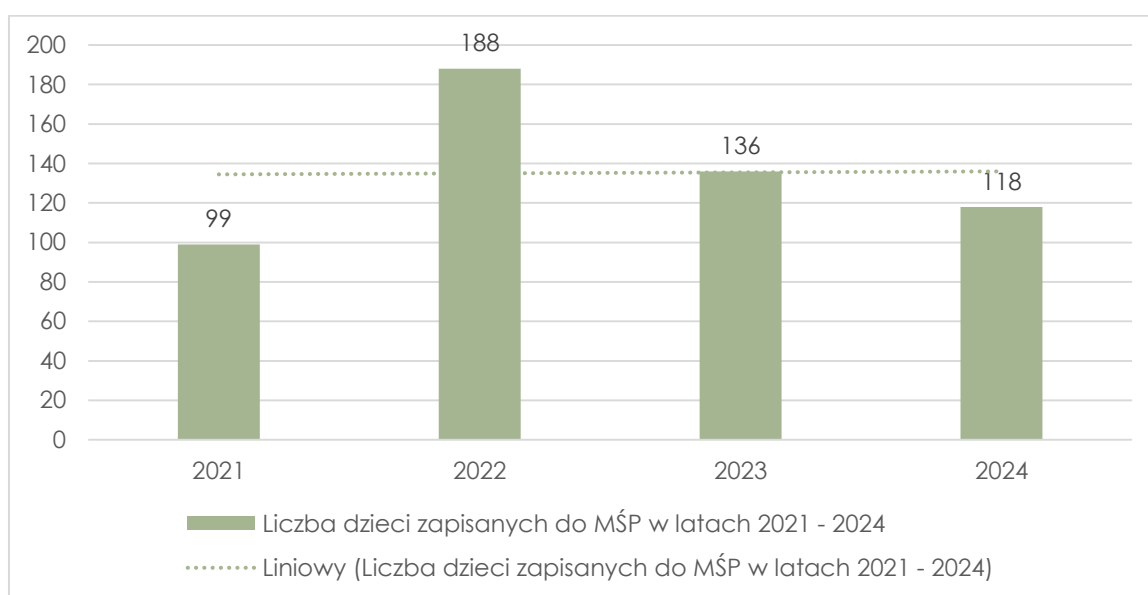
- ✓ Wrzesień – czerwiec: poniedziałek – piątek: 9:00 – 17:00,
- ✓ Ferie szkolne i wakacje: poniedziałek – piątek: 8:00 – 16:00,

Do głównych zadań i celów placówki należy:

- ✓ zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom;
- ✓ tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce;
- ✓ rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków;
- ✓ pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych;
- ✓ dożywianie dzieci;
- ✓ organizacja zajęć i czasu wolnego;
- ✓ nauka umiejętności życia w grupie;
- ✓ współpraca z rodziną.

Liczbę dzieci zapisanych do MŚP w latach 2021 – 2024 obrazuje poniższy wykres:

Wykres 8. Liczba dzieci zapisanych do MŚP w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MŚP)

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Oferta placówek oświatowych, edukacyjnych, a także zapewniających opiekę dla dzieci poza godzinami zajęć szkolnych jest w Gminie Sucha Beskidzka bogata, a przy zachowaniu wysokich standardów prognozowany jest dalszy rozwój.
2. Uwzględniając trendy w zakresie urodzeń dzieci z lat wcześniejszych od kilku lat obserwujemy sukcesywny spadek liczby dzieci w szkołach. Z prognoz resortu edukacji wynika, że pomiędzy rokiem szkolnym 2022/2023 a 2030/2031 liczba dzieci w wychowaniu przedszkolnym zmniejszy się o ok. 22%.

1.9 SPORT I REKREACJA

W Suchej Beskidzkiej jest bardzo dobrze rozbudowana infrastruktura sportowa, która umożliwia uprawianie różnych dyscyplin sportowych, co z kolei ułatwia i przyczynia się do propagowania aktywności fizycznej i sprzyja rozwojowi sportu. Realizacją zadań własnych gminy z zakresu kultury fizycznej, sportu i rekreacji zajmuje się Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji „Babia Góra”.

Infrastruktura sportowa na terenie miasta obejmuje:

- ✓ Miejski Stadion Sportowy
- ✓ Zespół boisk sportowych „Orlik 2012”, w okresie zimowym pełniący funkcję „Białego Orlika” – w pełni wyposażonego lodowiska
- ✓ Boisko piłkarskie pełnowymiarowe ze sztuczną nawierzchnią
- ✓ Dwa treningowe boiska piłkarskie z naturalną nawierzchnią
- ✓ Korty tenisowe
- ✓ Krytą pływalnię
- ✓ Hale i sale sportowe przy szkołach podstawowych i średnich
- ✓ Boiska sportowe – uniwersalne o nawierzchni poliuretanowej, przy szkołach średnich
- ✓ Tor łuczniczy
- ✓ Strzelnicę kulową

Infrastruktura rekreacyjna obejmuje z kolei:

- ✓ Siłownię plenerową z urządzeniami do ćwiczeń na świeżym powietrzu
- ✓ 9 placów zabaw
- ✓ Platformę widokową
- ✓ Skatepark

W poniższej tabeli zaprezentowano kluby sportowe i stowarzyszenia działające na terenie gminy Sucha Beskidzka:

Tabela 6. Kluby i stowarzyszenia sportowe działające w Gminie Sucha Beskidzka (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka 2024 r.)

	Dyscyplina	Liczba zawodników
Miejski Klub Sportowy „Babia Góra”	Piłka nożna	133
Uczniowski Klub Sportowy „Jasień”	Pływanie	206
Beskidzki Klub Karate	Seido karate	64

Łucznicze Towarzystwo Sportowe „Zamek Suski”	Łucznictwo	13
Zarząd Powiatowy Ligi Obrony Kraju	Strzelectwo	120
Uczniowski Klub Sportowy „Dziadki”	Piłka siatkowa	40
SKL Sucha Beskidzka	Lekkoatletyka	131
RAZEM:		707

Ponadto w Suchej Beskidzkiej zarejestrowaną działalność mają takie kluby sportowe jak: Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” (piłka ręczna), Uczniowski Klub Sportowy „Gladiator” (który w 2021 r. zaprzestał prowadzenia aktywności sportowej na terenie miasta Sucha Beskidzka). Klub nie występował również o dotację z Gminy Sucha Beskidzka. Łącznie w naszym mieście jest 10 klubów sportowych prowadzących działalność sportową w różnych dyscyplinach sportowych. Pod koniec 2024 r. swoją działalność rozpoczął Suski Klub Kolarski. Istotną częścią działalności klubów sportowych jest ich finansowe wsparcie przez samorząd miasta.

Gmina Sucha Beskidzka realizuje dwa programy rekreacyjne dla swoich mieszkańców tj. „Pływanie dla zdrowia”, który przeznaczony jest dla dzieci do lat 12 i dla uczniów korzystających z zajęć grupowych, w tym zajęcia w ramach wf, organizowanych przez placówki oświatowe, przedszkole i MŚP oraz „Jesteśmy nadal aktywni”, który przeznaczony jest dla emerytów i rencistów. Uczestnik programu może korzystać z pobytu na basenie maksymalnie 60 minut w godzinach pracy obiektu od poniedziałku do piątku.

Gmina dba ponadto o bogatą ofertę wydarzeń sportowych, w tym imprez cyklicznych.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

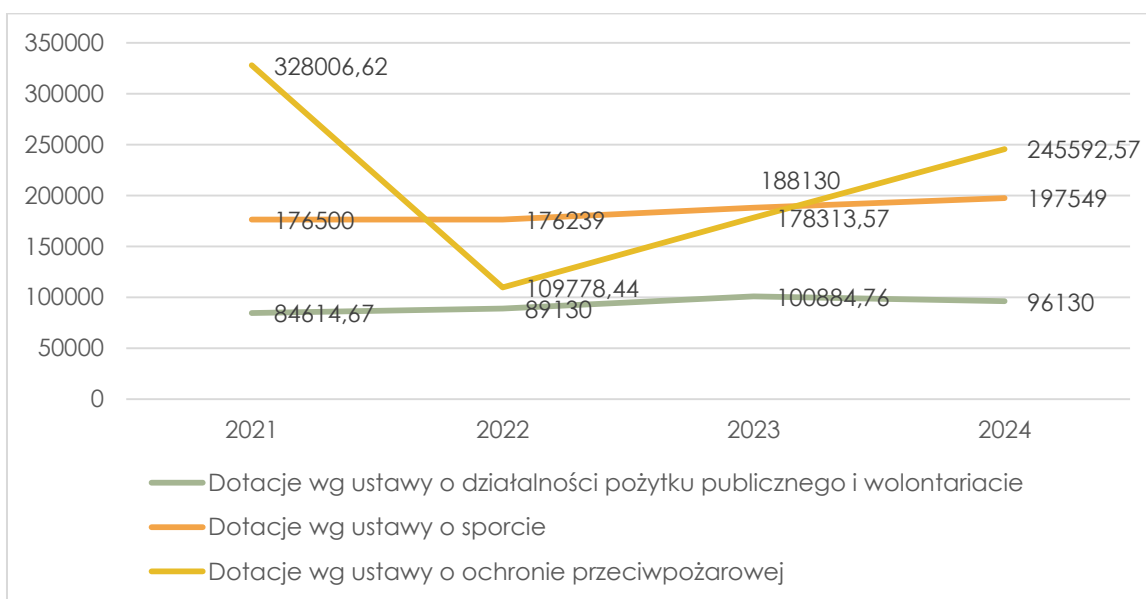
1. Miasto Sucha Beskidzka dysponuje bogatą ofertą zajęć sportowych i rekreacyjnych, a także imponującą infrastrukturą sportową.
2. Z roku na rok gmina poprawia swój potencjał turystyczny.

1.10 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W Suchej Beskidzkiej zarejestrowanych jest 51 organizacji pozarządowych tj. 34 stowarzyszenia oraz 5 fundacji, w tym 12 organizacji to stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe. Nie wszystkie zarejestrowane w mieście organizacje faktycznie prowadzą działalność – szacujemy, że aktywnych jest około 70% z zarejestrowanych. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się na podstawie corocznie uchwalanych Programów współpracy Gminy Sucha Beskidzka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Tradycyjnie najwięcej przyznawanych przez Gminę Sucha Beskidzka dotacji dla organizacji pozarządowych dotyczy wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Następne w kolejności są z reguły dotacje na realizację działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, na zadania związane z kulturą, sztuką, ochroną dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, a także na turystykę i krajoznawstwo. Dodatkowo osobna pula dotacji przydzielana jest corocznie Ochotniczemu Strażom Pożarnym.

Wykres 9. Wysokość dotacji przekazanych z budżetu gminy Sucha Beskidzka dla stowarzyszeń w latach 2021 – 2024 (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest uznawana za szczególnie ważną w Suchej Beskidzkiej. Odbywa się ona w sferze finansowej, jak i pozafinansowej w różnorodnej formie. III sektor traktowany jest jako równorzędny partner w dostosowaniu usług, przede wszystkim społecznych oraz zaspakajaniu potrzeb mieszkańców.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Należy podjąć działania celem większego zaangażowania organizacji pozarządowych w życie gminy.

1.11 KULTURA

Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej jest samorządową instytucją kultury Gminy Sucha Beskidzka, do zadań której należy rozpoznawanie oraz pobudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców miasta, kształtowanie aktywnego uczestnictwa w kulturze, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego i folkloru, edukacja kulturalna oraz popularyzacja wiedzy i sztuki.

W latach 1996 – 2020 Centrum Kultury i Filmu, jako instytucja działało pod nazwą Miejski Ośrodek Kultury – Zamek z siedzibą w renesansowym zamku suskim. Od stycznia 2021 roku dzięki zrealizowanej przez samorząd Suchej Beskidzkiej inwestycji, w ramach której do użytku oddany został budynek Centrum Kultury i Filmu im. Billy'ego Wildera, jednostka pod nową nazwą Centrum Kultury i Filmu sukcesywnie rozwija i rozszerza swoją działalność w nowoczesnym, w pełni wyposażonym obiekcie przy ul. Mickiewicza 27. Dzięki przemyślanym założeniom projektowym, doskonałemu wyposażeniu obiektu, o które zadbał właściciel, czyli gmina Sucha Beskidzka i zaangażowaniu pracowników instytucji, jednostka może świadczyć usługi w wysokim standardzie. Centrum Kultury i Filmu od pierwszych tygodni działalności sukcesywnie buduje swoją renomę na rynku lokalnym oraz na arenie regionalnej i krajowej, kształtuje wizerunek miejsca i instytucji jako, dynamicznej i przyjaznej przestrzeni do aktywnego spędzania wolnego czasu, realizując jednocześnie wydarzenia kulturalne w innych lokalizacjach m.in. imprezy plenerowe na terenie zespołu zamkowo – parkowego, koncerty w Sali Rycerskiej czy wystawy w Galerii Sztuki – Zamek.

Mieszkańcy Gminy Sucha Beskidzka i okolicznych miejscowości dzięki działalności CKIF mają możliwość korzystania z koncertów, spektakli teatralnych i kabaretowych, pokazów filmowych, różnego rodzaju wystaw. Instytucja organizuje rocznie kilka dużych imprez i festiwali.

Centrum Kultury i Filmu zapewnia mieszkańcom Suchej Beskidzkiej, jak i powiatu suskiego różnorodną ofertę zajęć edukacyjnych. W roku 2024 roku prowadzone zajęcia bezpłatne jak i odpłatne dzieliły się na muzyczne, ruchowe, językowe oraz plastyczne. Do zajęć muzycznych należały indywidualne lekcje śpiewu, nauka gry na gitarze elektrycznej i basowej, Ognisko Muzyczne „Allegro”, nauka gry na gitarze akustycznej i ukulele (zajęcia indywidualne oraz grupowe). Zajęcia ruchowe obejmowały gimnastykę dla seniorów, jogę dla seniorów, fitness dla dzieci, kids dance, Hip-Hop, Baby rytmikę, jogę podstawową oraz ogólną. Do zajęć plastycznych należały warsztaty manualne dla seniorów, Klub Młodego Pokolenia i ekoplastyka. Zajęcia językowe dotyczyły nauki języka angielskiego i były prowadzone dla grupy dziecięcej. Oprócz powyższych zajęć odbywały się także lekcje robotyki, zajęcia szachowe oraz warsztaty kulinarne

Oferta zajęć w Centrum Kultury i Filmu stale jest uzupełniana o nowe aktywności w zależności od zainteresowania odbiorców. Uczestnictwo w zajęciach pozwala na rozwijanie pasji, jak i naukę nowych umiejętności, jest także dobrą formą spędzania wolnego czasu dla każdej grupy wiekowej. Największym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży cieszą się odpłatne zajęcia indywidualne z gry na gitarze akustycznej i ukulele, zajęcia grupowe taneczne oraz zajęcia szachowe. Z kolei grupa dorosłych

systematycznie i z dużą frekwencją uczęszcza na odpłatne zajęcia z jogi podstawowej i ogólnej. Centrum Kultury i Filmu w 2024 roku oferowało bezpłatne zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży w formie Ekoplastyki, a także Klubu Młodego Pokolenia, w ramach którego organizowane są wystawy prac, a uczestnicy aktywnie włączają się w przygotowania dekoracji przy różnych wydarzeniach organizowanych przez instytucję. Z kolei suscy seniorzy systematycznie korzystają z oferty zajęć w formie jogi dla seniorów, warsztatów manualnych jak również gimnastyki.

Za pośrednictwem Centrum Kultury i Filmu samorząd Suchoj Beskidzkiej wspiera amatorski ruch muzyczny, umożliwiając mieszkańcom realizację kulturalnych pasji w dziedzinie muzyki, tańca, folklor, poprzez udział w próbach i występach zespołów oraz grup muzycznych. Działające przy Centrum Kultury i Filmu zespoły mają zapewnione nie tylko zaplecze lokalowe do organizacji prób i występów, ale także instruktaż, wyposażenie (zakup strojów i instrumentów) oraz dofinansowanie do wyjazdów na przeglądy i wydarzenia. W 2024 roku przy Centrum Kultury i Filmu prowadzonych było sześć amatorskich grup muzycznych i zespołów: Miejski Chór - Jasień, Zespół Muzyki Dawnej im. Gaspara Castiglione, Miejska Orkiestra Dęta, Dziecięcy Zespół Regionalny „Mała Ziemia Suska”, Zespół Regionalny „Ziemia Suska” oraz regionalne kapele: Kapela Mała Ziemia Suska, Kapela Skoblicka i Kapela Smrek.

Kolejną samorządową instytucją kultury jest Biblioteka Suska im. dra Michała Żmigrodzkiego. Na mocy porozumienia Gminy z Powiatem Suskim pełni ona również funkcję biblioteki powiatowej. Główna siedziba miejskiej biblioteki znajduje się również w budynku CKIF, biblioteka prowadzi dodatkowo filię w suskim szpitalu.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat Biblioteka Suska wypracowała sobie pozycję jednej z najbardziej rozpoznawalnych małych bibliotek w Polsce. Jej działalność w zakresie edukacji, integracji społecznej i animacji kultury niejednokrotnie stanowi wzór dobrych praktyk, prezentowanych podczas ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeń branżowych oraz w publikacjach poświęconych bibliotekom publicznym. Biblioteka współorganizuje i bierze aktywny udział w najważniejszych wydarzeniach środowiska bibliotekarskiego, a także regularnie zapraszana jest do udziału w nich przez krajowe i międzynarodowe instytucje. Do takich wydarzeń należą m.in. Światowy Kongres Bibliotek IFLA WLIC w Stanach Zjednoczonych, Międzynarodowe Forum Bibliotek w Chinach, Światowy Kongres Bibliotek we Wrocławiu, którego była współorganizatorem, oraz Ogólnopolski Kongres Bibliotek Publicznych, gdzie jej przedstawiciele wielokrotnie występowali w roli prelegentów.

Biblioteka Suska od wielu lat znajduje się w ścisłej czołówce bibliotek publicznych w Małopolsce i w kraju pod względem liczby czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców – jednego z najważniejszych wskaźników obrazujących poziom czytelnictwa. W 2024 roku ponownie okazała się jedną z najlepszych spośród 182 bibliotek publicznych w Małopolsce, osiągając imponujący wynik 45,48 czytelników na 100 mieszkańców.

Muzeum Miejskie Suchoj Beskidzkiej jest kolejną samorządową instytucją gminy Sucha Beskidzka. to samorządowa instytucja kultury Gminy Sucha Beskidzka działająca od

2007 roku (powołana na mocy Uchwały Rady Miejskiej Nr XLVI/381/06 z dnia 24 października 2006 roku).

Określony w Statucie zakres działań Muzeum obejmuje: gromadzenie, przechowywanie, udostępnianie, opracowywanie i upowszechnianie zbiorów w zakresie historii miasta Sucha Beskidzka oraz regionu babiogórskiego. Przy Muzeum działa Klubu Suskich Kolekcjonerów, który był m. in. współorganizatorem Zamkowych Jarmarków Staroci oraz uczestniczył w licznych wydarzeniach organizowanych na terenie Zespołu Zamkowo - Parkowego. Przy muzeum od 2013 roku działa również Punkt Informacji Turystycznej w ramach Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej.

Muzeum posiada 5 wystaw stałych, a w 2024 r. zorganizowało dodatkowo 6 wystaw czasowych. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku Muzeum Miejskie Suchoj Beskidzkiej odwiedziło i skorzystało z zorganizowanych przez instytucję wydarzeń 21 054 osoby.

Jednym z najważniejszych celów działalności muzeum regionalnego jest edukowanie lokalnej społeczności, nakierowane na budowanie trwałej świadomości tożsamości regionalnej, opartej przede wszystkim na identyfikacji z miastem, jego przestrzenią i historią oraz tradycjami kulturowymi. Zadania edukacyjne muzeum winne być realizowane poprzez różnorodne formy, w tym konkursy, lekcje i zajęcia muzealne, prelekcje i wykłady. Muzeum Miejskie Suchoj Beskidzkiej poprzez swoją ofertę edukacyjną proponuje różnorodne formy działań kierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Łącznie w 2024 roku przeprowadzone zostały 62 lekcje i warsztaty muzealne. Ważnym działaniem edukacyjnym w 2024 roku było zorganizowanie projektu comiesięcznych spotkań dla dzieci w wieku 8 - 11 lat pt. „Klub Młodego Muzealnika” (12 spotkań), opartych na aktywnych formach pracy z małym dzieckiem.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. **Gmina Sucha Beskidzka posiada najbogatsze zaplecze kulturalne w regionie, o które lokalne władze dbają w wyjątkowo staranny sposób, co w przyszłości da efekt stałego wzrostu i utrzymania lidera regionu w zakresie kultury wysokiej.**

1.12 SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Na szczeblu gminy instytucją zajmującą się pomocą społeczną jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej. Jednostka ta w celu wspierania osób i rodzin oraz realizacji zadań współpracuje z takimi instytucjami jak Powiatowy Urząd Pracy, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich, Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Policja, placówki służby zdrowia (szpital rejonowy, ośrodki zdrowia), OREW, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wraz z Zespołem Interwencji Kryzysowej i Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Miejska Świetlica Profilaktyczna itp.

Liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy MOPS w latach 2021 – 2024 prezentuje poniższa tabela:

Tabela 7. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka).

	2021	2022	2023	2024
<i>Liczba rodzin</i>	281	386	253	265
<i>Liczba osób w rodzinach</i>	586	819	523	536

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej świadczy pomoc w formie pieniężnej i niepieniężnej. Pracownicy socjalni w swojej pracy wykorzystują narzędzie jakim jest kontrakt socjalny. W ostatnich latach w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej nie realizowano projektów socjalnych.

W ostatnich latach w MOPS nie prowadzono specjalistycznych usług opiekuńczych. Przeprowadzona przez pracowników socjalnych diagnoza potrzeb w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie wykazała znaczących potrzeb w tym zakresie.

Poniższa tabela prezentuje zestawienie liczby osób otrzymujących poszczególne rodzaje świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021 – 2024. Liczba większości z wymienionych świadczeń utrzymuje się na podobnym poziomie w ciągu ostatnich czterech lat, choć obserwuje się m.in. spadek dożywianych uczniów i znaczący wzrost realizowanych usług opiekuńczych.

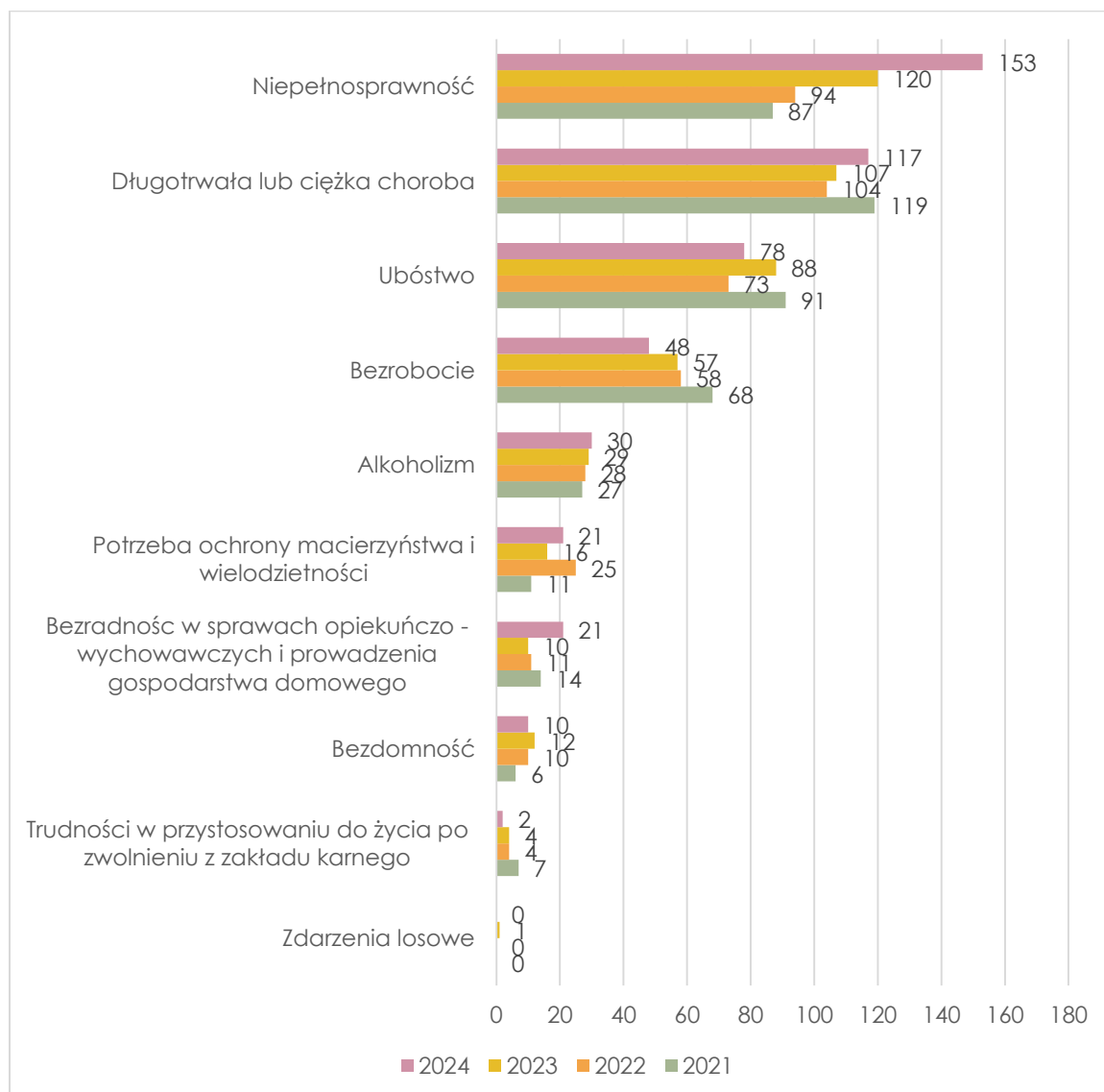
Tabela 8. Liczba osób otrzymujących świadczenia z zakresu pomocy społecznej wg rodzaju świadczenia w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka)

	2021	2022	2023	2024
Zasiłek stały	33	28	37	34
Zasiłek okresowy	83	85	154	107
Zasiłki celowe i celowe specjalne	173	138	133	118
Zasiłki celowe na zakup żywności	170	177	182	175
Dożywianie uczniów i osób potrzebujących	95	100	82	63
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	24	27	28	29
Bezpłatne świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych	5	3	3	7
Usługi opiekuńcze	7	9	11	17
Odpłatność za pobyt w DPS	7	7	6	8
Sprawienie pogrzebu	0	1	0	1 (284 płody)
Mieszkanie wspomagane (wcześniej chronione)	0	2	1	1
Schronisko dla bezdomnych	0	0	1	2

Do najczęstszych powodów udzielania świadczeń na gruncie ustawy o pomocy społecznej przez Ośrodek w 2024 r. należało: długotrwała lub ciężka choroba (117 rodzin), niepełnosprawność (85 rodzin), ubóstwo (78 rodzin), i bezrobocie (48 rodzin).

Aby jednak powyższe dane odzwierciedlały prawdziwy rozkład mieszkańców, którym wsparcia udziela Ośrodek należy do powyższych wartości doliczyć m.in. beneficjentów programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” i „Opieka wytchnieniowa”, a także rodziny korzystające ze wsparcia z powodu przemocy domowej i/lub bezradności opiekuńczo – wychowawczej, które z uwagi na dobrą sytuację finansową nie kwalifikują się do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Przy takich założeniach zmienia się pozycja lidera wśród najczęstszych powodów udzielania pomocy przez Ośrodek. Najwięcej rodzin wspieranych było z powodu niepełnosprawności (85+68=153).

Wykres 10. Najczęstsze powody udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej w latach 2021 - 2024 , [liczba rodzin] (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka).

Celem wsparcia budżetu gminy w zaspokojeniu rosnących z roku na rok potrzeb mieszkańców w zakresie usług opiekuńczych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił w ubiegłym roku do realizacji dwóch rządowych programów. Dzięki udziałowi w programie „Opieka 75+” uzyskano możliwość objęcia usługami opiekuńczymi 8 dodatkowych osób w wieku 75 lat i więcej, dla których zrealizowano 750 godzin wsparcia. Natomiast w ramach programu „Korpus wsparcia seniorów” wsparciem objęto 5 seniorów, na rzecz których zrealizowano 805 godzin usług sędzijskich.

Nieocenioną formą pomocy dla niepełnosprawnych mieszkańców Gminy jest wsparcie w ramach rządowych programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” i „Opieka wytchnieniowa”. Skala realizacji obu programów jest bardzo duża jak dla niespełna 10 tys. gminy co stanowi spore organizacyjne wyzwanie dla kadry Ośrodka.

Tabela 9. Realizacja programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” i „Opieka wytchnieniowa” w Gminie Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS)

	2021		2022		2023		2024	
	AOOzN	OW	AOOzN	OW	AOOzN	OW	AOOzN	OW
Liczba uczestników	7	-	35	5	56	11	84	14
Liczba godzin wsparcia	1 020	-	12 348	1 020	14 709,5	2 023	20 213	2 356
Liczba osób zatrudnionych	1	-	14	2	21	5	36	9

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie działa powołany Zarządzeniem Burmistrza Zespół Interdyscyplinarny, którego obsługę administracyjno-techniczną prowadzi MOPS. W 2024 r. wszczętych zostało 26 procedur „Niebieskie Karty”, natomiast 12 procedur Niebieskich Kart kontynuowanych było z poprzedniego roku. Przeprowadzono 24 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, odbyło 179 spotkań grup diagnostyczno - pomocowych. Udzielono ok. 543 porad, łącznie działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego objęte były 34 rodziny, w tym 108 osób i 39 dzieci.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Postępującej zmianie ulega profil klienta pomocy społecznej, obserwowana jest tendencja do zmniejszania wniosków o pomoc finansową, a zwiększania wniosków o wsparcie usługowe czy pomoc w sytuacjach kryzysowych, bezradności opiekuńczo – wychowawczej itp.

1.13 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Sucha Beskidzka jest siedzibą Komendy Powiatowej Policji, a dodatkowo miasto jest rejonem działania dwóch funkcjonariuszy dzielnicowych.

Zgodnie z Krajową Mapą Zagrożeń Bezpieczeństwa na terenie gminy Sucha Beskidzka nie występują rejonry szczególnie niebezpieczne. Wytypowano natomiast miejsca, które należy monitorować poprzez obserwacje i kontrole w celu przeciwdziałania zdarzeniom mającym wpływ na bezpieczeństwo i porządek publiczny, także w ruchu drogowym. Wykaz miejsc, rejonów, które zostały uznane za konieczne do monitorowania poprzez kontrole i obserwacje obejmuje:

- ✓ dworzec PKP i rejon kładki nad torami,
- ✓ rejon sklepu nocnego przy ul. Mickiewicza i lokalu Barbados,
- ✓ rejon placu zabaw przy osiedlu Beskidzkim,
- ✓ rejon Zespołu Szkół im. W. Witosa i przyległego boiska sportowego,
- ✓ rejon Przychodni Zdrowia przy ul. Handlowej,
- ✓ rejon MCSiR
- ✓ rejon parkingu przy budynku Starostwie Powiatowym ul. Kościelna,
- ✓ rejon plant ulicy Rynek oraz placów targowych,
- ✓ Park Zamkowy w Suchoj Beskidzkiej

W 2024 roku z pośród potwierdzonych zgłoszeń na Krajowej Mapie Zagrozenia Bezpieczeństwa na terenie miasta Sucha Beskidzka, największy udział miały: - przekraczanie dozwolonej prędkości – 32 zgłoszenia - spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych - 18 zgłoszeń - nieprawidłowe parkowanie – 27 zgłoszeń - inne – 25 zgłoszeń.

Na przestrzeni lat 2023 – 2024 Komenda Powiatowa Policji w Suchoj Beskidzkiej odnotowała wzrost w liczbie stwierdzonych przestępstw na terenie miasta Sucha Beskidzka. W 2013 r. stwierdzono 183 przestępstwa, a rok później 252. Z roku na rok rosła wykrywalność przestępstw z 65,22% do 69,44%. Podobnie sprawa ma się z ilością zdarzeń drogowych. Ze względu na intensywny ruch samochodów, w stolicy powiatu odnotowuje się największą ilość kolizji i wypadków drogowych.

Gmina Sucha Beskidzka jako jedyna w powiecie suskim posiada umundurowaną formację samorządową – Straż Miejską. Straż Miejska zatrudnia 4 funkcjonariuszy, do zadań których należy m.in.:

- ✓ ochrona porządku publicznego,
- ✓ egzekwowanie prawa miejscowego,
- ✓ ściganie sprawców wykroczeń,
- ✓ prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenia,
- ✓ zabezpieczanie imprez, zgromadzeń, uroczystości, przemarszów,
- ✓ stałe podejmowanie działań z zakresu ochrony środowiska (głównie w celu wyeliminowania spalania niedozwolonych substancji i materiałów w piecach),
- ✓ podejmowanie interwencji w zakresie ruchu drogowego,

- ✓ realizacja zadań z zakresu ustawy o ochronie zwierząt, a w szczególności przeciwdziałania ich bezdomności oraz opieki weterynaryjnej nad zwierzętami uczestniczącymi w wypadkach drogowych,
- ✓ przeprowadzanie prac organizacyjnych na targowisku,
- ✓ obsługa płatnych tablic informacyjnych,
- ✓ obsługa parkomatu i kontrole opłaty parkingowej,
- ✓ konwojowanie wartości pieniężnych,
- ✓ udział w wizjach i udzielanie asysty pracownikom Referatów Urzędu Miasta.

Na terenie Gminy Sucha Beskidzka ma siedzibę Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, która m.in. organizuje i prowadzi akcje ratownicze w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń. Dodatkowo w Gminie działają dwie jednostki: OSP Sucha Beskidzka Miasto oraz OSP Sucha Beskidzka Błędzonka. Obie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

1. Dzięki m.in. działalności Straży Miejskiej, Policji czy Straży Pożarnej mieszkańcy i odwiedzający mogą czuć się w mieście bezpiecznie.

1.14 INFRASTRUKTURA, TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez teren gminy przebiegają różne rodzaje dróg. Począwszy od drogi krajowej (dł. 2,9 km), przez drogę wojewódzką (dł. 4,88 km), drogi powiatowe (dł. 9,42 km), aż do dróg gminnych (dł. 16,59 km) i tzw. wewnętrznych (dł. 33,60 km), funkcjonujących na podobnej zasadzie co drogi gminne. Drogi gminne posiadają nawierzchnię mineralno – bitumiczną, a ich stan został w większości oceniony jako dobry lub bardzo dobry. Stan 7 dróg oceniono na zadowalający. Z kolei stan większości dróg wewnętrznych oceniono jako dobry, stan kilku dróg uznano za zadowalający, a stan 3 dróg uznano za zły. W zdecydowanej większości drogi wewnętrzne również posiadają nawierzchnię mineralno – bitumiczną, lecz część z nich posiada nawierzchnię z płyt IOMB lub gruntową. Infrastruktura drogowa w dalszym ciągu ulega sukcesywnej poprawie. W 2024 roku na drogach gminnych i wewnętrznych wykonane zostały nowe nawierzchnie asfaltowe, odtworzono pobocza oraz odwodnienia. Sukcesywnie rozbudowywana jest również długość chodników przy drogach gminnych i wewnętrznych. Na terenie miasta znajdują się ścieżki rowerowe o długości 4,0 km. Stałej renowacji ulega również uliczne oświetlenie.

W kwestii transportu zbiorowego, w posiadaniu gminy znajduje się przystanek dworcowy. Pozostałe 34 przystanki autobusowe należą do poszczególnych zarządców dróg. Gmina zajmuje się wyposażeniem najważniejszych przystanków w odpowiednią infrastrukturę, w tym wiaty i gabloty na rozkłady jazdy, oraz utrzymaniem porządku w okolicy przystanków.

Stacja kolejowa Sucha Beskidzka wraz z węzłem kolejowym jest jedną z najważniejszych na linii Kraków – Zakopane. Po oddaniu w 2017 roku do użytku planowanej od dziesiątków lat łącznicy kolejowej zlokalizowanej w sąsiedztwie placu targowego i zespołu zamkowo parkowego, przystanek ten w zdecydowanej większości przejął rolę dworca. Na stacji Sucha Beskidzka Zamek swój przystanek mają linie dalekobieżne np. do Bydgoszczy, Warszawy czy Gdyni. Natomiast z dworca kolejowego przy ul. Mickiewicza odjeżdżają pociągi linii regionalnych m.in. do Krakowa, Zakopanego. W 2024 roku zakończyły się zasadnicze prace remontowe przy trasie kolejowej z Krakowa do Zakopanego. W związku z tym znacząco skrócił się czas przejazdu na linii Kraków – Zakopane i wynosi on nieco ponad 2 godziny.

W listopadzie 2024 r. rozpoczęła się natomiast modernizacja linii kolejowej Sucha Beskidzka – Żywiec. Przedmiotowa inwestycja obejmuje przebudowę torów na długości 35 km, sieci trakcyjnej i urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Termin zakończenia realizacji planowany jest na drugie półrocze 2026 r.

PROGNOZA ZMIAN I WNIOSKI

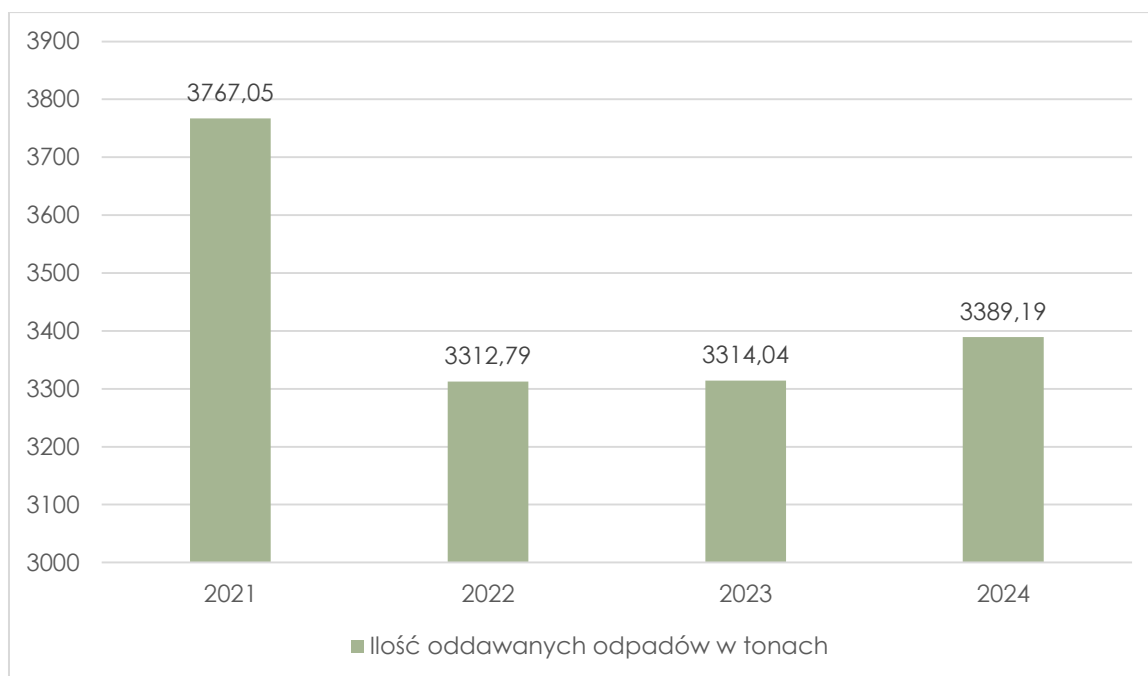
1. **Rozwój infrastruktury miasta, jako stolicy regionu jest zauważalny. Wraz z postępującą urbanizacją trend zapewne utrzyma się.**

1.15 OCHRONA ŚRODOWISKA

Gmina Sucha Beskidzka należy do związku czterech lokalnych gmin, wraz z Jordanowem, Stryżawą i Zawoją, których celem jest ochrona środowiska, w tym głównie racjonalna gospodarka odpadami. Odpady na terenie Gminy są zbierane selektywnie – w podziale na sześć frakcji. Na worki z odpadami segregowanymi naklejane są kody kreskowe, natomiast pojemniki z odpadami niesegregowanymi są ważone na wadze elektronicznej przy odbiorze.

Mieszkańcy Suchoj Beskidzkiej produkują w ostatnich trzech latach coraz większą ilość śmieci, co ukazuje poniższy wykres. Wzrost ilości oddawanych śmieci nie musi być jednak zjawiskiem negatywnym, a świadczyć może o odchodzeniu od wyrzucania odpadów na tzw. dzikie wysypiska, czy spalania ich w piecach.

Wykres 11. Ilość oddawanych odpadów komunalnych z terenu Gminy Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)

W 2024 roku Gmina Sucha Beskidzka przeprowadziła dwie zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Łącznie zostało zebranych **150,22 tony** odpadów wielkogabarytowych. Ilość przekazanych odpadów przez mieszkańców w trakcie zorganizowanych zbiórek jest mniejsza niż w roku 2023 o blisko 10,44 tony. Łączny koszt przeprowadzonych zbiórek w 2024 roku wyniósł 215 156,89 zł. Dodatkowo na terenie Suchoj Beskidzkiej funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Główną zaletą PSZOK jest możliwość bezpłatnego pozbywania się przez mieszkańców odpadów, w dogodnym dla nich momencie, niezależnie od harmonogramu ustalonego przez gminę. W 2023 roku mieszkańcy Suchoj Beskidzkiej przekazali do PSZOK 117,98 tony odpadów, natomiast w 2024 roku 133,60 tony, czyli więcej o 15,62 tony. O czystość i porządek w mieście dba

grupa porządkowa w ramach Urzędu Miasta oraz pracownicy Zakładu Komunalnego w Suchej Beskidzkiej. W 2024 roku w Suchej Beskidzkiej koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zostały zrównoważone i dzięki temu gmina nie dopłacała do wywozu odpadów komunalnych z innych dochodów. Gmina regularnie organizuje akcje sprzątania miasta, których celem jest podnoszenie społecznej świadomości i odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.

Rozbudowa sieci wodno - kanalizacyjnej od wielu lat jest jednym z priorytetów Gminy Sucha Beskidzka. Działania inwestycyjne skupiają się na rozbudowie systemów oraz utrzymaniu we właściwym stanie urządzeń oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody. Dzięki systematycznej i konsekwentnej działalności na dzień 31 grudnia 2024 roku ponad 96% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji sanitarnej, a z sieci wodociągowej korzysta ok. 77%. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi obecnie 61,03 km, pod koniec 2024 r. korzystało z niej ok. 6 955 osób, natomiast sieć kanalizacji sanitarnej osiąga długość 83,02 km, korzysta z niej ok. 8 869 osób.

Gmina Sucha Beskidzka pozyskała środki finansowe z Polskiego Ładu w kwocie 6,9 mln złotych na rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, rozbudowę systemu uzdatniania wody oraz zwiększenie rezerw wody pitnej poprzez budowę dwóch zbiorników wody po 1000 m³ każdy.

Miasto Sucha Beskidzka zaopatrywane jest w wodę z ujęcia powierzchniowego - potoku Stryszawka. Dostawa wody, po uzdatnieniu na Stacji Uzdatniania Wody (SUW) zlokalizowanej przy ul. Za Wodą 37, stanowi obecnie ok. 77 % wody pitnej używanej przez mieszkańców Suchej Beskidzkiej. Ilość wody pitnej zużytej przez jednego mieszkańca to około 83 l /dobę. Woda poddawana jest procesowi uzdatniania za pomocą instalacji membranowej Pall Aria AP6. Instalacja o wydajność do 160 m³/h oparta jest na technologii Pall Microza firmy Pall Corporation. Procesy membranowe pozwalają na separację zanieczyszczeń na poziomie molekularnym lub jonowym, bez konieczności dawkowania chemikaliów. Proces uzdatniania wody jest w pełni zautomatyzowany, a ingerencja operatora została ograniczona do absolutnego minimum. Zastosowana technologia pozwala na produkcję wody o wysokiej jakości, zmniejszenie zużycia energii w procesie uzdatniania i możliwość pełnej automatyzacji.

Sieć kanalizacyjna obejmuje swoim zasięgiem część zurbanizowaną obszaru Gminy (zabudowę wielorodzinną, gęstą zabudowę jednorodzinną oraz podmioty gospodarcze). Szacuje się, że ok. 4 % mieszkańców z terenu gminy Sucha Beskidzka nie jest jeszcze objętych systemem kanalizacji sanitarnej. Wytworzone przez nich ścieki winny być gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków odbierane są przez zewnętrzny tabor asenizacyjny i zrzucane do oczyszczalni poprzez stację zlewną znajdującą się na terenie oczyszczalni ścieków w Suchej Beskidzkiej. Obszary nieobjęte zbiorową kanalizacją sanitarną są sukcesywnie kanalizowane wg indywidualnych rozwiązań uwzględniających specyfikę danego terenu.

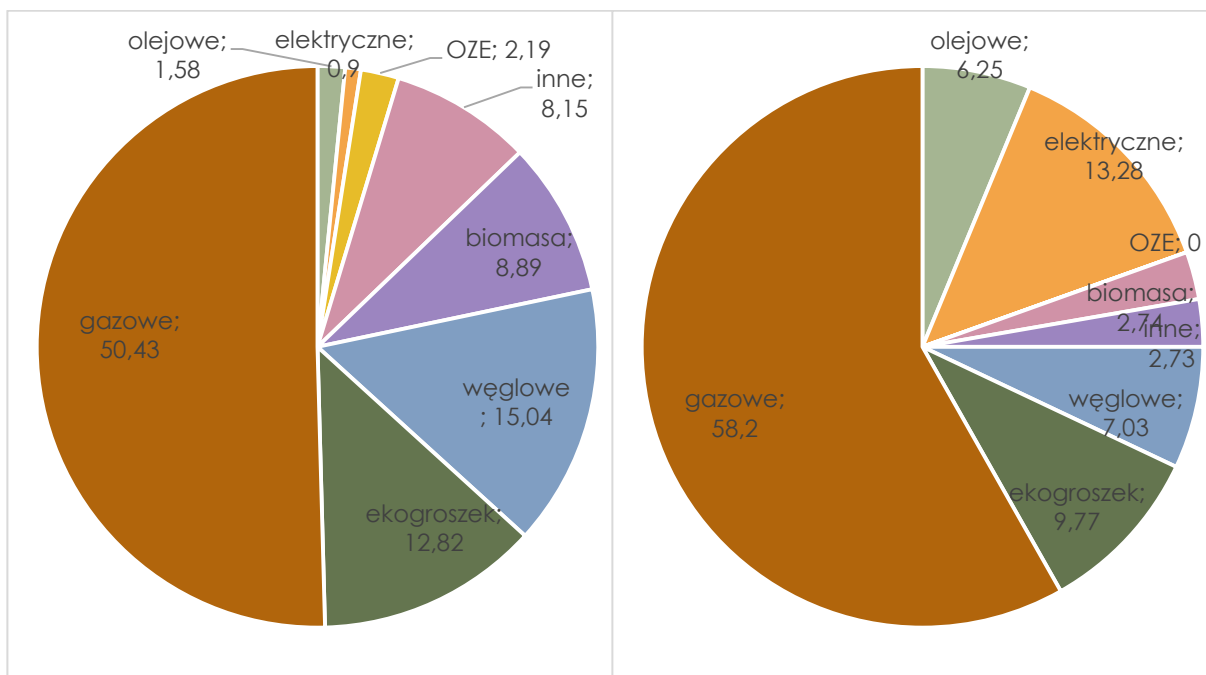
Gmina podejmuje szereg ważnych działań zmierzających również do poprawy jakości powietrza. Najbardziej skutecznym sposobem ograniczenia niskiej emisji jest likwidacja przestarzałych kotłów oraz palenisk węglowych i zastąpienie ich nowoczesnymi systemami grzewczymi wykorzystującymi ekologiczne paliwa. W ramach realizacji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji, gmina w 2024 roku udzielała dotacji osobom fizycznym. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w budynku lub lokalu mieszkalnym możliwe było otrzymanie dofinansowania pod warunkiem, że powierzchnia przeznaczona na działalność gospodarczą zajmowała nie więcej niż 50% powierzchni użytkowej. W 2024 r. na dotacje miasto przeznaczało środki własne. Dodatkowo Gmina brała udział w rządowym programie „Ciepłe Mieszkanie” w ramach którego przeprowadzane zostały prace związane z wymianą źródeł ciepła w 3 budynkach mieszkalnych wielorodzinnych.

W latach 2022–2024 zlikwidowanych zostało łącznie 190 palenisk węglowych. W 175 budynkach mieszkalnych oraz 1 budynku handlowo-usługowym zostało wymienione stare źródło ciepła na nowe. Ponadto zmodernizowana została kotłownia węglowa na gazową w Filii Szkoły Podstawowej nr 2. W ciągu ostatnich 3 lat na inwestycje związane ze zmianą systemu ogrzewania na proekologiczny oraz dociepleniem budynków przeznaczono środki w wysokości blisko 2,3 milionów złotych, z czego ponad 230 tysięcy złotych w 2024 roku.

W 2024 r. za pośrednictwem gminy mieszkańcy złożyli 72 wnioski o dofinansowanie oraz 54 wnioski o płatność w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze. Niezależnie od powyższego zainteresowani dotacją na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację korzystali z finansowania przedsięwzięć termomodernizacyjnych zawierając umowy bezpośrednio z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska.

Obecnie na terenie miasta pozostaje tylko 1 blok wielorodzinny, w którym do tej pory nie została przeprowadzona modernizacja systemu ogrzewania, jest to budynek przy ul. Mickiewicza 15.

Gmina Sucha Beskidzka prowadzi własną inwentaryzację źródeł ciepła zamontowanych w budynkach na terenie miasta. Niezależnie od wewnętrznie utworzonej inwentaryzacji od 1 lipca 2021 r. na terenie kraju funkcjonuje Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków. Niestety z uwagi na liczne zmiany w deklaracjach składane przez mieszkańców m.in. w związku z wprowadzeniem dodatku węglowego informacje zawarte w CEEB nie są wiarygodne. Z tego względu do analizy rodzaju źródeł ciepła na terenie gminy wykorzystane zostały dane z opracowanego przez gminę zestawienia. Na dzień 31 grudnia 2024 r. stosowane były następujące rodzaje źródeł ogrzewania w skali procentowej.

Wykres 12. Rodzaje systemów grzewczych w gospodarstwach domowych na terenie Suchoj Beskidzkiej wg stanu na koniec 2024 roku (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)

Wykres 13. Rodzaje systemów grzewczych w obiektach niemieszkalnych na terenie Suchoj Beskidzkiej wg stanu na koniec 2024 roku (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)

Z powyższych danych wynika, że w Suchoj Beskidzkiej dominującym systemem grzewczym jest ogrzewanie gazowe. Zarówno w przypadku budynków mieszkalnych i pozostałych obiektów, do których zalicza się obiekty użyteczności publicznej, obiekty handlowe i gastronomiczne oraz przedsiębiorców. Pod względem ilościowym ekologiczne źródła ciepła stanowią **77,83%** wszystkich rodzajów ogrzewania, natomiast piece niespełniające standardów stanowią 22,17%. Porównując rok ubiegły do 2023 r., procentowy udział ekologicznych źródeł ciepła wzrósł o ok. 2,53%. Należy jednak pamiętać, że wykresy przedstawiają rodzaje ogrzewania w obiektach nie uwzględniając ich wielkości. Gdyby wykonać zestawienie wg ogrzewanej powierzchni, to wówczas ogrzewanie inne niż gazowe stanowiłoby znacznie mniejszy odsetek.

PROGNOZA ZMIAN WNIOSKI

1. Wraz ze wzrostem starań lokalnych władz o poprawę jakości powietrza i ochronę środowiska, wzrasta również poziom świadomości mieszkańców.
2. Wraz z sukcesywną realizacją programów i inwestycji z zakresu ochrony środowiska poprawie powinien ulec stan środowiska naturalnego, a przede wszystkim czystość powietrza.
3. Sucha Beskidzka jest i w przyszłości pozostaniem miastem czystym i uporządkowanym.

2 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Na potrzeby opracowania niniejszej strategii wykorzystano wyniki przeprowadzonego badania – Diagnoza potrzeb mieszkańców Gminy Sucha Beskidzka w zakresie zapotrzebowania na świadczenia i usługi społeczne. Badanie zostało przeprowadzone w odpowiedzi na konieczność rzetelnego rozpoznania sytuacji społecznej mieszkańców gminy oraz określenia kierunków rozwoju lokalnej polityki społecznej. Podstawowym celem diagnozy poza wskazaniem najważniejszych problemów wymagających interwencji, lecz także identyfikacja zasobów i potencjału, które mogą być wykorzystane w procesie planowania i wdrażania usług społecznych odpowiadających na rzeczywiste potrzeby społeczności.

Zastosowane podejście pozwala spojrzeć na lokalną społeczność zarówno przez pryzmat deficytów, jak i jej zasobów – dotychczasowych doświadczeń, aktywności organizacji społecznych, infrastruktury, a także postaw i oczekiwań mieszkańców. Tak ujęta diagnoza umożliwia nie tylko rozpoznanie problemów, ale również stworzenie podstaw do ich skutecznego rozwiązywania w oparciu o istniejący potencjał.

Badania przeprowadzono wśród trzech kluczowych grup:

- ✓ mieszkańców Miasta Sucha Beskidzka, którzy reprezentują bezpośrednich odbiorców usług społecznych i najlepiej znają realia codziennego życia w gminie. To ich opinie i doświadczenia są najważniejszym źródłem wiedzy o faktycznych potrzebach i oczekiwaniach wobec instytucji publicznych. W badaniu mieszkańców skupiono się na takich zagadnieniach, jak warunki życia, dostępność usług społecznych, postrzeganie problemów lokalnych oraz oczekiwania dotyczące przyszłych działań gminy.
- ✓ pracowników instytucji pomocowych, którzy na co dzień zajmują się udzielaniem wsparcia osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej. Ich perspektywa pozwoliła spojrzeć na usługi społeczne od strony praktyki instytucjonalnej, a więc z uwzględnieniem doświadczeń wynikających z pracy z osobami korzystającymi z pomocy. Dzięki temu możliwe było zestawienie spojrzenia mieszkańców z oceną i diagnozą formułowaną przez kadrę instytucjonalną, co wzbogaciło analizę i pozwoliło na uchwycenie różnic w postrzeganiu problemów.
- ✓ PES, czyli Podmiotów Ekonomii Społecznej działających w Suchoj Beskidzkiej. Ich udział w badaniu pozwolił na poznanie perspektywy organizacji, które prowadzą działania społeczne i ekonomiczne na rzecz mieszkańców. Dzięki temu możliwe było uwzględnienie doświadczeń podmiotów, które nie tylko oferują wsparcie dla lokalnej społeczności, ale także uczestniczą w realizacji projektów finansowanych zewnętrznie, współpracują z wolontariuszami i w różnym zakresie odpowiadają na potrzeby mieszkańców. Analiza ich oczekiwań wobec wsparcia, zasięgu działań oraz obszarów, w których funkcjonują, uzupełnia obraz lokalnej sieci usług społecznych i wskazuje potencjalne kierunki współpracy oraz rozwoju oferty usługowej.

Uzupełnieniem badań ankietowych była analiza danych zastanych, w tym m.in. danych statystycznych GUS i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ważnym założeniem diagnozy było przedstawienie różnych perspektyw – indywidualnej, instytucjonalnej i środowiskowej – tak, aby zaprezentowany obraz był możliwie najbardziej kompletny i mógł stanowić solidną podstawę do dalszych działań planistycznych i strategicznych. Wnioski i rekomendacje płynące z diagnozy mają służyć jako punkt odniesienia w tworzeniu i rozwoju usług społecznych w gminie, a także przy podejmowaniu decyzji o alokacji środków i projektowaniu lokalnych programów wsparcia.

Wyniki badań ukazują zarówno potrzeby mieszkańców i przedstawicieli PES, jak i obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu instytucji pomocowych. Równocześnie wskazują na istniejący potencjał – aktywność części społeczności, zaangażowanie instytucji, walory środowiskowe i położenie gminy – które mogą być fundamentem do dalszego rozwoju usług społecznych.

W procesie opracowania niniejszej diagnozy wykorzystano metodę CAWI (Computer-Assisted Web Interview), czyli wspomagany komputerowo wywiad realizowany przy użyciu strony internetowej. Jest to technika szeroko stosowana w badaniach ilościowych rynku i opinii publicznej, umożliwiająca zebranie danych od dużej liczby respondentów w stosunkowo krótkim czasie.

Respondenci wypełniali ankiety w formie elektronicznej, co pozwoliło na łatwy i szybki dostęp do badania niezależnie od miejsca pobytu. Tego rodzaju rozwiązanie zwiększa komfort osób uczestniczących w badaniu, ponieważ umożliwia im udzielenie odpowiedzi w dogodnym dla siebie momencie, a jednocześnie eliminuje presję związaną z obecnością ankietera. Zastosowana metoda sprzyja również szczerości odpowiedzi, co ma szczególne znaczenie przy pytaniach dotyczących kwestii wrażliwych, takich jak problemy społeczne czy sytuacja materialna.

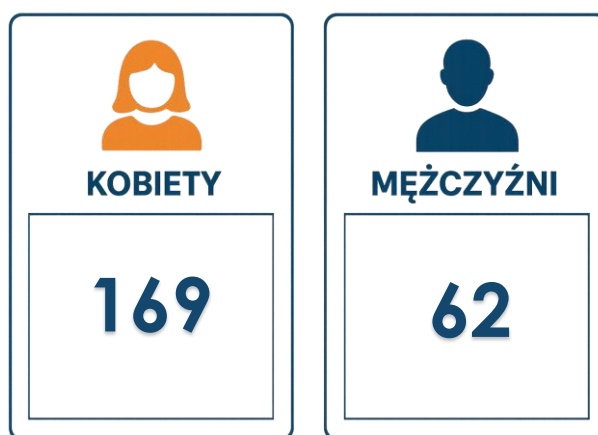
Do realizacji badania wykorzystano program CORIGO, rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE). Narzędzie to pozwala na sprawne przygotowanie kwestionariusza ankiety, automatyczne zbieranie danych oraz ich wstępne porządkowanie. Dzięki temu możliwe było uzyskanie wysokiej jakości materiału badawczego, który posłużył do dalszych analiz i opracowania wniosków.

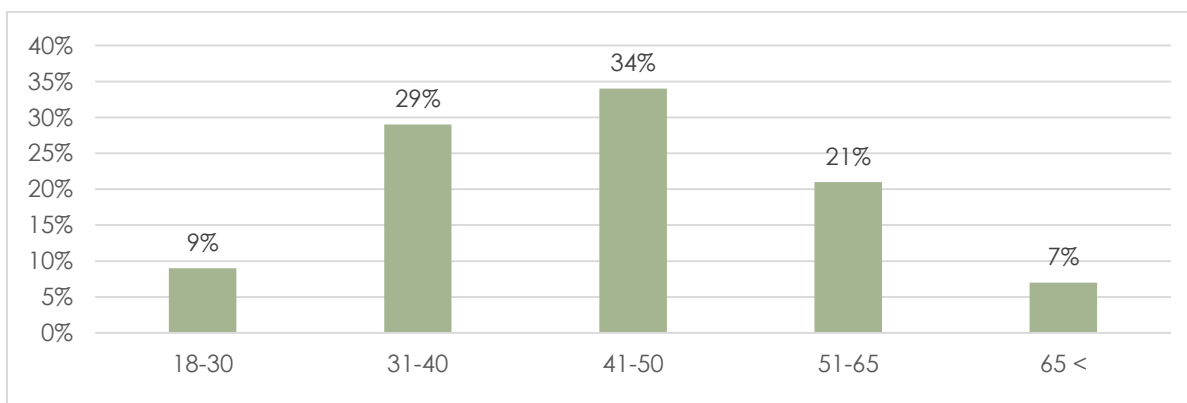
2.1 DIAGNOZA POTRZEB WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – OPINIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA SUCHA BESKIDZKA

2.1.1 BADANA GRUPA

W badaniu ankietowym mieszkańców Miasta Sucha Beskidzka udział wzięło 231 osób, w tym 169 kobiet (73%) oraz 62 mężczyzn (27%).

Analiza struktury wiekowej badanych mieszkańców pokazuje, że największy odsetek stanowili respondenci w wieku 41–50 lat (34%) oraz 31–40 lat (29%). Kolejną liczną grupę tworzyli mieszkańcy w wieku 51–65 lat (21%), a następnie osoby młode w wieku 18–30 lat (9%). Wśród badanych znalazły się także osoby powyżej 65 roku życia, które stanowiły 7% próby.

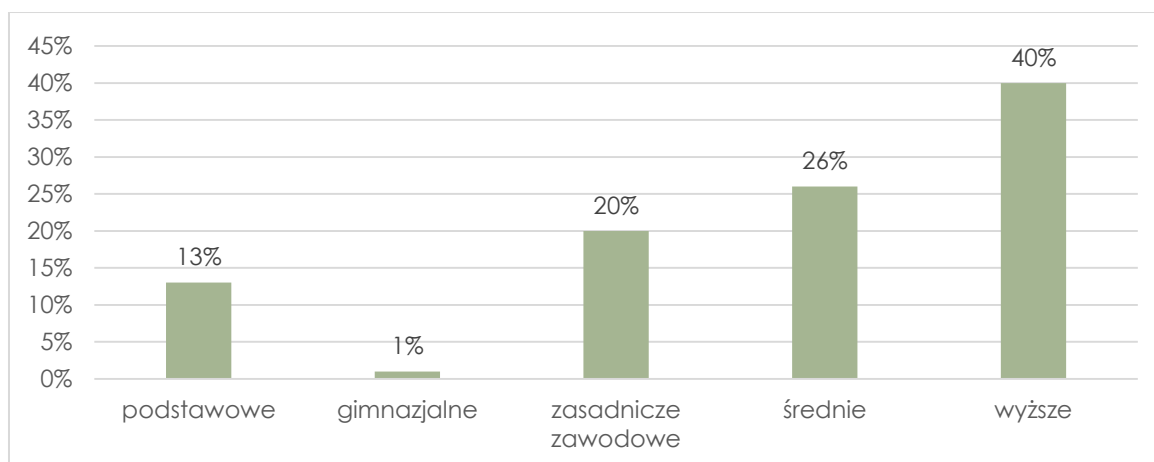
Wykres 14. Rozkład wieku badanych mieszkańców

Tak ukształtowana struktura respondentów pozwala na uchwycenie opinii i potrzeb mieszkańców reprezentujących głównie grupy w wieku produkcyjnym i średnim, z istotnym, choć mniejszym udziałem seniorów, co daje zróżnicowaną perspektywę w zakresie postrzegania usług społecznych na terenie gminy.

Wśród badanych mieszkańców Miasta Sucha Beskidzka największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 40% respondentów. Kolejną liczną kategorią były osoby z wykształceniem średnim, które zadeklarowało 26% ankietowanych. Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiada 20% badanych, a podstawowe 13%. Najmniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym – jedynie 1%.

Uzyskane wyniki wskazują, że społeczność lokalna charakteryzuje się relatywnie wysokim poziomem wykształcenia, co może być istotnym zasobem sprzyjającym rozwojowi społecznemu i gospodarczemu gminy.

Wykres 15. Rozkład wykształcenia badanych mieszkańców

2.1.2 OCENA SYTUACJI ŻYCIOWEJ I ZAWODOWEJ

Badani mieszkańcy Suchoj Beskidzkiej, oceniając swoją sytuację życiową, najczęściej wskazywali odpowiedzi świadczące o umiarkowanym zadowoleniu z podstawowych obszarów funkcjonowania.

Sytuacja materialna została oceniona bardzo dobrze przez 14% ankietowanych, a raczej dobrze przez 42%. Odpowiedź „średnia” wskazało 28% respondentów, natomiast 16% uznało swoją sytuację materialną za raczej złą. Dane te pokazują, że choć niemal połowa mieszkańców czuje się stabilnie w wymiarze ekonomicznym, to istotna grupa doświadcza pewnych trudności finansowych.

Sytuacja mieszkaniowa uzyskała nieco wyższe oceny – 31% respondentów wskazało na ocenę bardzo dobrą, a 44% na raczej dobrą. Średnio oceniło ją 19% badanych, a 6% określiło swoją sytuację mieszkaniową jako raczej złą. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców jest usatysfakcjonowana warunkami mieszkaniowymi, choć wciąż istnieje część osób wymagająca wsparcia, np. w zakresie remontów czy dostępności mieszkań socjalnych.

Sytuacja rodzinna wypadła najlepiej spośród analizowanych obszarów – 42% ankietowanych uznało ją za bardzo dobrą, a 38% za raczej dobrą. Odpowiedź „średnia” wskazało 16% badanych, a 4% oceniło sytuację rodzinną jako raczej złą.

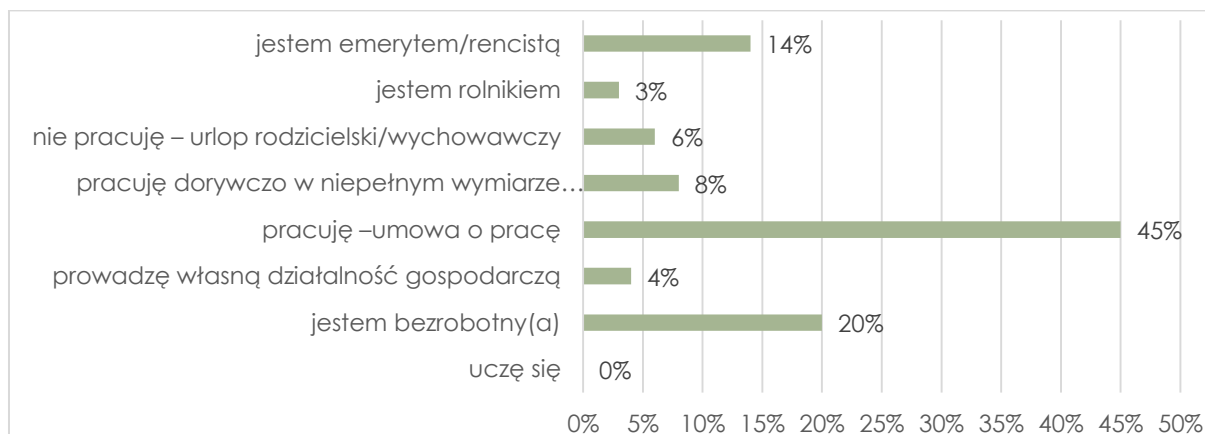
Dane te pokazują, że więzi rodzinne są silnym zasobem lokalnej społeczności i stanowią istotny element poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Sytuacja zdrowotna została oceniona bardzo dobrze przez 26% respondentów, raczej dobrze przez 39%, średnio przez 27%, a jako raczej złą wskazało ją 8% badanych. Wyniki te wskazują, że choć większość mieszkańców pozytywnie ocenia swój stan zdrowia, to zauważalna część populacji zmagają się z problemami zdrowotnymi, co sugeruje potrzebę dalszego rozwijania usług w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.

Tabela 10. Ocena sytuacji życiowej badanych mieszkańców

	Bardzo dobra	Raczej dobra	Średnia	Raczej zła
Sytuacja materialna	14%	42%	28%	16%
Sytuacja mieszkaniowa	31%	44%	19%	6%
Sytuacja rodzinna	42%	38%	16%	4%
Sytuacja zdrowotna	26%	39%	27%	8%

Pod względem sytuacji zawodowej zdecydowanie dominują osoby pracujące na podstawie umowy o pracę – 45% wszystkich respondentów. Znaczną grupę stanowią również osoby bezrobotne, które odpowiadają za 20% badanych. Emeryci i renciści to 14% ogółu, a kolejne 8% deklaruje pracę dorywczą lub w niepełnym wymiarze godzin na podstawie umów cywilnoprawnych. 6% osób przebywa na urlopie rodzicielskim lub wychowawczym. Niewielki odsetek badanych prowadzi własną działalność gospodarczą (4%) bądź utrzymuje się z rolnictwa (3%). Struktura ta wskazuje, że mieszkańcy w większości są aktywni zawodowo, ale równocześnie zauważalna jest spora grupa bezrobotnych oraz seniorów, którzy wymagają szczególnego wsparcia społecznego.

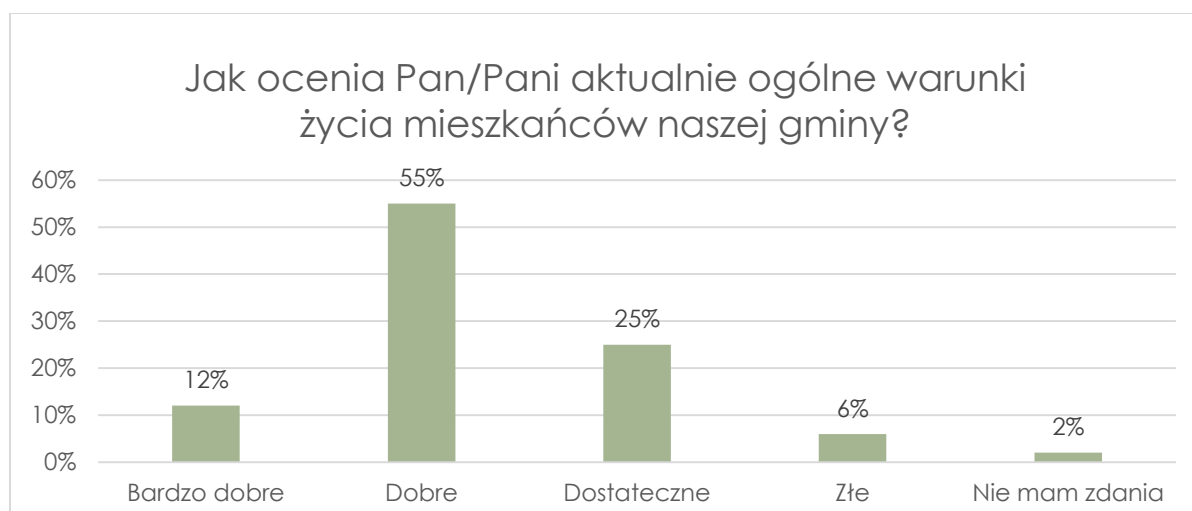
Wykres 16. Sytuacja zawodowa badanych mieszkańców

2.1.3 WARUNKI ŻYCIA W GMINIE W OPINII BADANEJ GRUPY

Ocena ogólnych warunków życia w Gminie Sucha Beskidzka wypadła w badaniu pozytywnie. Ponad połowa respondentów (55%) uznała je za dobre, a 12% określiło je jako bardzo dobre. Oznacza to, że blisko siedmiu na dziesięciu mieszkańców jest zadowolonych z warunków życia oferowanych przez gminę. Co czwarty badany (25%) ocenił je jako dostateczne, co wskazuje na istnienie obszarów wymagających poprawy. Jedynie 6% respondentów oceniło warunki życia jako złe, a 2% nie miało zdania w tej kwestii.

Wyniki te pokazują, że mieszkańcy generalnie pozytywnie postrzegają jakość życia w gminie, co stanowi ważny zasób w budowaniu lokalnej wspólnoty i planowaniu dalszego rozwoju. Jednocześnie obecność grupy osób udzielających ocen dostatecznych i negatywnych podkreśla potrzebę podejmowania działań wzmacniających dostęp do usług publicznych, poprawy infrastruktury oraz poszerzania oferty społeczno-kulturalnej.

Wykres 17. Warunki życia w Gminie Sucha Beskidzka w opinii badanej grupy

Ocena poszczególnych obszarów życia w Gminie Sucha Beskidzka pokazuje zróżnicowane opinie mieszkańców. Najlepiej wypadły kwestie związane z edukacją – 74% respondentów oceniło edukację przedszkolną pozytywnie (55% dobrze, 19% bardzo dobrze), a podobny wynik uzyskało szkolnictwo podstawowe – 75% ocen pozytywnych (55% dobrze, 20% bardzo dobrze). Również bezpieczeństwo mieszkańców zostało ocenione wysoko – aż 73% respondentów uznało je za dobre lub bardzo dobre, a jedynie 6% oceniło negatywnie. Kultura, rozrywka oraz sport i rekreacja zostały ocenione Dostępność do kultury pozytywnie oceniło 65% badanych, a sportu i rekreacji – 67%.

Lepsze noty uzyskały także działania na rzecz osób starszych, które 41% badanych oceniło dobrze lub bardzo dobrze, choć 21% wskazało oceny negatywne. Współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi pozytywnie oceniło 47% mieszkańców, jednak 40% określiło ją jako przeciętną. Aktywność i zaangażowanie

społeczne mieszkańców dominująco oceniano jako przeciętne (51%), przy czym 30% wskazało oceny pozytywne, a blisko 19% – negatywne.

Najwięcej krytycznych opinii dotyczyło dostępu do mieszkań komunalnych – łącznie 515 badanych oceniło go źle i bardzo źle. Dostęp do podstawowej opieki medycznej aż 29% badanych oceniło źle lub bardzo źle, a dostęp do opieki specjalistycznej negatywnie oceniło aż 40% respondentów. W tym ostatnim obszarze tylko 28% wskazało ocenę pozytywną.

Mniej pochlebnie oceniono również lokalny rynek pracy – 25% wskazań na złe lub bardzo złe i aż 47% ocen przeciętnych, co pokazuje, że mieszkańcy dostrzegają ograniczone możliwości zatrudnienia. Podobny problem dotyczy dostępu do mieszkań komunalnych i socjalnych – 51% ocen negatywnych i zaledwie 17% pozytywnych.

Nieco lepiej oceniono także zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 – 52% ocen pozytywnych (35% dobrze, 17% bardzo dobrze), choć wciąż niemal co piąty respondent wskazał odpowiedź negatywną. Zastrzeżenia pojawiły się też w zakresie połączeń komunikacyjnych z innymi gminami i miastami – 31% ocen negatywnych i tylko 33% pozytywnych.

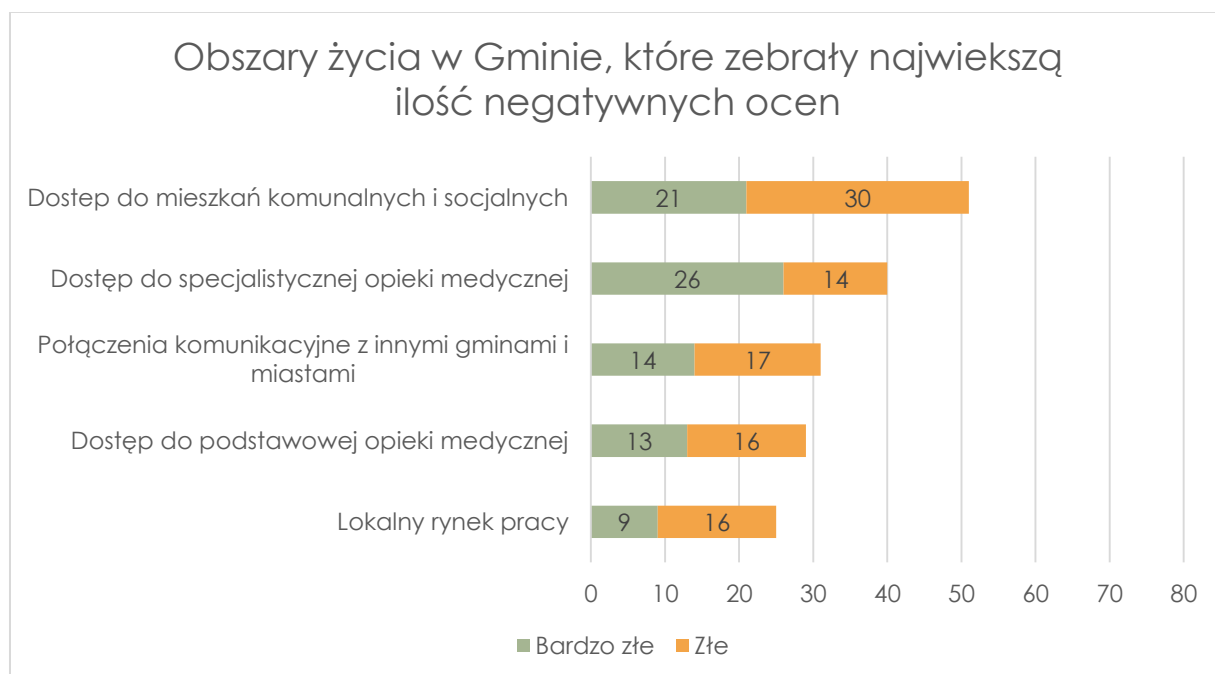
Podsumowując, mieszkańcy gminy najwyżej oceniają obszary związane z edukacją i bezpieczeństwem, a największe deficyty dostrzegają w zakresie opieki zdrowotnej, rynku pracy, dostępności mieszkań oraz transportu. Te obszary powinny stać się kluczowymi kierunkami działań w lokalnej polityce społecznej.

Tabela 11. Ocena poszczególnych obszarów życia w Gminie Sucha Beskidzka przez badanych mieszkańców

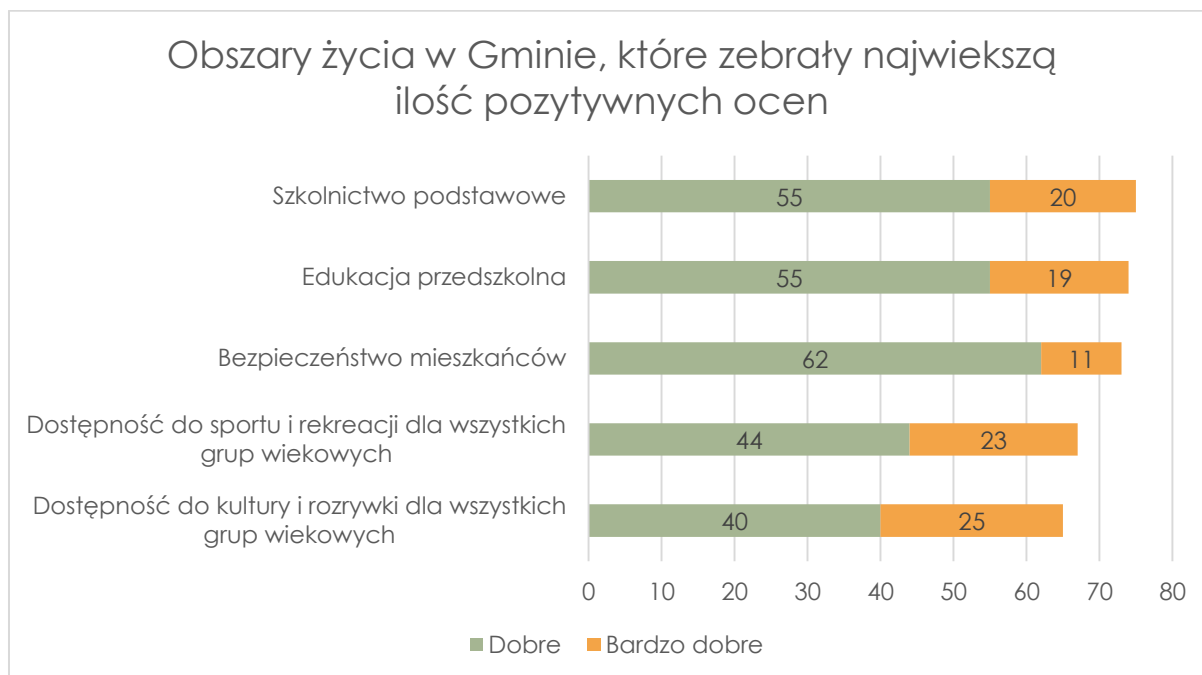
	Bardzo złe	Złe	Przeciętne	Dobre	Bardzo dobre
Lokalny rynek pracy	9%	16%	47%	26%	2%
Bezpieczeństwo mieszkańców	3%	3%	21%	62%	11%
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	14%	17%	36%	30%	3%
Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3	9%	12%	27%	35%	17%
Edukacja przedszkolna	3%	5%	18%	55%	19%
Szkolnictwo podstawowe	3%	3%	19%	55%	20%
Dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych	21%	30%	32%	14%	3%

Dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych	4%	5%	26%	40%	25%
Dostępność do sportu i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych	4%	3%	26%	44%	23%
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	13%	16%	26%	36%	9%
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	26%	14%	32%	25%	3%
Działania na rzecz osób starszych na terenie gminy (np. działalność Klubów Seniora, organizację wydarzeń zajęć dedykowanych seniorom)	9%	12%	38%	34%	7%
Aktywność/zaangażowanie społeczne mieszkańców	6%	13%	51%	27%	3%
Współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi	8%	5%	40%	38%	9%

Wykres 18. Obszary życia w Gminie Sucha Beskidzka, które zebrały największą ilość negatywnych wskazań badanych mieszkańców

Wykres 19. Obszary życia w Gminie Sucha Beskidzka, które zebrały największą ilość pozytywnych wskazań badanych mieszkańców

W następnym pytaniu poproszono mieszkańców o ocenę częstotliwości występowania wymienionych problemów dotyczących mieszkańców gminy. Przyjąwszy za miernik średnią zajmowanego miejsca w skali od 1 do 13 (gdzie 1 oznacza "najczęściej" a 13 - "najrzadziej") na podstawie wskazań mieszkańców średni wynik pokazuje ogólną hierarchię problemów – im wyższy wynik, tym problem częściej wskazywany jako istotny. Poniżej uszeregowano je wg wskazań mieszkańców od 1 do 13:

1. Alkoholizm – 9,47
2. Bezrobocie – 9,16
3. Rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci – 9,01
4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 8,88
5. Ubóstwo – 8,10
6. Problemy związane ze starzeniem się – 7,47
7. Długotrwała lub ciężka choroba – 7,26
8. Przemoc w rodzinie – 6,74
9. Niepełnosprawność – 6,48
10. Złe warunki mieszkaniowe – 5,51
11. Bezdomność – 5,10
12. Narkomania – 4,66
13. Przestępczość – 3,16

Na pierwszych miejscach znalazły się alkoholizm (1) oraz bezrobocie (2), które mieszkańcy wskazują jako najczęstsze problemy społeczne w gminie. Na kolejnych miejscach pojawiają się rozpad więzi rodzinnych (3), a także bezradność w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (4). Piąte miejsce zajął problem ubóstwa. Wskazuje to, że mieszkańcy postrzegają przede wszystkim kwestie związane z uzależnieniami, brakiem pracy i trudnościami rodzinnymi jako najpoważniejsze.

W środku hierarchii znalazły się problemy związane ze starzeniem się (6) oraz długotrwała lub ciężka choroba (7). Seniorzy i osoby przewlekle chore wymagają wsparcia zarówno zdrowotnego, jak i socjalnego. Przemoc w rodzinie (8) i niepełnosprawność (9) stanowią kolejne wyzwania, które, choć mniej powszechne w odbiorze społecznym niż problemy ekonomiczne, wciąż mają duże znaczenie społeczne.

Na dalszych miejscach mieszkańcy wymieniali złe warunki mieszkaniowe (10) oraz bezdomność (11). Narkomania (12) została wskazana rzadziej niż alkoholizm, co sugeruje, że problem uzależnień od narkotyków jest mniej rozpowszechniony, ale nadal obecny. Ostatnie miejsce zajęła przestępczość (13), co potwierdza, że mieszkańcy nie postrzegają gminy jako szczególnie zagrożonej tym zjawiskiem i generalnie mają poczucie bezpieczeństwa.

Hierarchia uszeregowania problemów przez mieszkańców wskazuje na silne powiązanie między problemami uzależnień, bezrobocia i trudności rodzinnych. Najczęściej dostrzegane są zjawiska takie jak alkoholizm, bezrobocie, rozpad więzi rodzinnych, bezradność wychowawcza czy ubóstwo, które dotyczą szerokich grup społecznych i mają charakter wzajemnie powiązany. Kwestie takie jak przestępczość, narkomania czy złe warunki mieszkaniowe są traktowane jako mniej dotkliwe w codziennym życiu mieszkańców. Taka struktura problemów ukierunkowuje działania gminy przede wszystkim na profilaktykę i leczenie uzależnień, politykę rynku pracy oraz wsparcie rodzin, a także rozwój usług zdrowotnych i opiekuńczych dla osób starszych i przewlekle chorych.

2.1.4 PROBLEMY SPOŁECZNE W WYBRANYCH GRUPACH MIESZKAŃCÓW

Ocena istotności problemów w lokalnym środowisku wskazuje na wyraźne zróżnicowanie percepcji mieszkańców. Najwyraźniej dostrzeganym problemem okazał się brak parkingów w mieście, który łącznie jako istotny (bardzo lub raczej) wskazało 78% respondentów. Na kolejnym miejscu znalazły się problemy komunikacyjne – słabo rozwinięta sieć transportu zbiorowego z sąsiednimi gminami (78%) oraz wewnątrz gminy (81%). Wysoko oceniono również znaczenie zanieczyszczenia powietrza (76%) oraz zanieczyszczenia krajobrazu i wód (73%), co potwierdza rosnącą świadomość ekologiczną mieszkańców i potrzebę działań na rzecz poprawy środowiska.

Wśród problemów społecznych największą wagę przypisano bezrobociu, które 73% mieszkańców uznało za istotne. Bieda i ubóstwo wskazane zostały przez 72% respondentów,

a wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych (82%) i osób starszych (79%) dowodzą, że mieszkańcy dostrzegają szczególnie zagrożoną sytuację grup

wrażliwych. Również praca bez ubezpieczenia społecznego („na czarno”) została oceniona jako istotny problem przez 75% badanych.

Nieco niższe wyniki uzyskały kwestie organizacyjne – nieodpowiednie godziny pracy urzędów (71% ocen istotnych) oraz zła organizacja gospodarki odpadami (53%). Brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami uznano za istotny przez 58% badanych.

Mniej istotne w percepcji społecznej okazały się takie zjawiska jak bezdomność (49% ocen istotnych) czy wzrost przestępczości (45%). Zdecydowanie najniżej oceniono problem złego stanu dróg, który uzyskał 60% wskazań jako istotny, ale aż 34% badanych określiło go jako „raczej nieistotny”.

Całościowy obraz pokazuje, że mieszkańcy koncentrują się przede wszystkim na barierach komunikacyjnych i środowiskowych, a także na problemach dotyczących osoby wrażliwe społecznie oraz sytuację na rynku pracy. W diagnozie usług społecznych należy podkreślić konieczność łączenia działań infrastrukturalnych i ekologicznych z szeroką ofertą wsparcia społecznego i aktywizacji zawodowej.

Tabela 12. Ocena badanych mieszkańców na temat istotności poszczególnych problemów w lokalnym środowisku

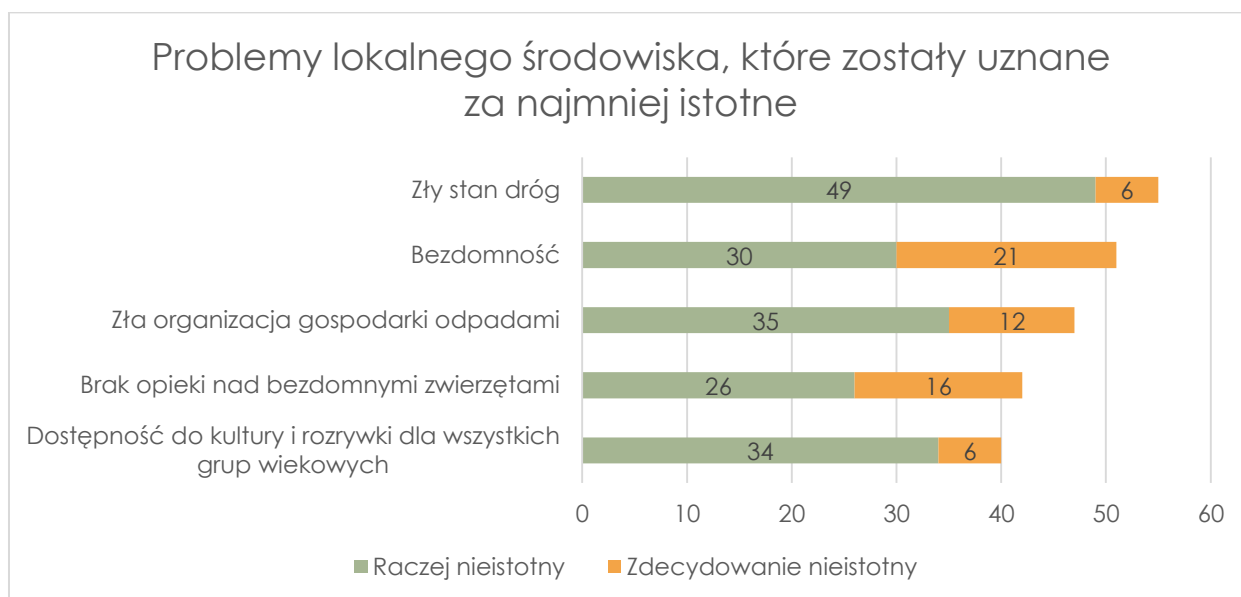
	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Bieda, ubóstwo	21%	51%	25%	3%
Bezrobocie	29%	44%	22%	5%
Bezdomność	18%	31%	30%	21%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej w gminie	42%	39%	14%	5%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej z sąsiednimi gminami	48%	30%	18%	4%
Wzrost przestępczości	19%	26%	49%	6%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)/wody	34%	39%	23%	4%
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	42%	34%	22%	3%
Wykluczenie społeczne osób starszych	31%	48%	18%	3%
Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych	39%	43%	17%	1%
Brak parkingów w mieście	56%	22%	18%	4%
Zły stan dróg	26%	34%	34%	6%

Nieodpowiednie godziny pracy urzędów dla osób pracujących	36%	35%	17%	12%
Zła organizacja gospodarki odpadami	19%	34%	35%	12%
Praca bez ubezpieczenia społecznego („na czarno”)	40%	35%	19%	6%
Brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami	31%	27%	26%	16%

Wykres 20. Najbardziej istotne problemy lokalnego środowiska w opinii badanych mieszkańców

Wykres 21. Najbardziej istotne problemy lokalnego środowiska w opinii badanych mieszkańców

Mieszkańcy Miasta Sucha Beskidzka, wskazując działania, jakie ich zdaniem powinien podjąć samorząd w celu ograniczenia problemów społecznych, najczęściej

akcentowali kwestie związane z rynkiem pracy, zdrowiem oraz infrastrukturą społeczną. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy – 52% respondentów. Na drugim miejscu znalazło się zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych i opiekuńczych (47%), co koresponduje z wcześniejszymi ocenami wskazującymi na deficyty w systemie ochrony zdrowia. Bardzo wysoki odsetek (43%) wskazał również na potrzebę budowy mieszkań socjalnych, a 35% badanych opowiedziało się za wykorzystaniem budynków gminnych na nowe inwestycje społeczne.

Istotne były także oczekiwania dotyczące wsparcia dla rodzin i seniorów – utworzenie miejsc spotkań dla osób starszych wskazało 23% mieszkańców, wydłużenie godzin działania przedszkoli 25%, a tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – 16%. W zakresie działań profilaktycznych i bezpieczeństwa ograniczenie dostępności alkoholu poparło 29% respondentów, a zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy – 22%.

Mniej liczne, ale wciąż istotne wskazania dotyczyły organizowania prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i publicznych (22%) oraz likwidacji barier architektonicznych (21%). Najmniej wskazań uzyskały działania związane z rozwojem infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej – poszerzenie oferty kulturalnej (16%) i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (13%).

Wyniki pokazują, że mieszkańcy oczekują od samorządu przede wszystkim inwestycji w obszar zdrowia, rynku pracy i mieszkań socjalnych, równocześnie podkreślając znaczenie rozwijania oferty społecznej, kulturalnej i profilaktycznej.

Wykres 22. Opinia badanych mieszkańców na temat niezbędnych działań samorządu w celu ograniczenia obszarów problemów społecznych

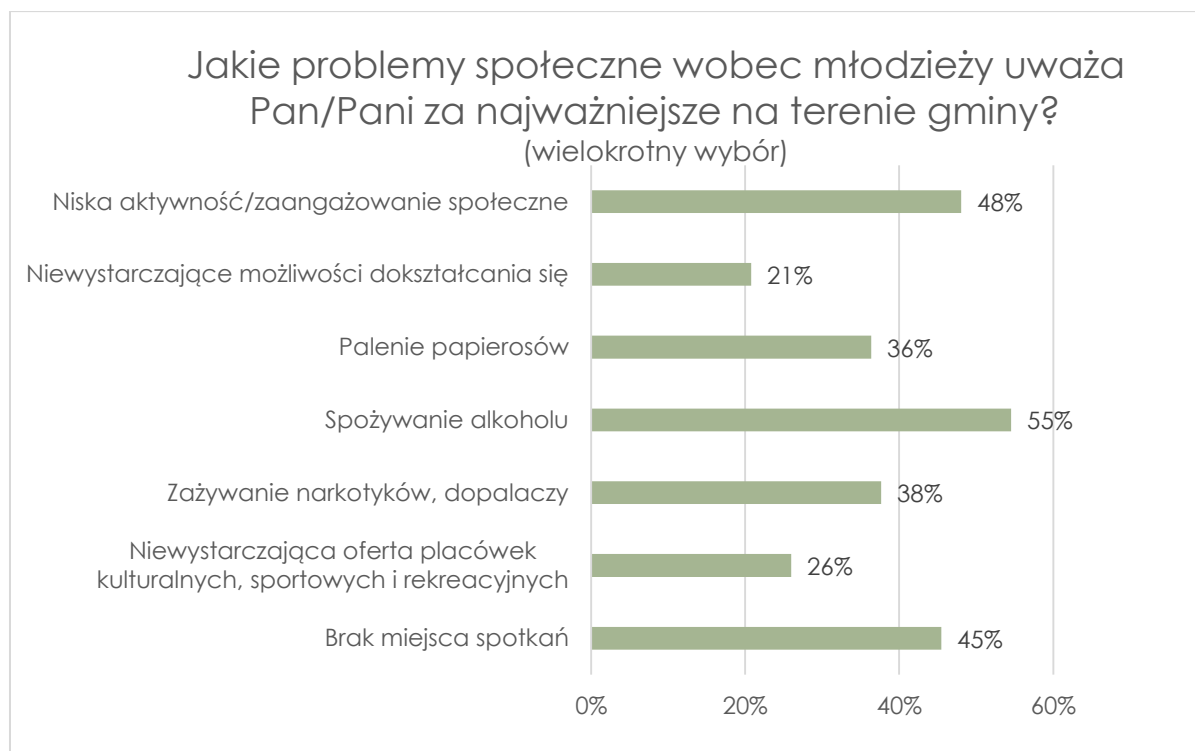

2.1.4.1 MŁODZIEŻ

Respondenci, wskazując najważniejsze problemy społeczne dotyczące młodzieży w Suchej Beskidzkiej, najczęściej akcentowali kwestie związane z zachowaniami ryzykownymi oraz brakiem infrastruktury dla młodych ludzi. Najwięcej wskazań dotyczyło spożywania alkoholu – 55% badanych, a na kolejnych miejscach znalazły się: niska aktywność i zaangażowanie społeczne (48%) oraz brak miejsc spotkań (45%). Te trzy obszary wyraźnie pokazują, że młodzież w gminie potrzebuje zarówno atrakcyjnych alternatyw spędzania czasu wolnego, jak i działań ograniczających ryzykowne zachowania.

Istotnym problemem pozostaje również zażywanie narkotyków i dopalaczy (38%) oraz palenie papierosów (36%). Nieco mniejszą wagę respondenci przypisali niewystarczającej ofercie placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (26%) oraz niewystarczającym możliwościom dokształcania się (21%). Choć uzyskały one niższe wskazania, także wskazują na niedobory w ofercie edukacyjnej i społeczno-kulturalnej dla młodzieży.

Całościowy obraz pokazuje, że mieszkańcy widzą wśród młodych ludzi zarówno problemy wynikające z uzależnień i ryzykownych zachowań, jak i brak wystarczających przestrzeni oraz inicjatyw sprzyjających integracji i aktywizacji. Dlatego działania samorządu powinny koncentrować się równolegle na profilaktyce uzależnień, wzmacnianiu aktywności społecznej młodzieży oraz inwestowaniu w infrastrukturę i ofertę kulturalno-sportową.

Wykres 23. Opinia badanych mieszkańców na temat najważniejszych problemów społecznych młodzieży w Gminie Sucha Beskidzka

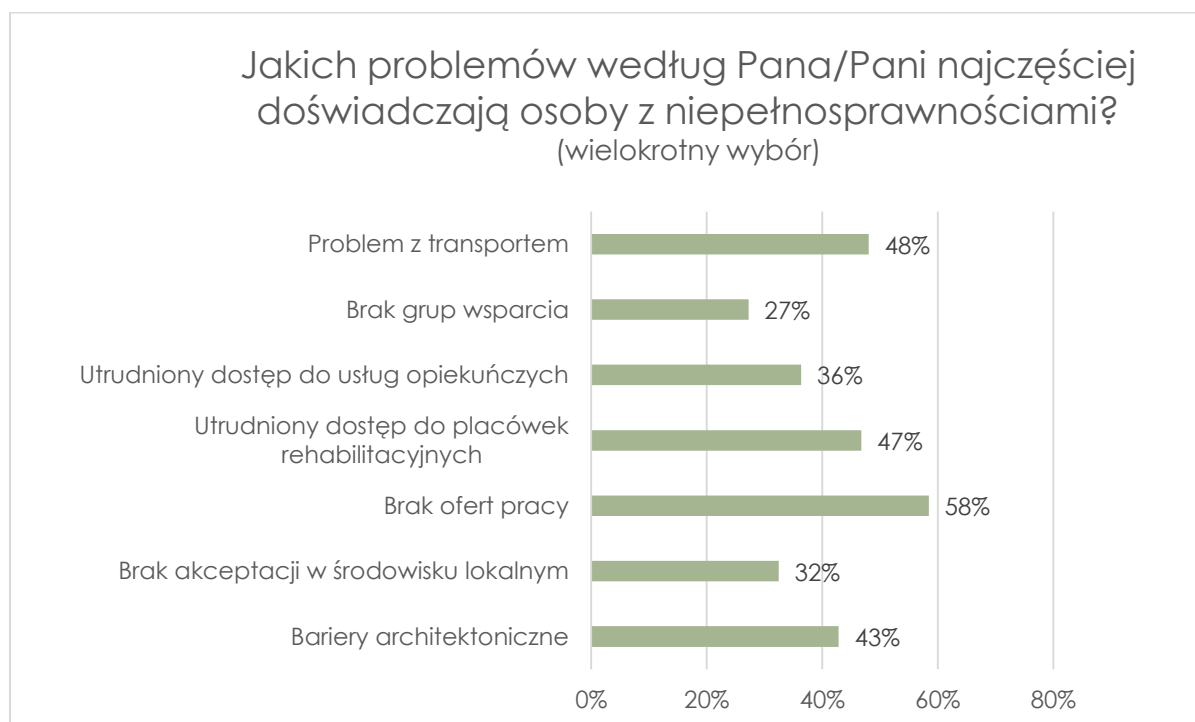
2.1.4.2 OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Ankietowani mieszkańcy Miasta Sucha Beskidzka, oceniając sytuację osób z niepełnosprawnościami, wskazali przede wszystkim na problemy związane z rynkiem pracy oraz barierami w codziennym funkcjonowaniu. Najczęściej wymienianym problemem był brak ofert pracy, który wskazało 58% respondentów. Wynik ten wyraźnie pokazuje, że osoby z niepełnosprawnościami postrzegane są jako grupa szczególnie narażona na wykluczenie zawodowe, co stanowi jedno z kluczowych wyzwań społecznych.

Na drugim miejscu znalazły się trudności związane z transportem (48%) oraz utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych (47%). Równie istotnym problemem okazały się bariery architektoniczne (43%), które znacząco ograniczają codzienną aktywność i samodzielność osób z niepełnosprawnościami.

Kolejne wskazania dotyczyły utrudnionego dostępu do usług opiekuńczych (36%) oraz braku akceptacji w środowisku lokalnym (32%). Brak grup wsparcia został wskazany przez 27% respondentów, co sugeruje potrzebę rozwijania bardziej dostępnych i zorganizowanych form pomocy społecznej oraz integracji środowiskowej.

Podsumowując, zdaniem mieszkańców największe bariery dla osób z niepełnosprawnościami dotyczą przede wszystkim zatrudnienia, mobilności oraz dostępności usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych. Działania samorządu powinny więc koncentrować się na likwidacji barier komunikacyjnych i architektonicznych, tworzeniu warunków do zatrudnienia oraz wzmacnianiu lokalnych sieci wsparcia.

Wykres 24. Opinia badanych mieszkańców na temat najczęstszych problemów społecznych osób niepełnosprawnych w Gminie Sucha Beskidzka

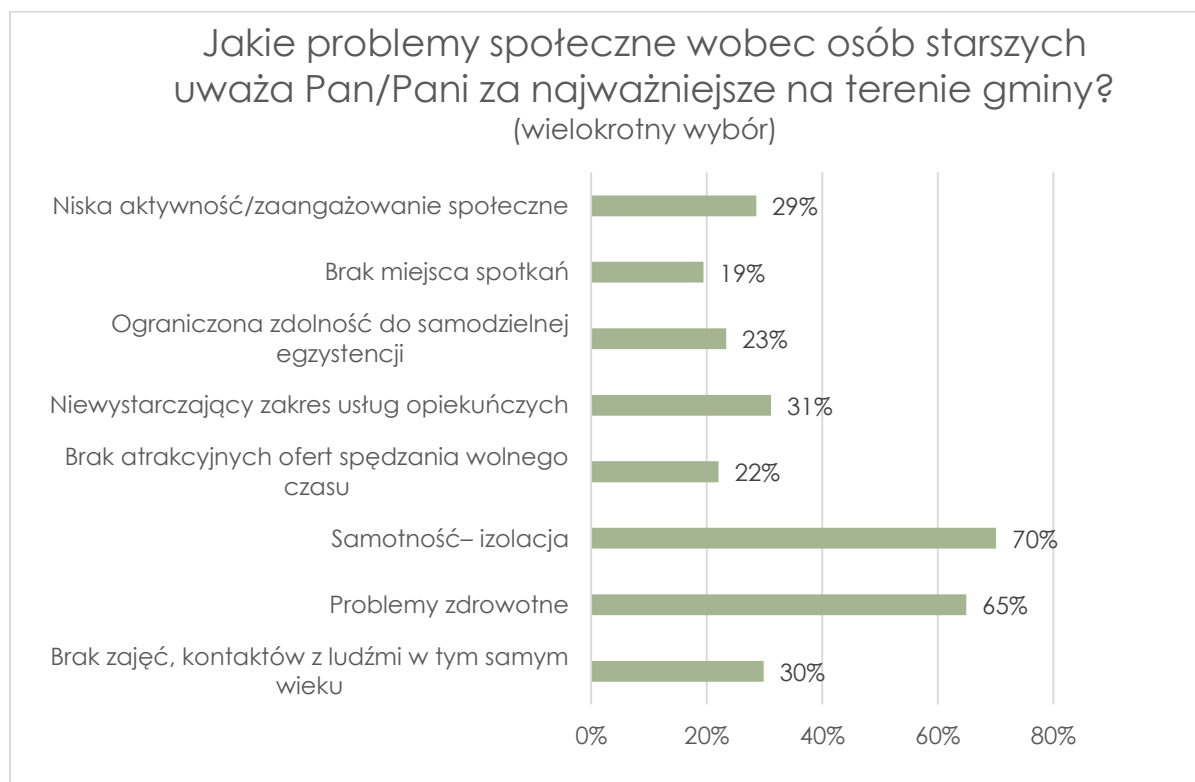
2.1.4.3 SENIORZY

W opinii mieszkańców najpoważniejszymi problemami społecznymi, z jakimi zmagają się osoby starsze, są samotność i izolacja (70%) oraz problemy zdrowotne (65%). Wynik ten wyraźnie podkreśla, że seniorzy wymagają szczególnego wsparcia zarówno w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej, jak i tworzenia rozwiązań przeciwdziałających osamotnieniu – takich jak kluby seniora, grupy wsparcia czy programy aktywizacji społecznej.

Na drugim planie znalazły się kwestie związane z niewystarczającym zakresem usług opiekuńczych (31%) oraz brakiem zajęć i kontaktów z rówieśnikami (30%). Oznacza to, że mieszkańcy dostrzegają potrzebę rozwijania usług opieki domowej i środowiskowej, a jednocześnie oczekują większej oferty aktywizującej i integrującej osoby starsze.

Kolejnymi wskazywanymi problemami są niska aktywność i zaangażowanie społeczne seniorów (29%) oraz ograniczona zdolność do samodzielnej egzystencji (23%). Nieco mniej respondentów zwróciło uwagę na brak miejsc spotkań (19%) i brak atrakcyjnych ofert spędzania wolnego czasu (22%), jednak i te aspekty wskazują na deficyt przestrzeni i działań wspierających integrację środowiskową.

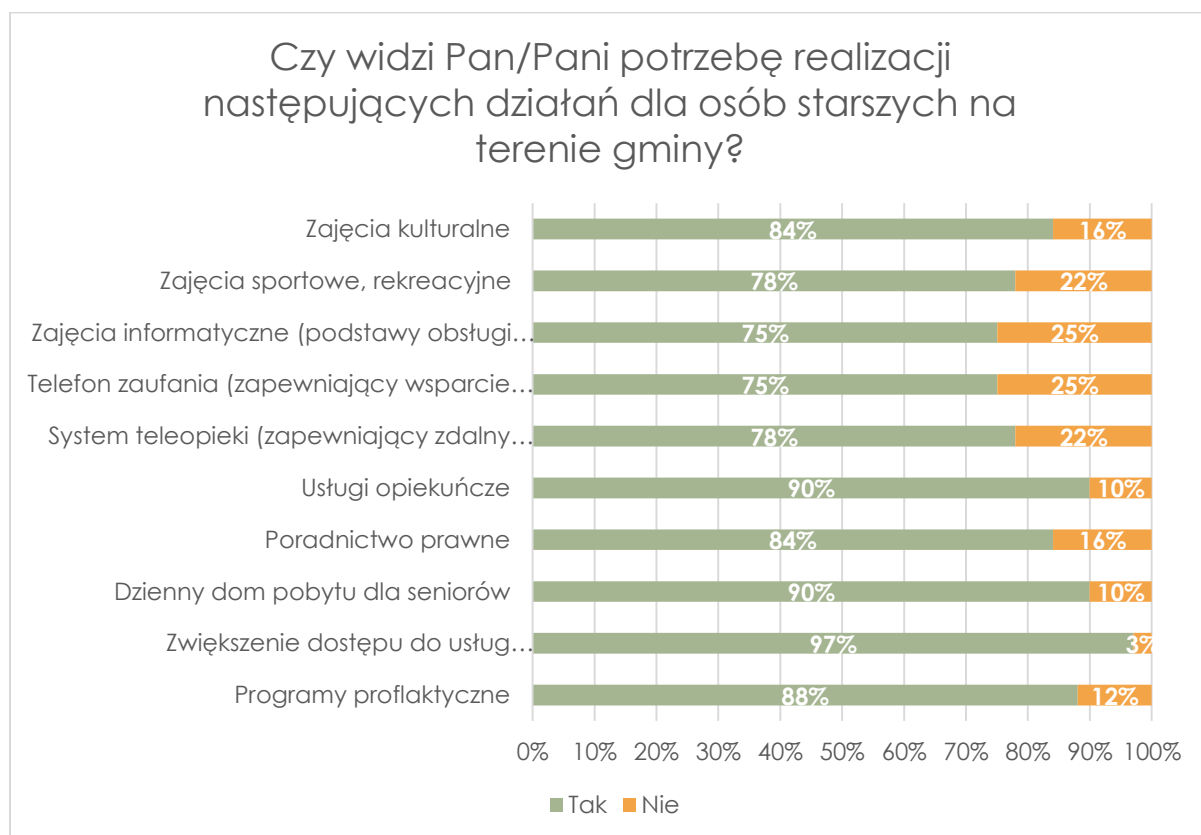
Zdaniem mieszkańców polityka społeczna gminy wobec seniorów powinna koncentrować się na trzech kluczowych kierunkach: rozwijaniu usług zdrowotnych i opiekuńczych, przeciwdziałaniu samotności i izolacji oraz tworzeniu przestrzeni do aktywnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym i kulturalnym gminy.

Wykres 25. Opinia badanych mieszkańców na temat najważniejszych problemów społecznych osób starszych w Gminie Sucha Beskidzka

Mieszkańcy Miasta Sucha Beskidzka bardzo wyraźnie akcentują potrzebę rozwijania usług społecznych skierowanych do osób starszych. Największe znaczenie przypisywane jest zwiększeniu dostępu do rehabilitacji i specjalistycznej opieki zdrowotnej (97%) oraz usługom opiekuńczym (90%). Tak wysoki wynik potwierdza, że troska o zdrowie i codzienne funkcjonowanie seniorów stanowi priorytet w oczekiwaniach społeczności lokalnej. Dużą wagę mieszkańcy przywiązują także do programów profilaktycznych (88%), zajęć kulturalnych (84%) oraz poradnictwa prawnego (84%). Wyniki te świadczą o potrzebie przeciwdziałania izolacji społecznej, wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i prawnego oraz tworzenia przestrzeni sprzyjających aktywności i integracji. Wysokie poparcie uzyskały również zajęcia sportowe i rekreacyjne (78%) oraz system teleopieki (78%), a także organizacja dziennego domu pobytu dla seniorów (90%), co wskazuje na oczekiwanie nie tylko opieki i wsparcia medycznego, lecz także stworzenia warunków do aktywnego spędzania czasu i poczucia bezpieczeństwa. Trzy czwarte respondentów (75%) podkreśliło także wagę zajęć informatycznych oraz telefonu zaufania zapewniającego wsparcie psychologiczne, co pokazuje, że seniorzy i ich rodziny dostrzegają wartość zarówno edukacji cyfrowej, jak i profesjonalnej pomocy w radzeniu sobie z problemami emocjonalnymi. Priorytetem gminy powinno być równoczesne wzmacnianie usług opiekuńczych i zdrowotnych oraz rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej, która sprzyja budowaniu więzi społecznych i podtrzymywaniu aktywności seniorów.

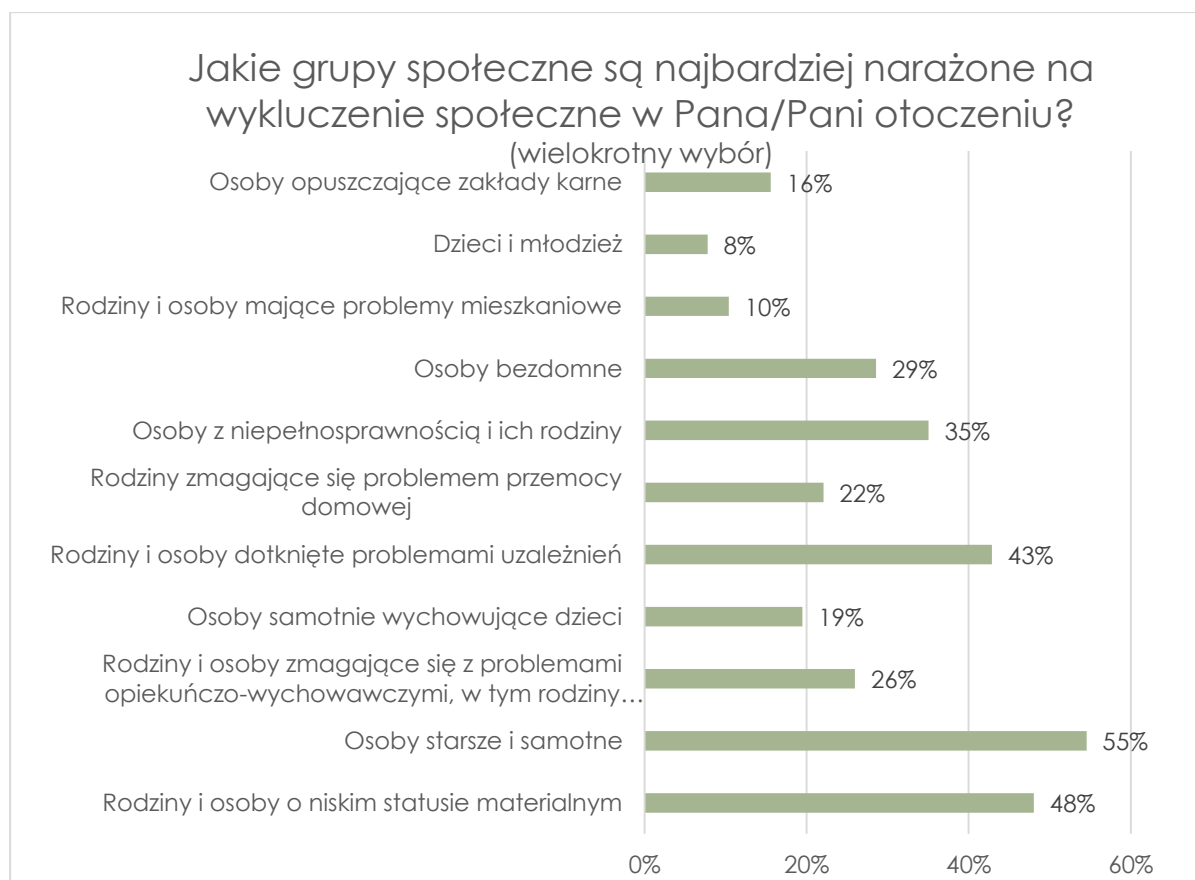
Wykres 26. Opinia badanych mieszkańców na temat działań na rzecz osób starszych w Gminie Sucha Beskidzka

2.1.5 WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

W opinii mieszkańców do grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym należą przede wszystkim osoby starsze i samotne (55%) oraz rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (48%). Wysokie wskazania uzyskały także rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (43%) oraz osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny (35%). Stosunkowo często wskazywano również na osoby bezdomne (29%). Rzadziej respondenci wskazywali na rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym wielodzietne i niepełne (26%), a także na rodziny dotknięte przemocą domową (22%). Jeszcze mniej uwagi poświęcono osobom samotnie wychowującym dzieci (19%), osobom opuszczającym zakłady karne (16%), rodzinom i osobom mającym problemy mieszkaniowe (10%) czy dzieciom i młodzieży (8%).

Uzyskane wyniki wskazują, że w percepcji mieszkańców największe ryzyko marginalizacji dotyczy przede wszystkim seniorów, osób ubogich, rodzin z problemami uzależnień oraz osób z niepełnosprawnością. Jednocześnie, mimo mniejszych wskazań, również inne grupy – takie jak rodziny z problemami wychowawczymi, osoby bezdomne czy samotnie wychowujące dzieci – wymagają wsparcia. Oznacza to, że polityka społeczna gminy powinna koncentrować się na zróżnicowanych działaniach, łączących pomoc materialną, usługi opiekuńcze, profilaktykę uzależnień, programy integracyjne oraz systemowe wsparcie dla rodzin w kryzysie.

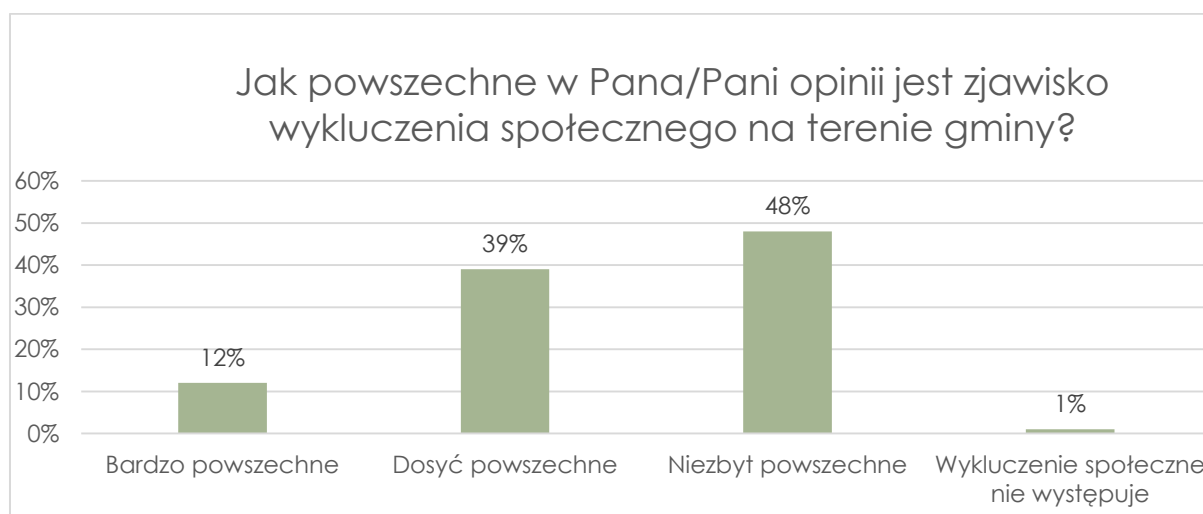
Wykres 27. Opinia badanych mieszkańców na temat grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne w Gminie Sucha Beskidzka

Ponad połowa mieszkańców (48%) ocenia zjawisko wykluczenia społecznego w gminie jako niezbyt powszechne, a 39% wskazuje, że jest ono dosyć powszechne. Z kolei 12% respondentów uważa, że wykluczenie społeczne jest bardzo rozpowszechnione, a tylko 1% stwierdziło, że takie zjawisko nie występuje. Rozkład odpowiedzi sugeruje, że problem ten jest obecny, choć nie w skali dominującej, i mieszkańcy dostrzegają go raczej jako zjawisko ograniczone do konkretnych grup.

Interpretując wyniki, można zauważyć, że opinia społeczna nie traktuje wykluczenia jako jednego z najpoważniejszych zagrożeń, ale jednocześnie pojedyncze wskazania na brak jego występowania oznaczają, że problem realnie istnieje i wymaga podejmowania działań. Z wcześniejszych analiz wynika, że szczególnie narażone są osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby w trudnej sytuacji materialnej, co znajduje potwierdzenie w ocenie mieszkańców.

W praktyce oznacza to potrzebę rozwijania działań profilaktycznych i integracyjnych, które pozwolą zmniejszyć ryzyko marginalizacji tych grup. Warto również wzmacniać ofertę wsparcia środowiskowego, w tym zajęcia aktywizacyjne, pomoc sąsiedzką, programy edukacyjne i animacyjne, które nie tylko wspierają osoby zagrożone wykluczeniem, ale także budują solidarność i więzi społeczne.

Wykres 28. Opinia badanych mieszkańców na powszechności zjawiska wykluczenia społecznego w Gminie Sucha Beskidzka

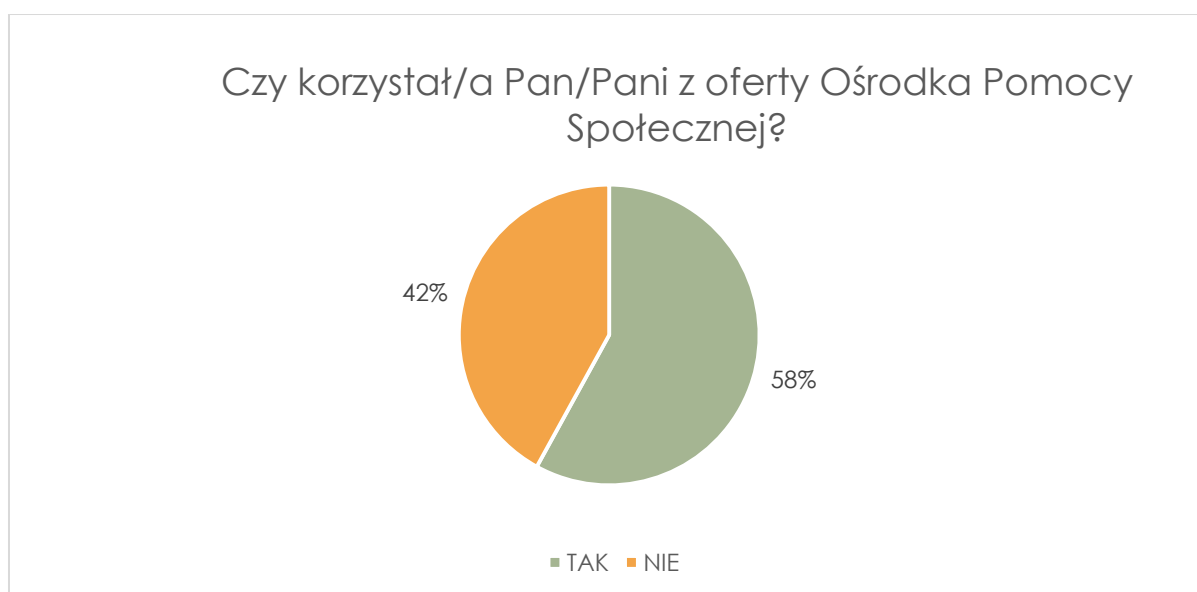
2.1.6 POMOC SPOŁECZNA

W kontekście oceny funkcjonowania lokalnego systemu wsparcia społecznego ważnym elementem jest analiza stopnia korzystania mieszkańców z oferty Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponad połowa respondentów (58%) zadeklarowała, że korzystała z usług OPS, natomiast 42% nie miało z nim styczności. Wynik ten wskazuje, że ośrodek odgrywa istotną rolę w systemie lokalnego wsparcia i jest realnie obecny w doświadczeniach znacznej części mieszkańców.

Jednocześnie fakt, że blisko połowa badanych nie korzystała z oferty OPS, może świadczyć zarówno o ograniczonej znajomości usług, jak i o przekonaniu, że ośrodek adresuje pomoc głównie do osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Wskazuje to na potrzebę prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, które poszerzą świadomość mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia.

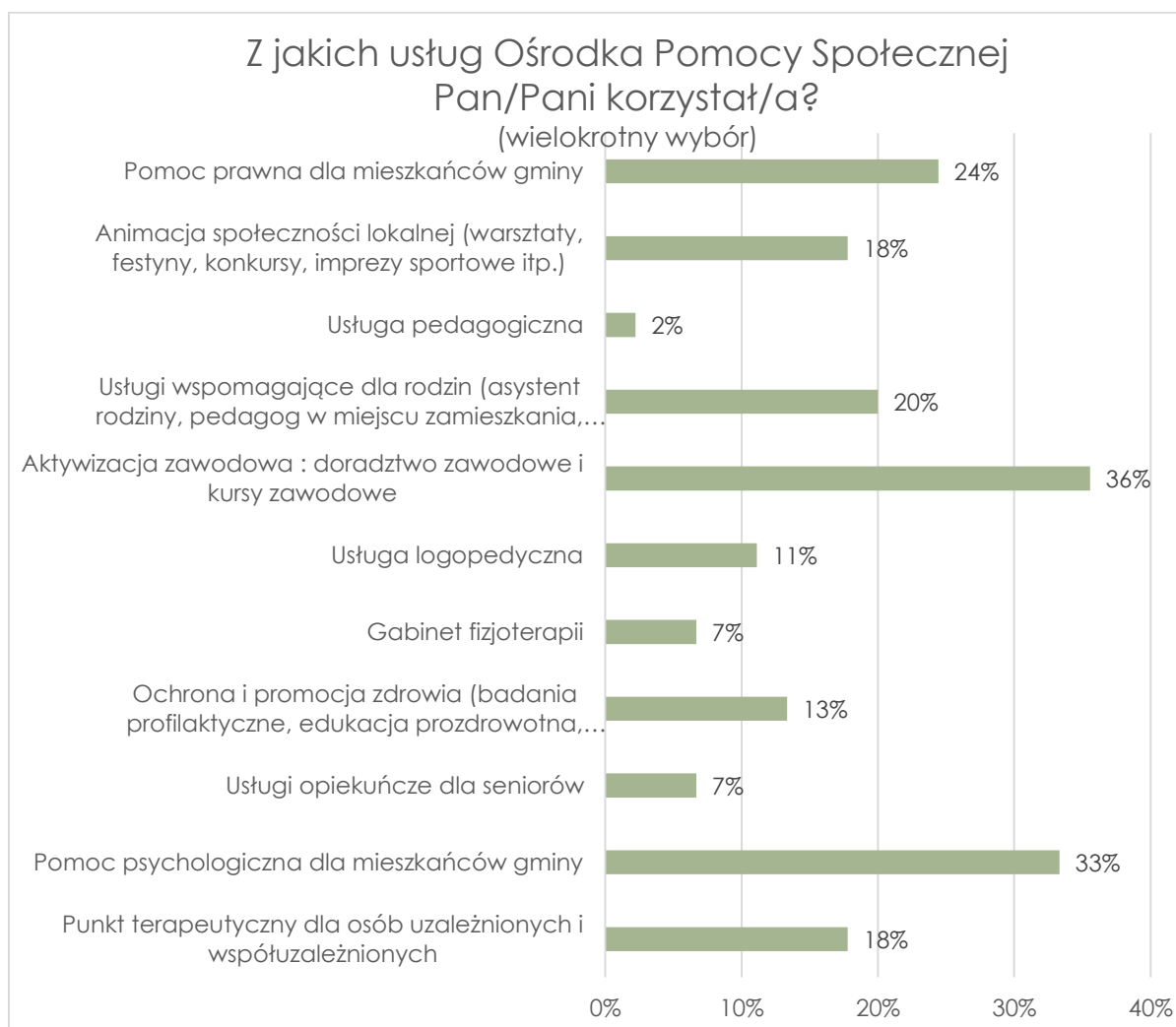
Rozwijanie oferty o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i integracyjnym mogłoby dodatkowo zwiększyć grono odbiorców i przełamać stereotypowe postrzeganie OPS wyłącznie jako instytucji interwencyjnej.

Wykres 29. Doświadczenie badanych mieszkańców w kontekście korzystania ze wsparcia MOPS

W strukturze korzystania z usług Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej dominują działania związane z aktywizacją zawodową – doradztwo zawodowe i kursy wskazało 36% respondentów. Duże znaczenie miała także pomoc psychologiczna (33%) oraz pomoc prawna dla mieszkańców gminy (24%). Kolejne miejsca zajęły usługi wspomagające dla rodzin (20%), animacja społeczności lokalnej – warsztaty, festyny, konkursy i imprezy sportowe (18%) oraz punkt terapeutyczny dla osób uzależnionych i współuzależnionych (18%).

Mniejsze zainteresowanie odnotowano w przypadku usług zdrowotnych i specjalistycznych. Z ochrony i promocji zdrowia (np. badań profilaktycznych, festynów prozdrowotnych) skorzystało 13% badanych, z usług logopedycznych – 11%, a z oferty gabinetu fizjoterapii i usług opiekuńczych dla seniorów po 7%. Najrzadziej wskazywano usługi pedagoga (2%). Taki rozkład odpowiedzi pokazuje, że OPS jest postrzegany przede wszystkim jako instytucja wspierająca w zakresie aktywności zawodowej, pomocy psychologicznej i prawnej, a w mniejszym stopniu jako organizator usług opiekuńczych czy zdrowotnych. Wyniki te sugerują potrzebę dalszego rozwijania i promowania mniej znanych, ale kluczowych usług – szczególnie skierowanych do seniorów, rodzin wymagających wsparcia oraz osób w kryzysie zdrowotnym lub uzależnienia.

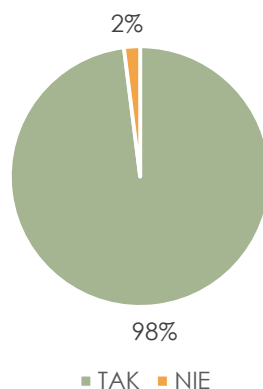
Wykres 30. Doświadczenie badanych mieszkańców w kontekście korzystania ze wsparcia MOPS (2)

Zdecydowana większość respondentów, którzy mieli styczność z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, wyraziła zadowolenie ze sposobu załatwienia swojej sprawy – pozytywną opinię wskazało 98% badanych. Jedynie 2% zadeklarowało niezadowolenie. Wynik ten świadczy o wysokiej jakości obsługi, sprawności działania pracowników OPS oraz bardzo pozytywnym odbiorze instytucji przez mieszkańców.

Tak jednoznacznie pozytywna ocena stanowi mocny potencjał wizerunkowy OPS i może być podstawą do dalszego budowania zaufania społecznego. Ośrodek, posiadając tak wysoki kapitał zaufania, ma szansę na poszerzanie oferty i angażowanie szerszej grupy mieszkańców, którzy dotychczas nie korzystali z jego usług. Utrzymanie wysokiego standardu obsługi powinno iść w parze z intensyfikacją działań informacyjnych i profilaktycznych, co pozwoli wykorzystać potencjał pozytywnych doświadczeń obecnych użytkowników do promocji OPS jako miejsca otwartego i przyjaznego całej społeczności lokalnej.

Czy był(a) Pan/Pani zadowolona ze sposobu
załatwienia sprawy przez Ośrodek Pomocy
Społecznej?

Wykres 31. Zadowolenie badanych mieszkańców ze sposobu załatwienia sprawy przez MOPS

Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród mieszkańców Suchoj Beskidzkiej najwyżej oceniono znaczenie usług opiekuńczych dla seniorów – potrzebę ich realizacji wskazało 56% respondentów. Wynik ten potwierdza, że w lokalnym systemie wsparcia kluczowe jest zapewnienie adekwatnej opieki osobom starszym, co wpisuje się w obserwowane w skali kraju zjawisko starzenia się społeczeństwa.

Na drugim miejscu znalazła się pomoc prawna dla mieszkańców gminy (49%), co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na specjalistyczne doradztwo w zakresie spraw codziennych, rodzinnych czy majątkowych. Niewiele mniej osób – 48% – podkreśliło znaczenie pomocy psychologicznej, co odzwierciedla wzrastającą świadomość potrzeby wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego i radzenia sobie z kryzysami życiowymi.

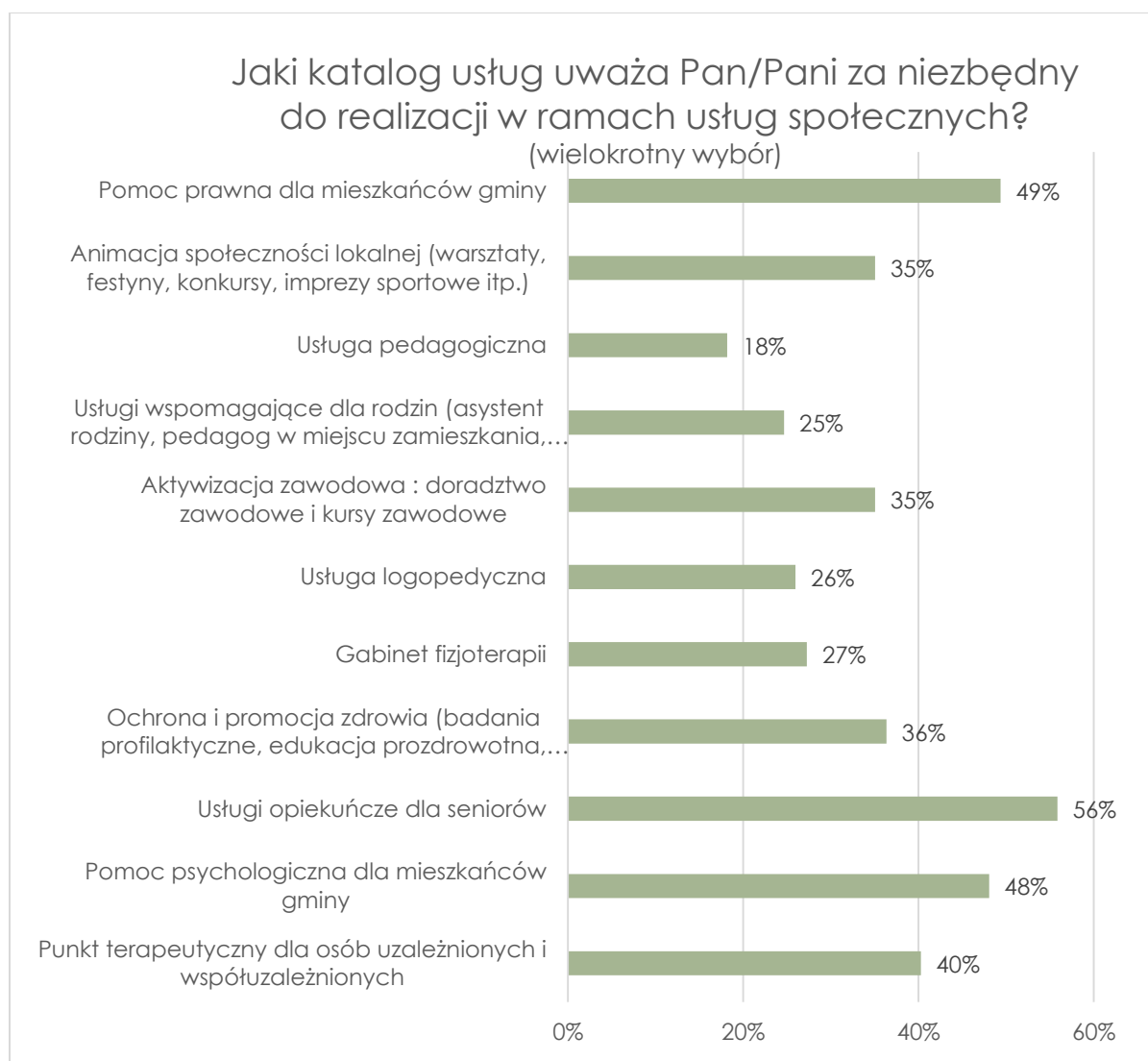
Istotne miejsce zajmuje także funkcjonowanie punktu terapeutycznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych (40%), co świadczy o tym, że mieszkańcy dostrzegają problem uzależnień i potrzebę rozwijania usług adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podobny poziom wskazań uzyskały: ochrona i promocja zdrowia (36%), animacja społeczności lokalnej (35%) oraz aktywna polityka rynku pracy – doradztwo zawodowe i kursy zawodowe (35%). Wskazuje to na oczekiwanie łączenia działań integrujących społeczność z profilaktyką zdrowotną i wsparciem w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Na dalszych miejscach znalazły się: gabinet fizjoterapii (27%), usługa logopedyczna (26%) – są to potrzeby ważne, jednak postrzegane jako mniej pilne w porównaniu z usługami opiekuńczymi, psychologicznymi czy prawnymi.

Najniższy poziom wskazań dotyczył usług wspomagających dla rodzin (25%) oraz usługi pedagogicznej (18%). Choć mają one istotne znaczenie w systemie wsparcia, mieszkańcy nie traktują ich priorytetowo w obecnych warunkach.

Podsumowując, mieszkańcy Suchoj Beskidzkiej najwyżej cenią rozwój usług opiekuńczych, psychologicznych i prawnych, a także działań adresowanych do osób w kryzysie uzależnień. Jednocześnie dostrzegają wagę profilaktyki zdrowotnej, aktywizacji społecznej i zawodowej, co wskazuje na potrzebę budowania systemu usług społecznych opartego na równowadze pomiędzy wsparciem indywidualnym a integracją całej wspólnoty lokalnej.

Wykres 32. Opinia badanych mieszkańców na temat niezbędnego do realizacji katalogu usług społecznych

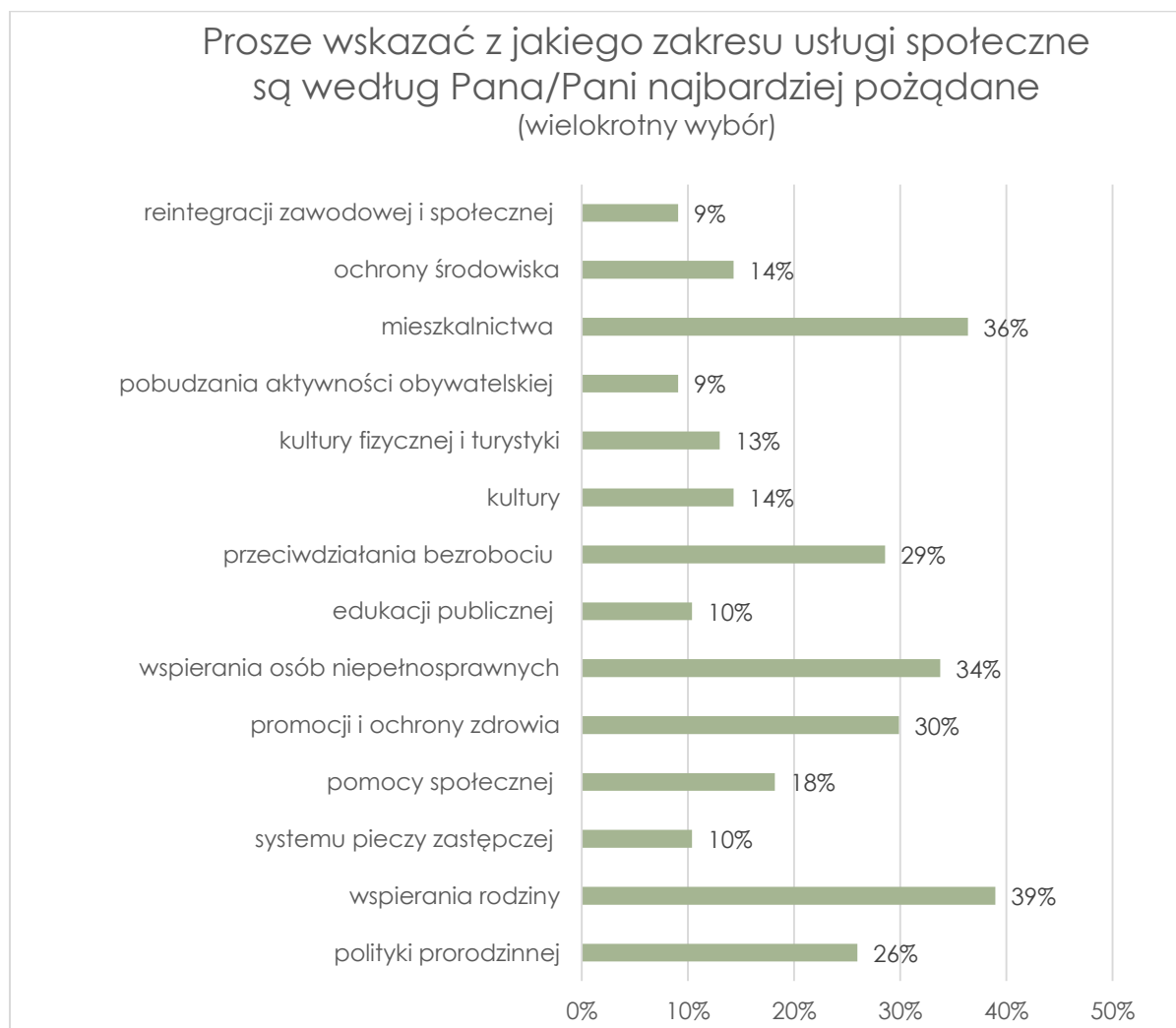
W opinii mieszkańców Suchoj Beskidzkiej najbardziej pożądane są usługi społeczne związane z wspieraniem rodziny (39%) oraz mieszkalnictwem (36%). Wysoką rangę uzyskało także wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami (34%) oraz działania w obszarze promocji i ochrony zdrowia (30%). Wyniki te wskazują, że mieszkańcy szczególnie wagę przywiązują do poprawy warunków bytowych, zapewnienia stabilności rodzinom oraz włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe.

Na kolejnym miejscu znalazło się przeciwdziałanie bezrobociu (29%) oraz polityka prorodzinna (26%), co odzwierciedla znaczenie kwestii zatrudnienia i wsparcia rodzin w długofalowej perspektywie społecznej. Mniejsze, choć wciąż zauważalne znaczenie przypisano usługom z zakresu pomocy społecznej (18%), ochrony środowiska (14%), działań kulturalnych (14%) oraz kultury fizycznej i turystyki (13%).

Najniżej oceniono potrzebę rozwijania usług związanych z edukacją publiczną (10%), systemem pieczy zastępczej (10%), pobudzaniem aktywności obywatelskiej (9%) oraz reintegracją zawodową i społeczną (9%). Oznacza to, że mieszkańcy w mniejszym stopniu utożsamiają te obszary z bezpośrednimi i najbardziej palącymi potrzebami społeczności lokalnej.

Podsumowując, priorytety mieszkańców koncentrują się wokół działań sprzyjających stabilności rodzin, poprawie warunków mieszkaniowych, wsparciu osób z niepełnosprawnościami oraz ochronie zdrowia, natomiast kwestie aktywizacji obywatelskiej czy edukacyjnej są obecnie postrzegane jako mniej pilne.

Wykres 33. Opinia badanych mieszkańców na temat najbardziej pożądanego zakresu usług społecznych

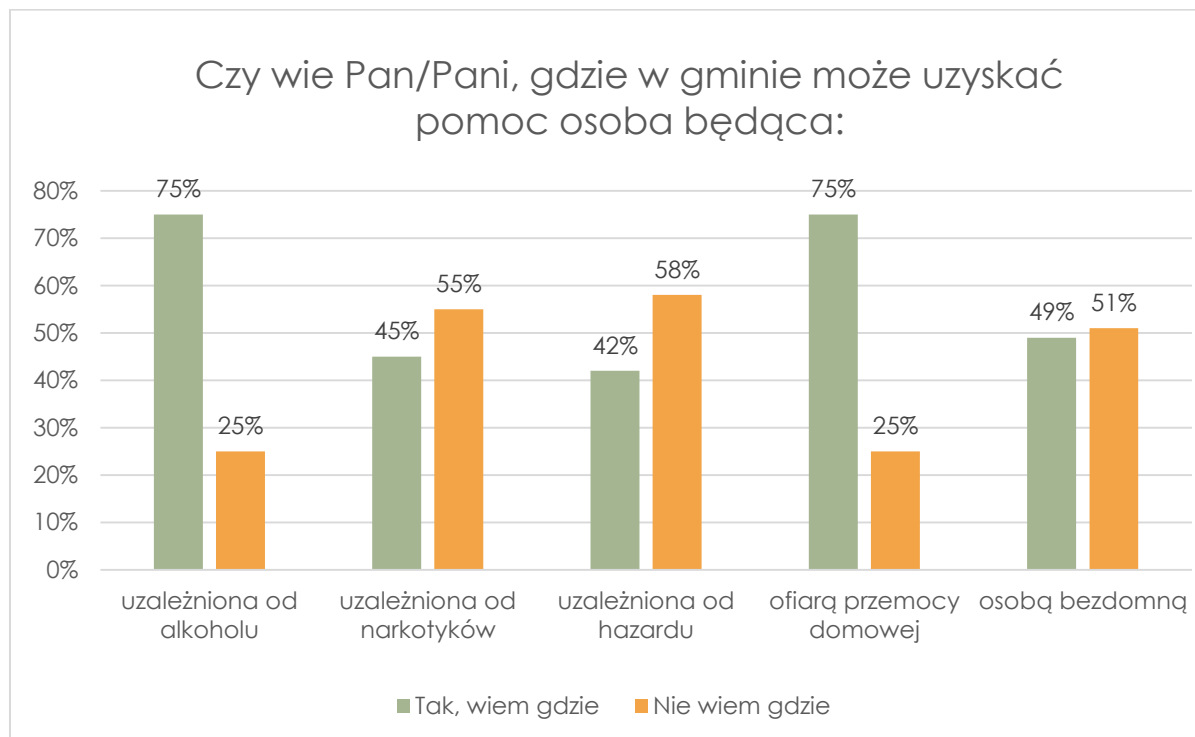
Wyniki badań wskazują na duże zróżnicowanie świadomości mieszkańców Suchoj Beskidzkiej w zakresie możliwości uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Najlepiej rozpoznawalne są miejsca pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu (75%) oraz dla ofiar przemocy domowej (75%) – zdecydowana większość respondentów deklaruje, że wie, gdzie można uzyskać odpowiednie wsparcie.

Znacznie gorzej prezentuje się znajomość instytucji i usług w odniesieniu do innych problemów. W przypadku osób bezdomnych, wiedzę na temat dostępnych miejsc pomocy posiada 49% mieszkańców, podczas gdy 51% nie wie, gdzie takie wsparcie można uzyskać.

Jeszcze większe braki w świadomości dotyczą uzależnień innych niż alkohol. Tylko 45% badanych wie, gdzie pomoc mogłyby znaleźć osoby uzależnione od narkotyków, a w przypadku osób uzależnionych od hazardu odsetek ten spada do 42%. Oznacza to, że większość respondentów nie potrafi wskazać instytucji lub organizacji zajmujących się tego typu problematyką.

Dane te pokazują, że mieszkańcy mają stosunkowo dobrą orientację w zakresie wsparcia w przypadkach najbardziej nagłośnień społecznie – uzależnienia od alkoholu i przemocy domowej – natomiast znacznie słabsza jest wiedza dotycząca narkomanii, hazardu i bezdomności.

Wskazuje to na potrzebę prowadzenia intensywniejszych działań informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, które pozwolą zwiększyć świadomość mieszkańców o istniejącym systemie wsparcia w gminie i ułatwią osobom w kryzysie szybkie dotarcie do właściwych instytucji.

Wykres 34. Wiedza badanych mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy

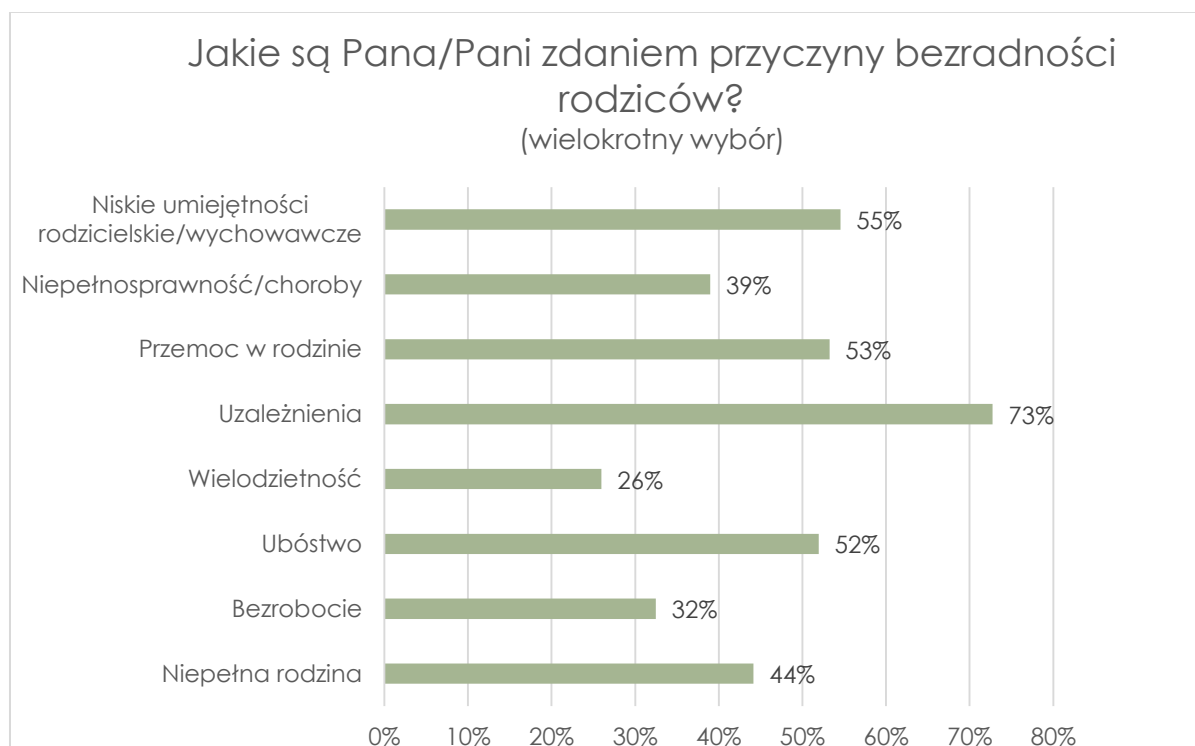

2.1.7 TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE RODZIN

Zdaniem mieszkańców Suchej Beskidzkiej najważniejszą przyczyną problemów rodzinnych są uzależnienia (73%), które w ocenie respondentów stanowią kluczowy czynnik destabilizujący funkcjonowanie gospodarstw domowych i relacji wychowawczych. Na drugim miejscu znalazły się niskie umiejętności rodzicielskie i wychowawcze (55%), a także przemoc w rodzinie (53%), co wskazuje na silny związek pomiędzy problemami emocjonalnymi, społecznymi i wychowawczymi w środowisku rodzinnym. Duże znaczenie przypisano również ubóstwu (52%) – czynnikowi, który w połączeniu z brakiem pracy, niskimi kompetencjami wychowawczymi i problemami zdrowotnymi dodatkowo pogłębia kryzysy rodzinne. Nieco rzadziej wskazywano na bezrobocie (32%), niepełnosprawność lub choroby (39%) oraz wielodzietność (26%). Stosunkowo najmniej uwagi poświęcono sytuacji rodzin niepełnych, choć i tak odnotowały one wysoki odsetek wskazań (44%).

Rozkład odpowiedzi jednoznacznie pokazuje, że mieszkańcy upatrują źródeł bezradności rodziców przede wszystkim w czynnikach społeczno-ekonomicznych (ubóstwo, bezrobocie), zdrowotnych (choroby, uzależnienia) oraz deficytach wychowawczych (niskie kompetencje rodzicielskie, przemoc domowa).

Zebrane dane potwierdzają konieczność rozwijania w gminie działań profilaktycznych i interwencyjnych w obszarze uzależnień i przemocy, wzmacniania kompetencji rodzicielskich poprzez szkolenia, warsztaty i programy wsparcia, a także zapewnienia pomocy socjalnej i aktywizacyjnej dla rodzin borykających się z ubóstwem i bezrobociem.

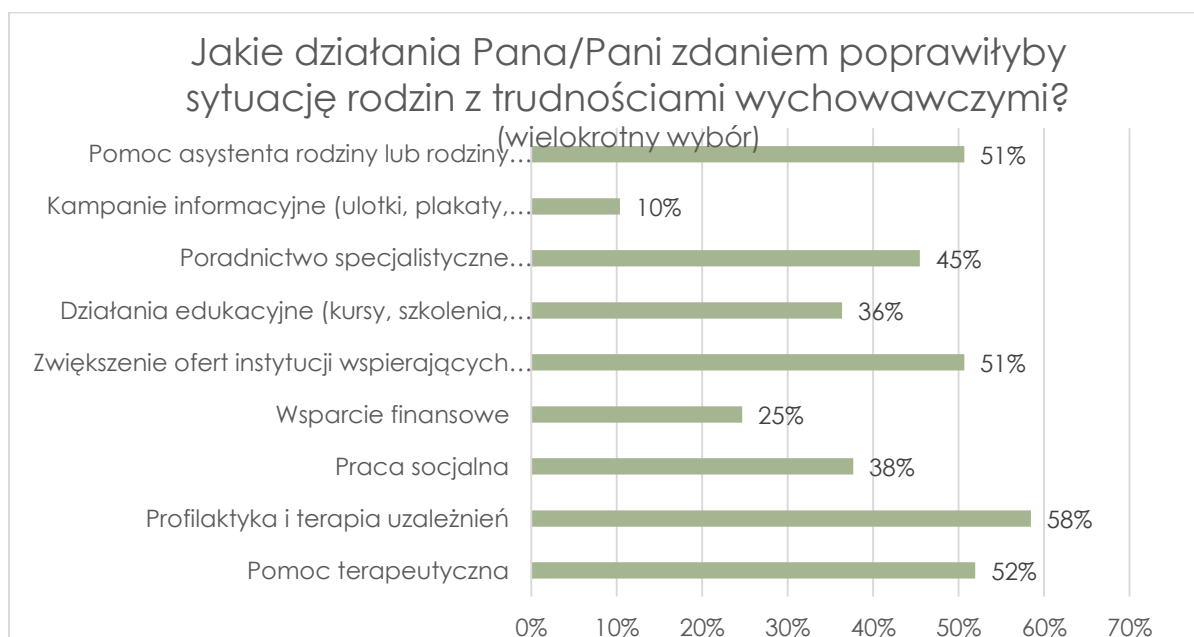
Wykres 35. Opinia badanych mieszkańców na temat przyczyn bezradności opiekuńczo - wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego

Zdaniem mieszkańców Suchoj Beskidzkiej najskuteczniejszym działaniem, które mogłoby poprawić sytuację rodzin zmagających się z problemami wychowawczymi, jest profilaktyka i terapia uzależnień (58%). Wynik ten potwierdza, że uzależnienia stanowią jeden z najpoważniejszych czynników kryzysów rodzinnych i wymagają kompleksowych, systemowych rozwiązań.

Na drugim miejscu uplasowały się pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (51%) oraz zwiększenie oferty instytucji wspierających rodzinę (51%), co wskazuje na silne oczekiwanie rozwoju usług środowiskowych, blisko dostępnych i dostosowanych do codziennych potrzeb rodzin. Kolejnymi wysoko ocenionymi działaniami są: pomoc terapeutyczna (52%) oraz poradnictwo specjalistyczne – psychologiczne, prawne itp. (45%). Respondenci podkreślają zatem znaczenie profesjonalnego wsparcia w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych, wychowawczych i prawnych. Niższą rangę przypisano pracy socjalnej (38%) i działaniom edukacyjnym w formie kursów, szkoleń i warsztatów (36%), choć nadal są one istotnym elementem systemu pomocy, zwłaszcza w kontekście wzmacniania kompetencji rodzicielskich. Najmniej wskazań uzyskały wsparcie finansowe (25%) oraz kampanie informacyjne (10%), co świadczy o tym, że mieszkańcy oczekują przede wszystkim praktycznych, bezpośrednich i długofalowych form pomocy, a w mniejszym stopniu działań materialnych czy promocyjnych.

Rozkład odpowiedzi pokazuje, że oczekiwania społeczności koncentrują się na rozwoju profesjonalnych i specjalistycznych usług dla rodzin, w szczególności związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom, wzmocnieniem roli asystentów rodzin, dostępem do terapii i poradnictwa. Dodatkowo istotne jest inwestowanie w edukację rodzicielską i warsztaty kompetencji wychowawczych, co pozwoli ograniczać skalę problemów w dłuższej perspektywie.

Wykres 36. Opinia badanych mieszkańców na temat działań, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi

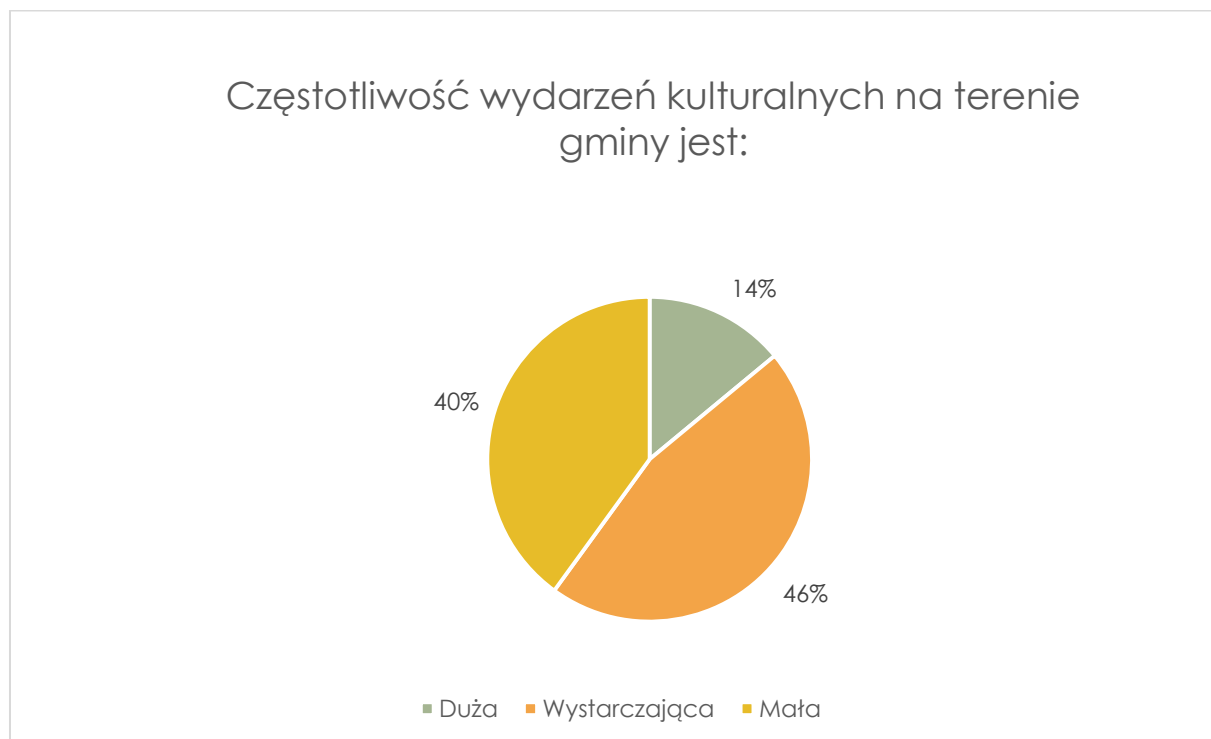

2.1.8 WYDARZENIA KULTURALNE W OPINII BADANYCH

Opinie mieszkańców na temat częstotliwości wydarzeń kulturalnych w Suchej Beskidzkiej są zróżnicowane. Najwięcej respondentów (46%) uznało, że liczba takich inicjatyw jest wystarczająca, natomiast 40% oceniło ją jako małą. Tylko 14% ankietowanych wskazało, że oferta jest duża.

Takie wyniki pokazują, że choć znaczna część społeczności jest usatysfakcjonowana aktualnym poziomem oferty, to jednocześnie duża grupa mieszkańców dostrzega niedobory i oczekuje większej liczby inicjatyw. Wskazuje to na potrzebę poszerzania i urozmaicania oferty kulturalnej, szczególnie w zakresie wydarzeń angażujących różne grupy społeczne – dzieci i młodzież, rodziny oraz seniorów.

Większa regularność i różnorodność wydarzeń mogłaby sprzyjać nie tylko atrakcyjności życia kulturalnego w gminie, lecz także wzmacniać więzi społeczne, integrację międzypokoleniową i budowanie lokalnej tożsamości.

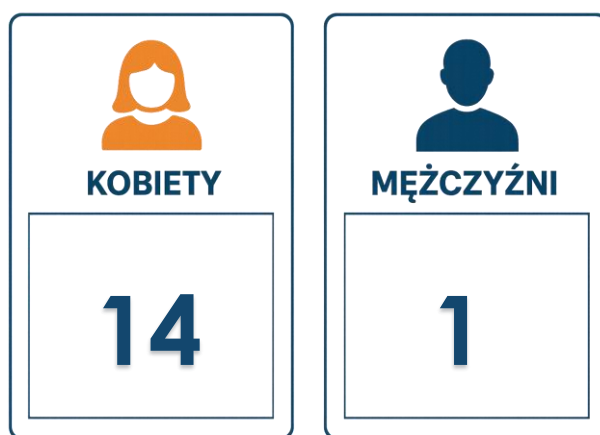
Wykres 37. Opinia badanych mieszkańców na temat częstotliwości wydarzeń kulturalnych w Gminie Sucha Beskidzka

2.2 DIAGNOZA POTRZEB WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – OPINIE PRACOWNIKÓW INSTYTUCJI POMOCOWYCH

2.2.1 BADANA GRUPA

W badaniu pracowników instytucji pomocowych w Mieście Sucha Beskidzka wzięło udział 15 osób – 14 kobiet i 1 mężczyzna. Zdecydowana przewaga kobiet wśród respondentów potwierdza wyraźną feminizację sektora pomocy społecznej, co jest zgodne z tendencją ogólnopolską – zawody związane z opieką, wsparciem i pracą socjalną są podejmowane głównie przez kobiety.

Średnia wieku badanych wyniosła 43 lata, co wskazuje, że kadre instytucji pomocowych tworzą przede wszystkim osoby w wieku średnim, posiadające już istotne doświadczenie zawodowe.

Wśród pracowników instytucji pomocowych w Mieście Sucha Beskidzka zdecydowaną większość stanowią osoby z wykształceniem wyższym – aż 87% badanych posiada taki poziom kwalifikacji. Pozostała część respondentów legitymuje się wykształceniem średnim ogólnokształcącym (13%). Świadczy to wysokim poziomie przygotowania formalnego kadry instytucji pomocowych. Dominacja wykształcenia wyższego może przekładać się na profesjonalizm w realizacji zadań oraz lepsze przygotowanie do pracy wymagającej specjalistycznej wiedzy i kompetencji.

2.2.2 PROBLEMY SPOŁECZNE LOKALNEGO ŚRODOWISKA W OPINII BADANYCH

W opinii pracowników instytucji pomocowych w Suchej Beskidzkiej najistotniejszymi problemami lokalnego środowiska są przede wszystkim bezrobocie (87% wskazań jako „bardzo istotny” lub „raczej istotny”) oraz bieda i ubóstwo (66%). Wysoko oceniono także znaczenie słabo rozwiniętej sieci komunikacji zbiorowej w samej gminie (73%) oraz w relacjach z sąsiednimi gminami (67%) a także brak parkingów (73% wskazań „bardzo” lub „raczej istotny”) – tu uwaga: wynika, że jednak jest dość istotny, więc trzeba to precyzyjnie ująć). Te obszary uznawane są przez pracowników za kluczowe wyzwania, które w największym stopniu wpływają na jakość życia mieszkańców i wymagają systemowych działań.

Za problemy o średnim znaczeniu uznano m.in. wykluczenie społeczne osób starszych (66% wskazań „bardzo istotny” lub „raczej istotny”), wykluczenie osób niepełnosprawnych (66%), zanieczyszczenie powietrza (66%) i zanieczyszczenie krajobrazu oraz wód (46%), a także wzrost przestępczości (53%). Pracownicy wskazali również na problem pracy bez ubezpieczenia społecznego („na czarno”) jako istotny (60%).

Z kolei najmniej istotne w ocenie badanych okazały się takie kwestie jak nieodpowiednie godziny pracy urzędów (47%), zła organizacja gospodarki odpadami (27%) oraz brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami (33%).

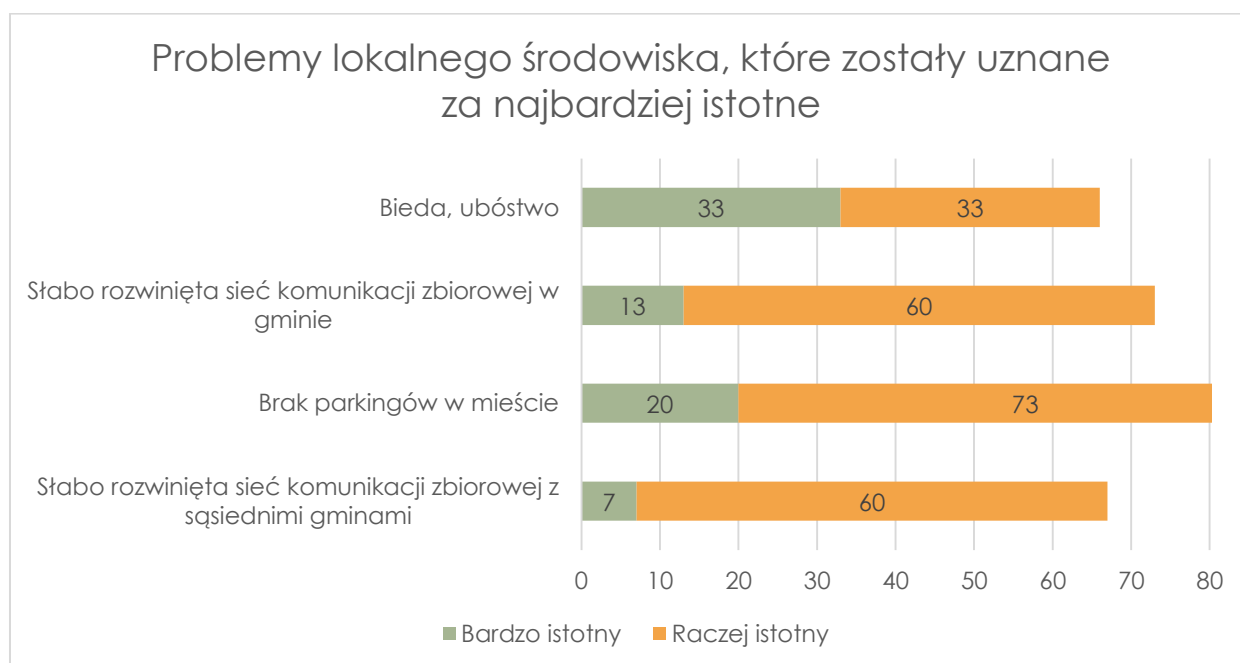
Wnioski płynące z tych ocen wskazują, że z perspektywy instytucji pomocowych priorytetem w polityce społecznej gminy powinny być działania na rzecz ograniczania bezrobocia, przeciwdziałania ubóstwu oraz poprawy dostępności transportu publicznego. Równolegle istotne pozostaje przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców poprzez ograniczenie pracy „na czarno”.

Tabela 13. Ocena pracowników instytucji pomocowych na temat istotności poszczególnych problemów w lokalnym środowisku

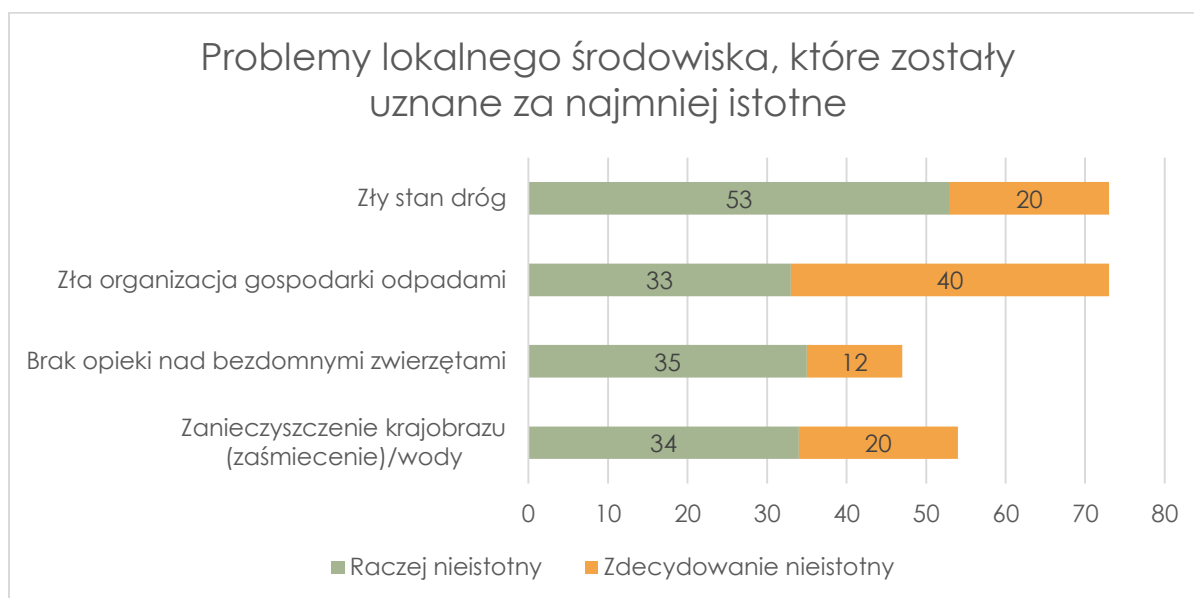
	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Bieda, ubóstwo	33%	33%	27%	7%
Bezrobocie	40%	47%	13%	0%
Bezdomność	13%	40%	27%	20%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej w gminie	13%	60%	20%	7%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej z sąsiednimi gminami	7%	60%	33%	0%
Wzrost przestępczości	20%	33%	47%	0%

Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)/wody	33%	13%	34%	20%
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	33%	33%	34%	0%
Wykluczenie społeczne osób starszych	33%	33%	20%	14%
Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych	33%	33%	34%	0%
Brak parkingów w mieście	20%	53%	20%	7%
Zły stan dróg	0%	27%	53%	20%
Nieodpowiednie godziny pracy urzędów dla osób pracujących	27%	20%	33%	20%
Zła organizacja gospodarki odpadami	7%	20%	33%	40%
Praca bez ubezpieczenia społecznego („na czarno”)	40%	20%	33%	7%
Brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami	13%	20%	54%	13%

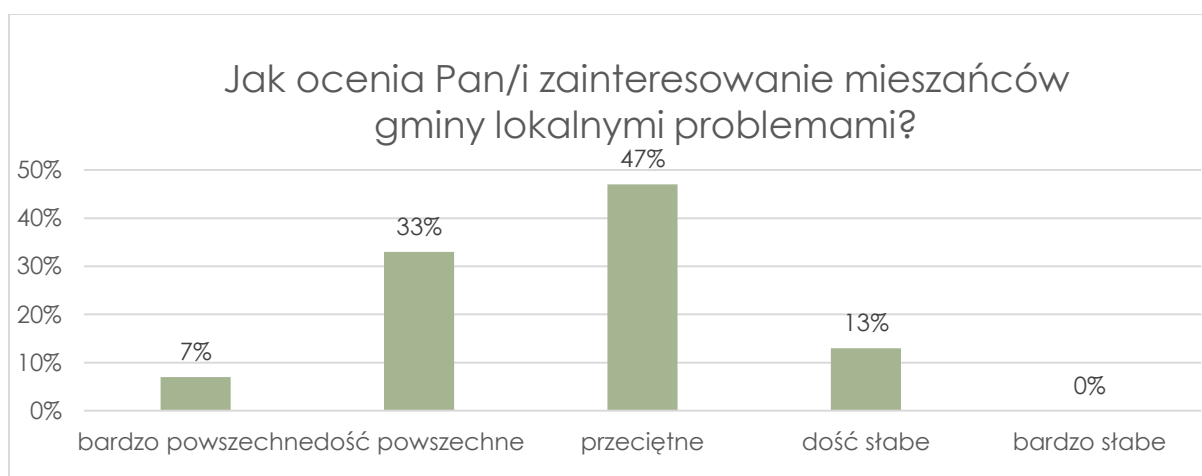

Wykres 38. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat najbardziej istotnych problemów lokalnego środowiska

Wykres 39. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat najmniej istotnych problemów lokalnego środowiska

W ocenie pracowników instytucji pomocowych w Suchej Beskidzkiej zainteresowanie mieszkańców lokalnymi problemami jest pozytywne. Najczęściej wskazywano przeciętny poziom zaangażowania (47%) oraz dość powszechne zainteresowanie (33%). Jedynie 7% badanych oceniło, że mieszkańcy wykazują bardzo powszechne zainteresowanie, natomiast 13% uznało je za dość słabe. Nikt nie wskazał bardzo słabego zainteresowania. Otrzymane wyniki sugerują, że społeczność lokalna w umiarkowanym stopniu angażuje się w sprawy gminy. Mieszkańcy są świadomi lokalnych problemów, jednak ich wiedza nie zawsze przekłada się na aktywny udział w inicjatywach czy działaniach społecznych. Wyniki te mogą wskazywać na potrzebę wzmocnienia mechanizmów partycypacyjnych i komunikacyjnych, które zachęcą mieszkańców do większej aktywności, współdecydowania oraz współtworzenia lokalnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

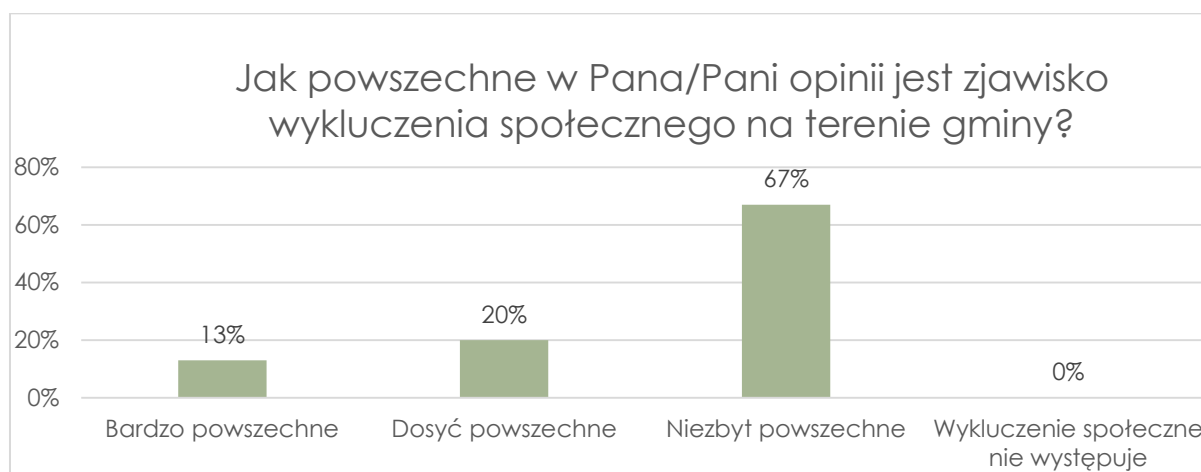
Wykres 40. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat zainteresowania mieszkańców lokalnymi problemami

2.2.3 WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Pracownicy instytucji pomocowych w Suchoj Beskidzkiej oceniają, że zjawisko wykluczenia społecznego występuje, ale ma raczej umiarkowany charakter. Najwięcej respondentów (67%) uznało, że jest ono „niezbyt powszechne”, natomiast 20% wskazało, że wykluczenie społeczne jest „dosyć powszechne”, a 13% – „bardzo powszechne”. Nikt nie zadeklarował, że problem ten nie występuje.

Takie wyniki pokazują, że w opinii pracowników instytucji pomocowych wykluczenie społeczne stanowi realne zjawisko, choć nie jest dominujące w skali całej gminy. Obecność problemu dostrzega się przede wszystkim w odniesieniu do wybranych grup społecznych, a nie całej społeczności lokalnej. Wyniki te wskazują na potrzebę monitorowania zjawiska oraz wdrażania działań wsparcia dla osób zagrożonych marginalizacją, przy jednoczesnym uwzględnieniu jego umiarkowanego rozmiaru

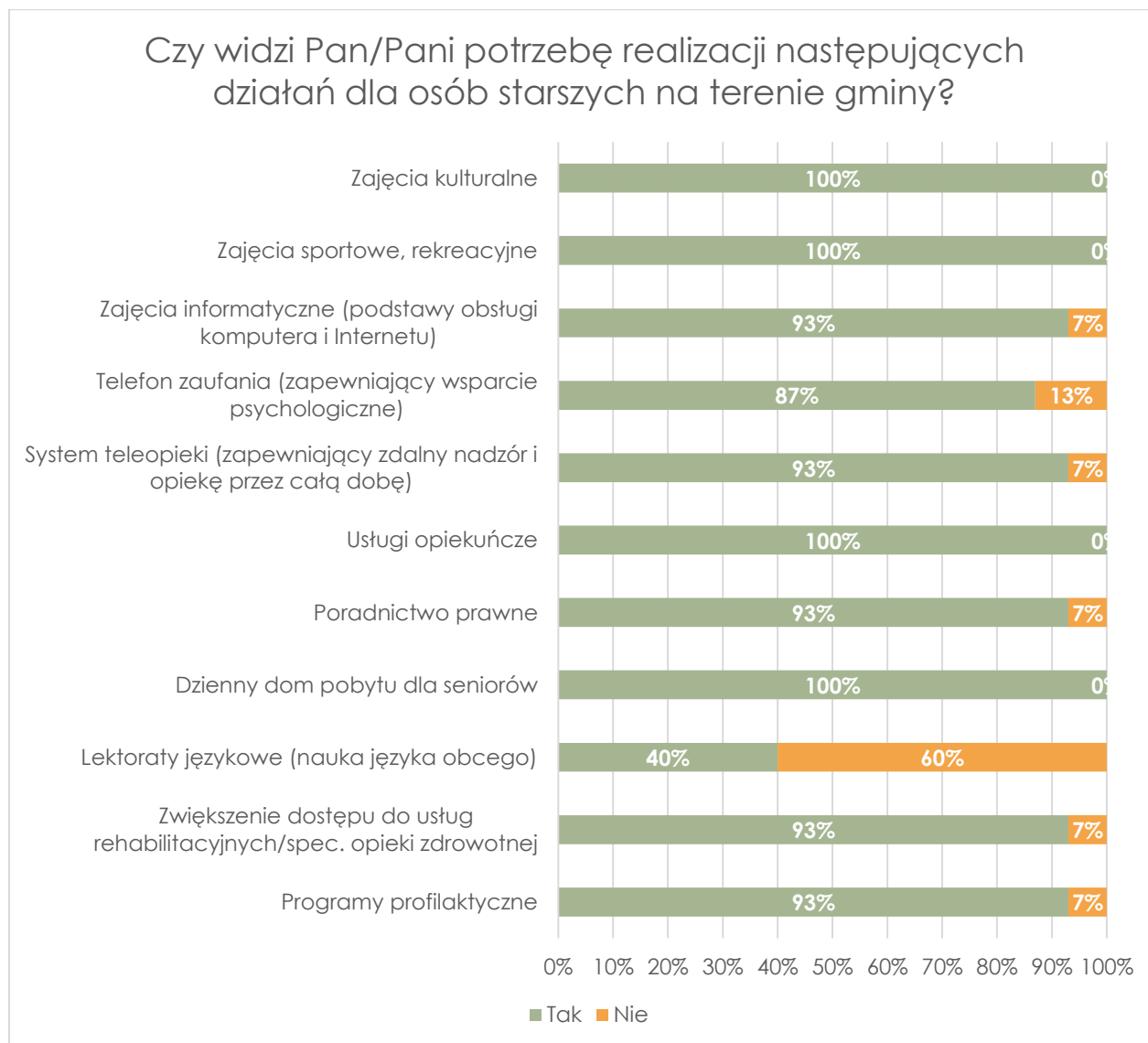
Wykres 41. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat powszechności zjawiska wykluczenia społecznego na terenie Gminy Sucha Beskidzka

Wśród badanych pracowników instytucji pomocowych w Suchoj Beskidzkiej najbardziej dostrzegalne są potrzeby seniorów w zakresie działań bezpośrednio wspierających zdrowie, opiekę i aktywność społeczną. Najwyżej oceniono dzienny dom pobytu dla seniorów, usługi opiekuńcze, zajęcia sportowe i rekreacyjne oraz zajęcia kulturalne – wszystkie te elementy wskazało 100% respondentów. Bardzo istotne uznano także programy profilaktyczne, zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych i specjalistycznej opieki zdrowotnej, poradnictwo prawne, system teleopieki, zajęcia informatyczne oraz telefon zaufania – w każdym z tych przypadków zdecydowana większość (87–93%) respondentów dostrzegała potrzebę realizacji takich działań.

Nieco niższe wskazania dotyczyły lektoratów językowych (nauka języka obcego), które uzyskały 40% wskazań jako potrzebne, co sugeruje, że w opinii pracowników instytucji pomocowych seniorzy w pierwszej kolejności potrzebują wsparcia w obszarach podstawowych – zdrowotnym, opiekuńczym, profilaktycznym i kulturalnym – a zajęcia edukacyjne, szczególnie językowe, traktowane są jako mniej pilne.

Podsumowując, priorytetowe znaczenie mają działania zdrowotne, opiekuńcze, profilaktyczne i kulturalne, które odpowiadają na kluczowe potrzeby osób starszych. Wsparcie w obszarach innowacyjnych, takich jak systemy teleopieki czy zajęcia informatyczne, można rozwijać stopniowo, równolegle budując świadomość i gotowość seniorów do korzystania z nowych form wsparcia.

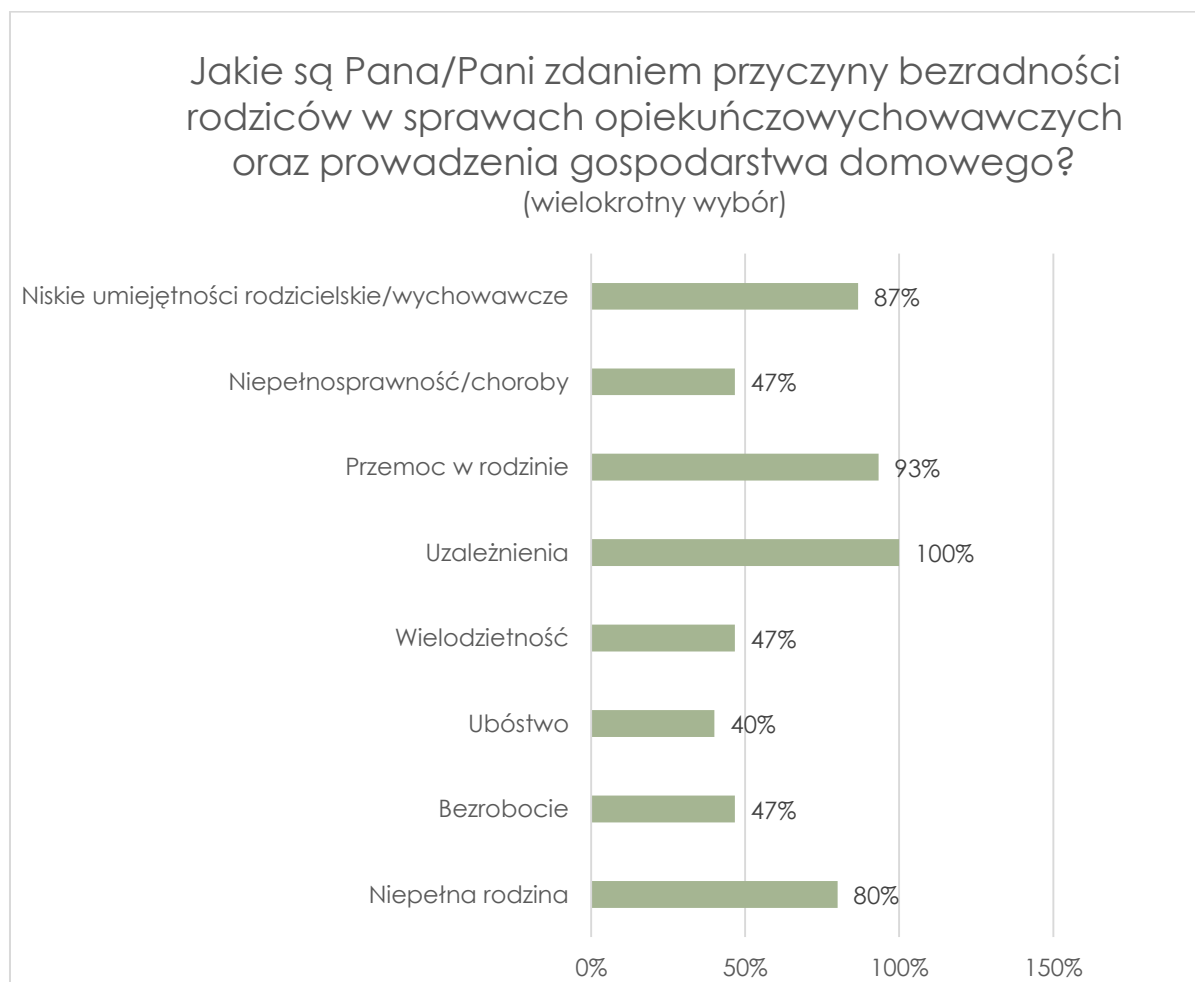
Wykres 42. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat potrzeby realizacji działań na rzecz osób starszych na terenie Gminy Sucha Beskidzka

2.2.4 TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE RODZIN

Za najważniejsze przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego pracownicy instytucji pomocowych w Suchej Beskidzkiej wskazali uzależnienia (100% wskazań), przemoc w rodzinie (93%) oraz niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze (87%). Znaczące uznano również problemy związane z niepełną rodziną (80%). Mniej wskazań dotyczyło takich czynników jak bezrobocie, wielodzietność oraz niepełnosprawność lub choroby (po 47%), a także ubóstwo (40%).

Wyniki pokazują, że pracownicy instytucji pomocowych koncentrują się przede wszystkim na problemach związanych z uzależnieniami, przemocą w rodzinie i deficytami wychowawczymi, które mają największy wpływ na funkcjonowanie rodziny. Czynniki ekonomiczne i zdrowotne, choć istotne, uznawane są za mniej bezpośrednie przyczyny bezradności rodziców. Z kolei sama wielodzietność nie jest postrzegana jako czynnik osłabiający funkcjonowanie rodziny – większe znaczenie przypisywane jest kompetencjom wychowawczym, stabilności relacji rodzinnych oraz obecności pełnej struktury rodziny.

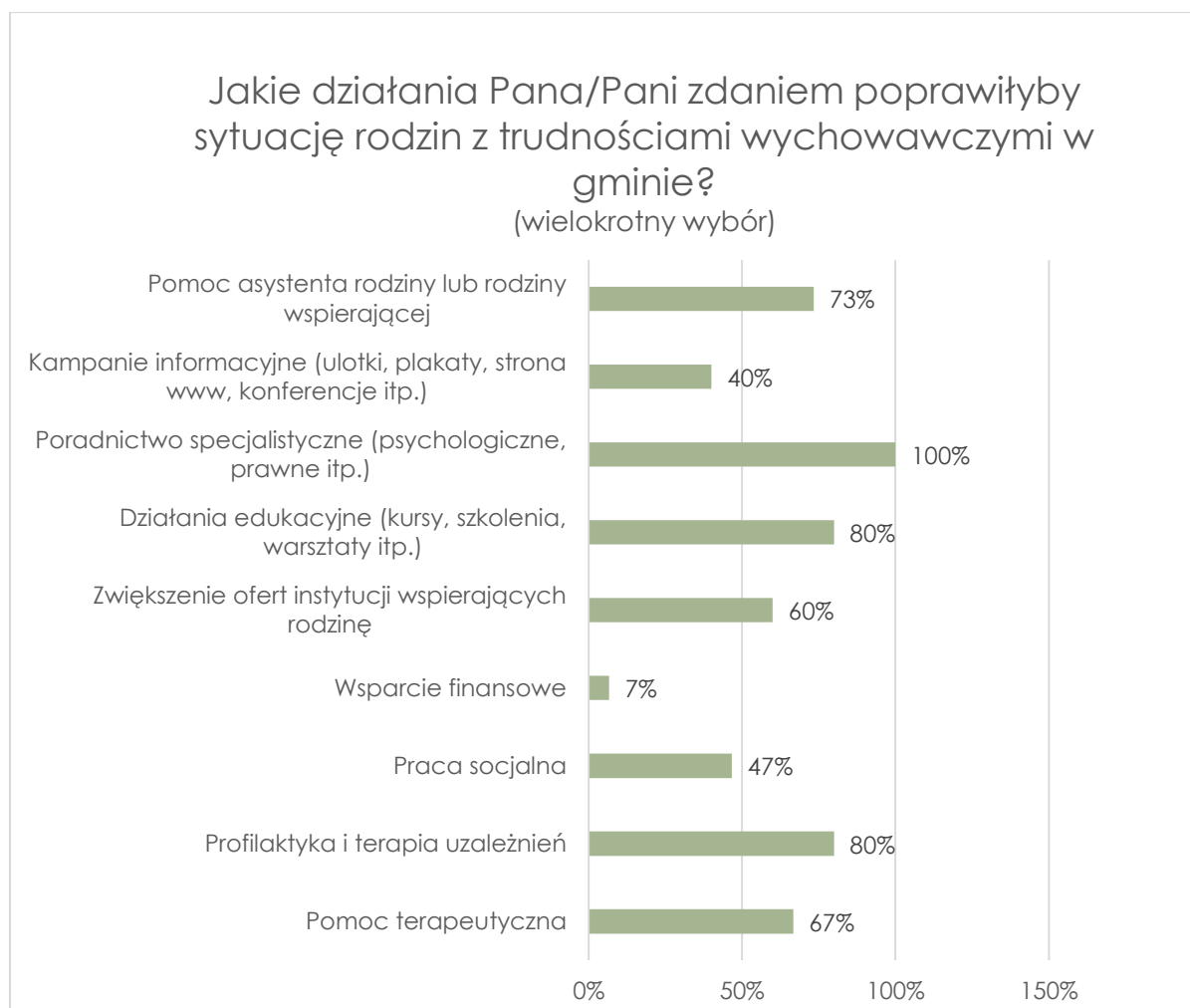
Wykres 43. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat przyczyn bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Największe znaczenie dla poprawy sytuacji rodzin z trudnościami wychowawczymi w gminie pracownicy instytucji pomocowych przypisują poradnictwu specjalistycznemu – psychologicznemu i prawnemu, które wskazało 100% badanych. Wysoko oceniono również potrzebę prowadzenia działań edukacyjnych w formie kursów, szkoleń i warsztatów (80%), profilaktyki i terapii uzależnień (80%), pomocy terapeutycznej (67%) oraz wsparcia w postaci asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (73%).

Mniej wskazań dotyczyło zwiększenia oferty instytucji wspierających rodzinę (60%), pracy socjalnej (47%) czy kampanii informacyjnych (40%), natomiast wsparcie finansowe zostało uznane za potrzebne tylko przez 7% respondentów.

Wyniki pokazują, że z perspektywy pracowników instytucji pomocowych kluczowe są formy wsparcia o charakterze specjalistycznym i edukacyjnym, odpowiadające na realne deficyty rodzin w zakresie kompetencji wychowawczych i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. W dalszej kolejności istotne pozostaje poszerzanie oferty instytucjonalnej oraz działania uzupełniające, w tym wsparcie materialne, które traktowane są raczej jako dodatek niż podstawowy kierunek działań.

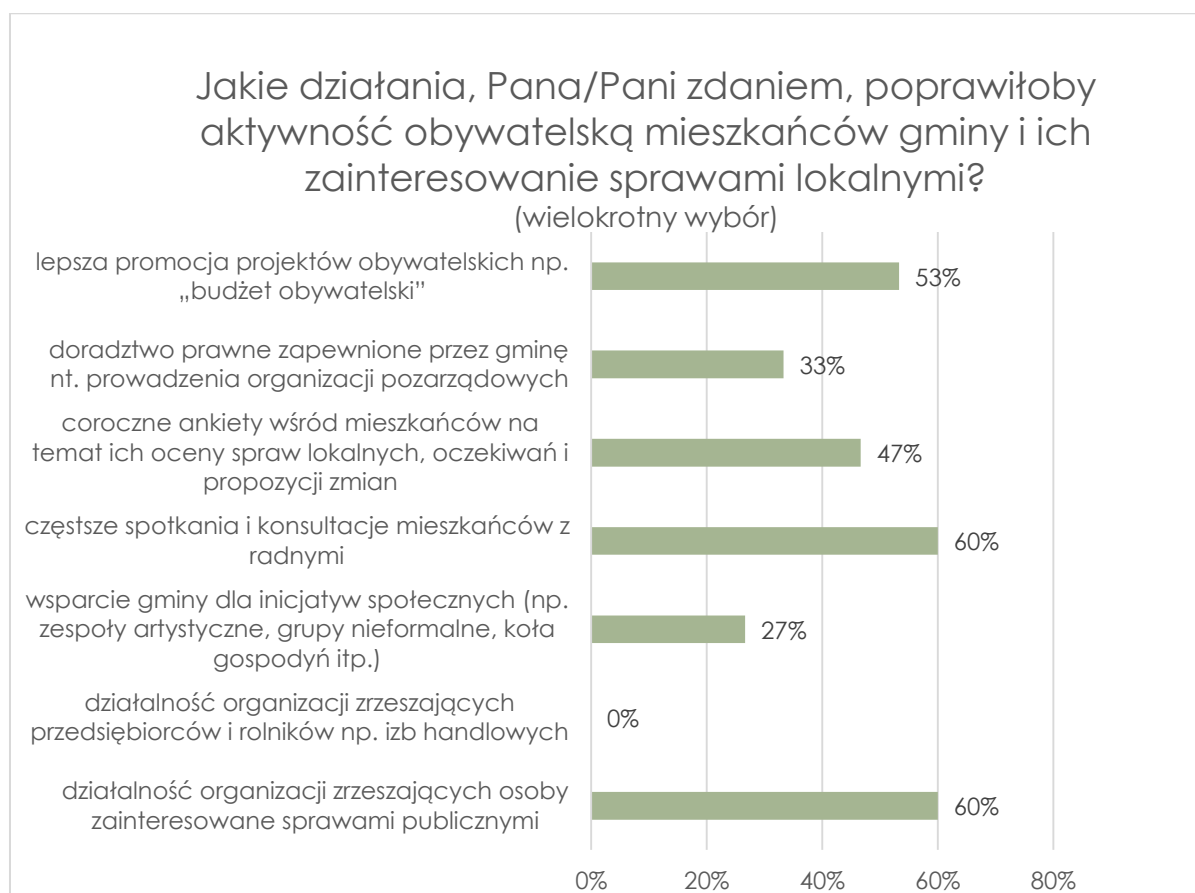
Wykres 44. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat działań, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi

2.2.5 AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW GMINY

Za najskuteczniejsze działania zwiększające aktywność obywatelską mieszkańców gminy i ich zainteresowanie sprawami lokalnymi pracownicy instytucji pomocowych uznali częstsze spotkania i konsultacje z radnymi oraz działalność organizacji zrzeszających osoby zainteresowane sprawami publicznymi – oba rozwiązania wskazało po 60% respondentów. Wysoko oceniono również lepszą promocję projektów obywatelskich, takich jak budżet obywatelski (53%), oraz coroczne ankiety wśród mieszkańców dotyczące oceny działań gminy, oczekiwań i propozycji zmian (47%). Nieco niższe znaczenie przypisano wsparciu gminy dla inicjatyw społecznych (27%) i doradztwu prawnemu dla organizacji pozarządowych (33%). Najmniejsze znaczenie przypisano działalności organizacji zrzeszających przedsiębiorców i rolników (0%), co wskazuje, że ten obszar nie jest postrzegany jako istotny dla rozwoju aktywności obywatelskiej w gminie.

Wyniki sugerują, że większe zainteresowanie sprawami lokalnymi mogłoby zostać osiągnięte poprzez rozwój mechanizmów konsultacyjnych i komunikacyjnych, umożliwiających mieszkańcom wyrażanie opinii oraz realny wpływ na decyzje podejmowane w gminie. Kluczowe są więc działania tworzące przestrzeń do dialogu i angażujące społeczność w procesy decyzyjne.

Wykres 45. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat działań, które poprawiłoby aktywność obywatelską mieszkańców

Za najpoważniejsze bariery aktywności obywatelskiej w gminie pracownicy instytucji pomocowych uznali przede wszystkim obawę mieszkańców przed ujawnianiem swoich danych osobowych (80%), zbyt duże zaabsorbowanie własnymi problemami (60%) oraz zbyt skomplikowane przepisy prawne (53%). Ponadto istotne znaczenie miało utożsamianie inicjatyw obywatelskich głównie z polityką, co zniechęca do angażowania się bez popierania partii politycznej (53%), oraz brak wiary, że oddolne inicjatywy mogą przynieść realne zmiany (47%). Znaczące, choć mniej powszechne, były również wskazania dotyczące braku lokalnych liderów życia publicznego (33%), zadowolenia części mieszkańców z funkcjonowania gminy i braku potrzeby zmian (40%), a także niedostatecznego przygotowania młodzieży w szkole do podejmowania aktywności obywatelskiej (20%) czy niedostatecznej liczby organizacji zrzeszających osoby zainteresowane sprawami publicznymi (20%). Najmniej wskazań dotyczyło niechętnego odnoszenia się radnych i pracowników gminy do inicjatyw mieszkańców (13%).

Otrzymane wyniki wskazują, że kluczowym wyzwaniem jest odbudowa zaufania mieszkańców do sensu działań oddolnych, zwiększenie poczucia sprawczości społecznej oraz wzmocnienie aktywności liderów lokalnych, którzy mogliby mobilizować społeczność do większego zaangażowania w sprawy gminy.

Wykres 46. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat barier aktywności obywatelskiej w Gminie Sucha Beskidzka

2.3 DIAGNOZA POTRZEB WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – OPINIE PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

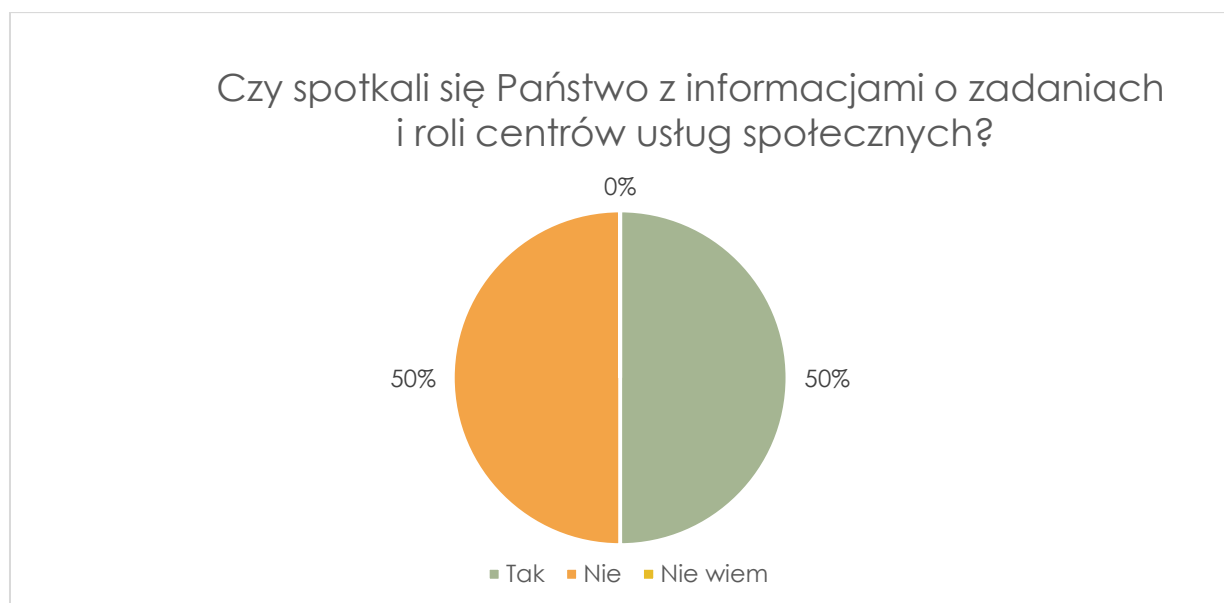
2.3.1 BADANA GRUPA

W ramach diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na terenie Suchoj Beskidzkiej, w badaniu wzięli udział również przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej (PES). W badaniu uczestniczyło 18 osób, które reprezentowały różnorodne organizacje działające w obszarze ekonomii społecznej na Suchoj Beskidzkiej. Ich doświadczenie i wiedza dotycząca funkcjonowania lokalnych usług społecznych oraz potrzeb mieszkańców pozwoliły na uzyskanie cennych informacji dotyczących potencjału rozwoju wsparcia społecznego, wyzwań oraz obszarów wymagających wzmocnienia.

2.3.2 OBSZARY DZIAŁALNOŚCI I DZIAŁANIA NA RZECZ MIESZKAŃCÓW

Wśród przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie Suchoj Beskidzkiej, opinie na temat znajomości zadań i roli centrów usług społecznych były podzielone – 50% badanych deklarowało, że spotkało się z takimi informacjami, natomiast pozostałe 50% nie miało świadomości istnienia lub funkcjonowania centrów usług społecznych.

Wyniki te wskazują, że świadomość dotycząca roli i zadań centrów usług społecznych wśród PES jest umiarkowana. Może to sugerować potrzebę zwiększenia działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do organizacji działających w obszarze ekonomii społecznej, aby w pełni mogły korzystać z oferowanego wsparcia i współpracować z lokalnymi instytucjami w zakresie realizacji usług społecznych.

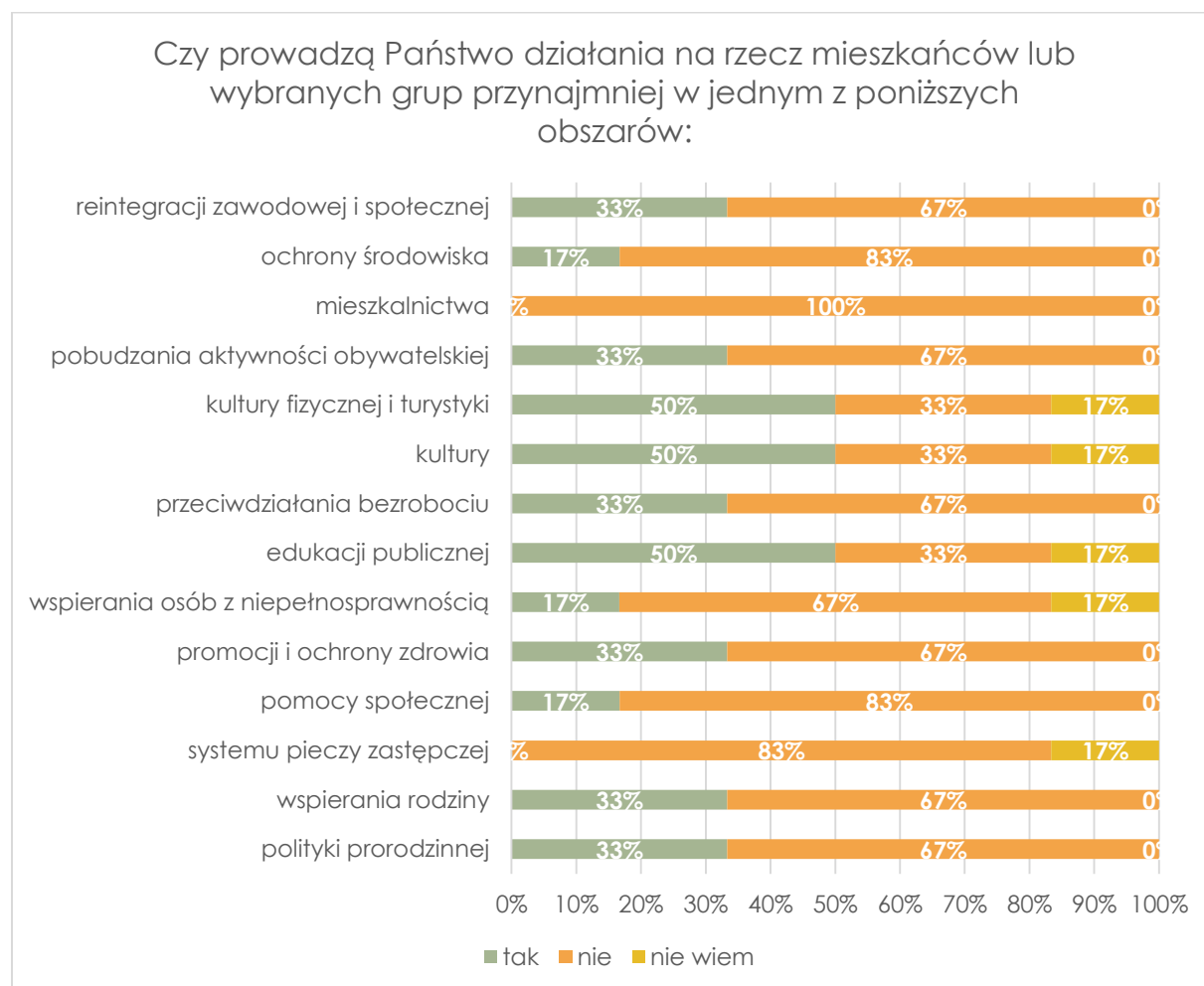

Wykres 47. Wiedza przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej na temat centrów usług społecznych

Przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej działających Suchoj Beskidzkiej wskazywali różnorodne obszary, w których prowadzą działania na rzecz mieszkańców lub wybranych grup społecznych. Najczęściej realizowane były działania w obszarach edukacji publicznej (50%), kultury (50%) oraz kultury fizycznej i turystyki (50%). Nieco rzadziej badani deklarowali prowadzenie działań w zakresie polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, promocji i ochrony zdrowia, przeciwdziałania bezrobociu oraz pobudzania aktywności obywatelskiej – każdy z tych obszarów został wskazany przez 33% respondentów. Jeszcze mniej, bo 17% badanych, prowadziło działania związane z pomocą społeczną, wspieraniem osób z niepełnosprawnością oraz ochroną środowiska. Żaden z respondentów nie wskazał aktywności w obszarze systemu pieczy zastępczej ani mieszkalnictwa, a w przypadku systemu pieczy zastępczej 17% badanych zadeklarowało brak wiedzy na temat możliwych działań.

Wyniki te pokazują, że PES w gminie koncentrują się przede wszystkim na działaniach edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych, natomiast mniejsze znaczenie mają obszary stricte socjalne, mieszkaniowe czy związane z pieczą zastępczą. Sugeruje to potencjał do rozszerzenia oferty usług społecznych realizowanych przez PES, zwłaszcza w obszarach najbardziej wrażliwych społecznie.

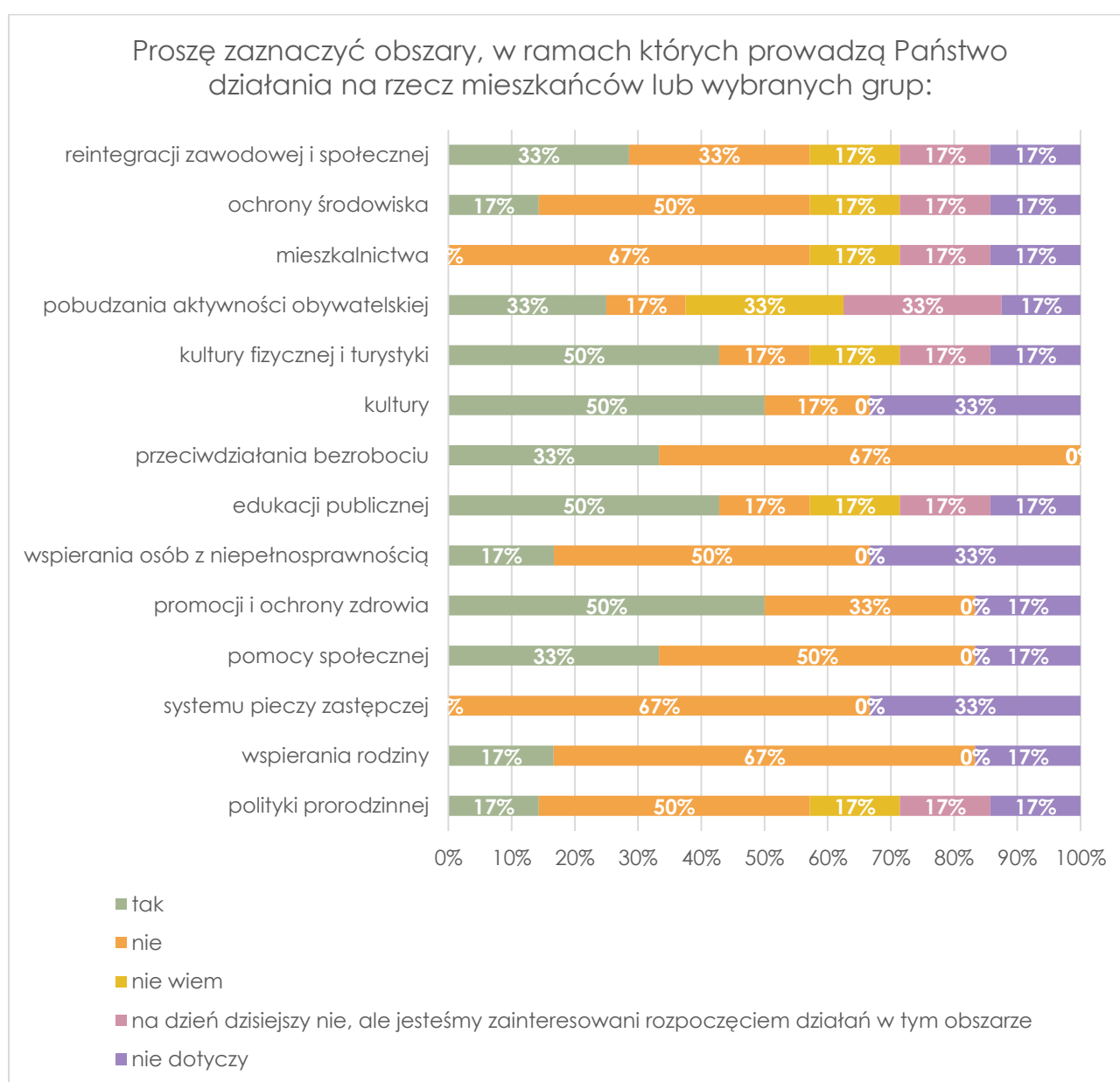

Wykres 48. Obszary działania badanych PES

Przedstawiciele PES w Suchej Beskidzkiej prowadzą działania głównie w obszarach edukacji publicznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki oraz promocji i ochrony zdrowia (po 50%). Część organizacji działa także w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania bezrobociu, aktywności obywatelskiej i reintegracji zawodowej (około 33%).

Niektóre obszary, takie jak polityka prorodzinna, mieszkalnictwo czy ochrona środowiska, nie są jeszcze realizowane, choć część PES wyraziła zainteresowanie rozpoczęciem działań w tych dziedzinach. Z kolei system pieczy zastępczej pozostaje poza zakresem działalności większości badanych. Wyniki wskazują, że PES koncentrują się na działaniach edukacyjnych, kulturalnych i zdrowotnych, ale dostrzegają możliwości rozwinęcia wsparcia w nowych obszarach.

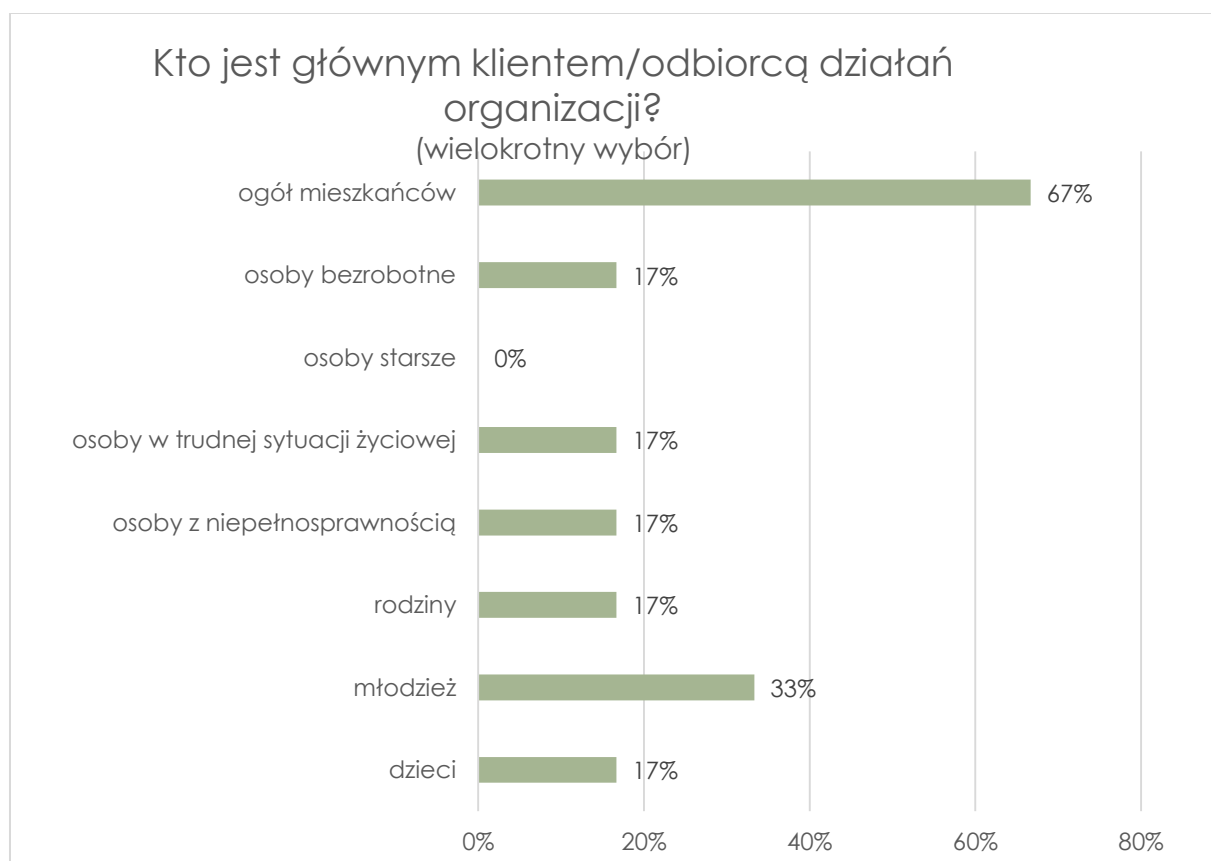
Wykres 49. Obszary działania badanych PES (2)

2.3.3 GRUPY ODBIORCÓW I ZASIĘG DZIAŁAŃ

Głównymi odbiorcami działań przedstawicieli Podmiotów Ekonomii Społecznej w Suchej Beskidzkiej jest ogół mieszkańców, wskazany przez 67% respondentów, co pokazuje, że organizacje często kierują swoje inicjatywy do szerokiej społeczności lokalnej. Wśród konkretnych grup beneficjentów największą uwagę poświęca się młodzieży (33%), natomiast rzadziej dzieciom, rodzinom, osobom z niepełnosprawnością, osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz osobom bezrobotnym (po 17%). Z danych wynika, że osoby starsze nie stanowią obecnie bezpośredniej grupy odbiorców działań PES.

Wyniki te sugerują, że działania PES mają charakter przede wszystkim ogólnospołeczny i edukacyjno-kulturalny, przy jednoczesnym wsparciu grup wymagających szczególnej pomocy. Brak wskazań dotyczących seniorów może wskazywać na potrzebę rozszerzenia oferty organizacji w tym obszarze, co mogłoby wzmocnić wsparcie dla wszystkich mieszkańców Suchej Beskidzkiej.

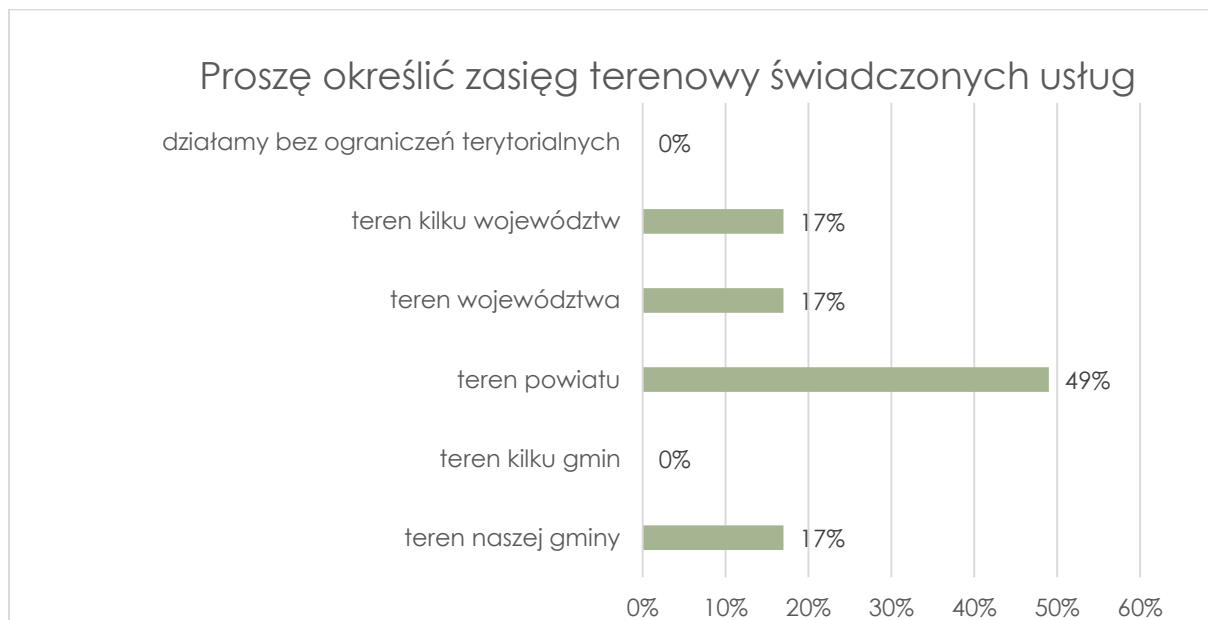

Wykres 50. Odbiorcy działań badanych PES

Z analizy wynika, że zasięg terytorialny działań przedstawicieli PES w Suchej Beskidzkiej jest zróżnicowany. Prawie połowa respondentów (49%) prowadzi działalność na terenie całego powiatu, natomiast 17% działa wyłącznie w obrębie gminy, a kolejni 17% obejmuje swoim działaniem teren województwa oraz 17% działa w ramach kilku województw. Żaden z badanych nie wskazał prowadzenia działalności na terenie kilku gmin ani bez ograniczeń terytorialnych.

Wyniki te pokazują, że choć część Podmiotów Ekonomii Społecznej koncentruje się lokalnie, to znaczna grupa organizacji posiada szerszy zasięg działania, co umożliwia docieranie do większej liczby odbiorców i realizowanie inicjatyw o charakterze ponadlokalnym

Wykres 51. Zasięg terenowy działalności badanych PES

2.3.4 CHARAKTERYSTYKA ORGANIZACJI I POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY

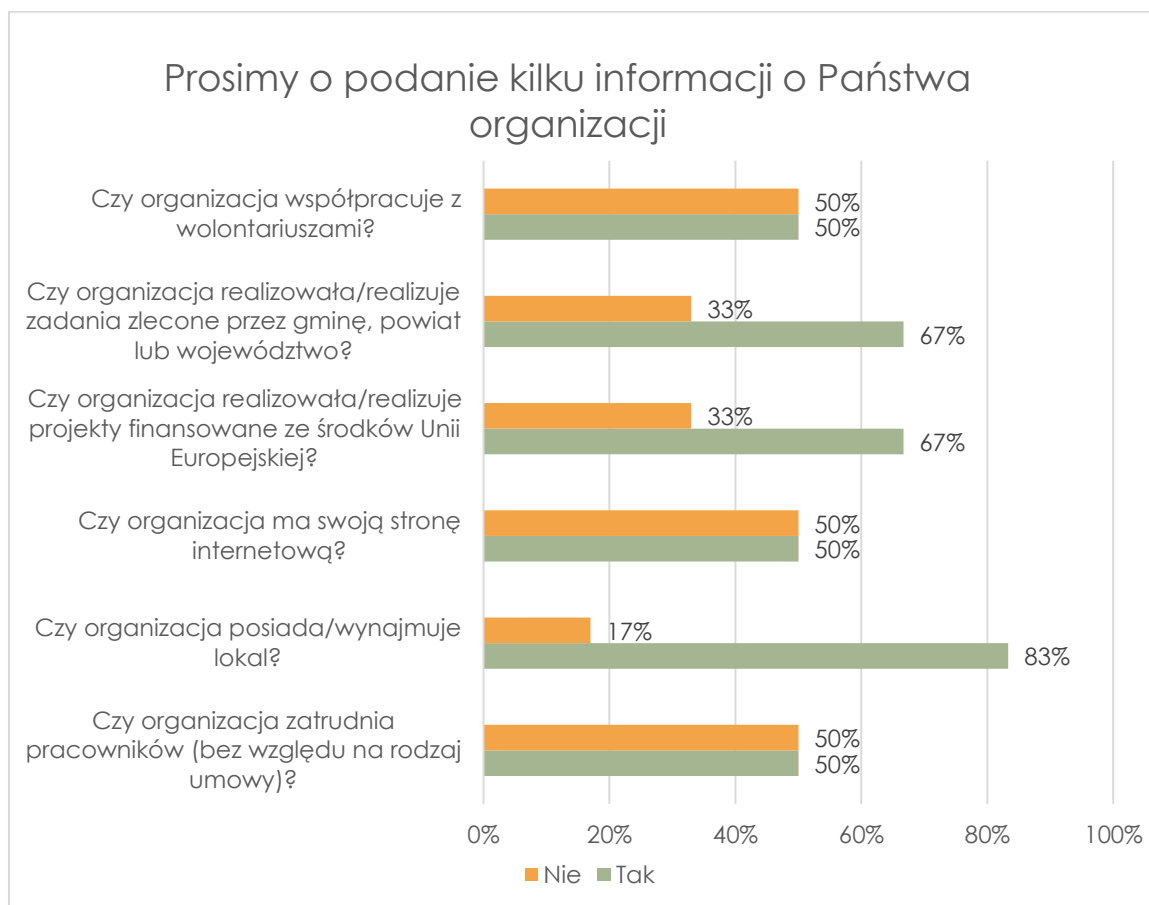
Połowa badanych organizacji oferuje swoje działania bezpłatnie, co pokazuje silne nastawienie na dostępność usług dla mieszkańców. 17% respondentów deklaruje, że wszystkie świadczone przez nich działania są odpłatne, natomiast 33% zaznaczyło, że dostępność usług zależy od pozyskania zewnętrznego dofinansowania. Nikt nie wskazał, że tylko część usług jest płatna ani nie zgłosił braku wiedzy w tym zakresie. Wyniki wskazują, że większość organizacji stara się, aby ich oferta była możliwie dostępna dla odbiorców, a odpłatność często zależy od finansowania projektów zewnętrznych.

Połowa Podmiotów Ekonomii Społecznej w Suchej Beskidzkiej zatrudnia pracowników, niezależnie od rodzaju umowy, natomiast 83% posiada lub wynajmuje własny lokal, co zapewnia odpowiednie zaplecze do prowadzenia działań. Połowa organizacji posiada swoją stronę internetową, co ułatwia komunikację z mieszkańcami i promocję inicjatyw. Większość podmiotów (67%) ma doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz w realizacji zadań zleconych przez gminę, powiat lub województwo. Połowa PES współpracuje również z wolontariuszami, co świadczy o otwartości na angażowanie społeczności lokalnej w swoje działania.

Wyniki pokazują, że Podmioty Ekonomii Społecznej w Suchej Beskidzkiej dysponują różnorodnymi zasobami – kadrowymi, lokalowymi i doświadczeniem w projektach

zewnątrznych – co stwarza potencjał do prowadzenia wszechstronnych działań na rzecz mieszkańców.

Wykres 52. Informacje o badanych PES

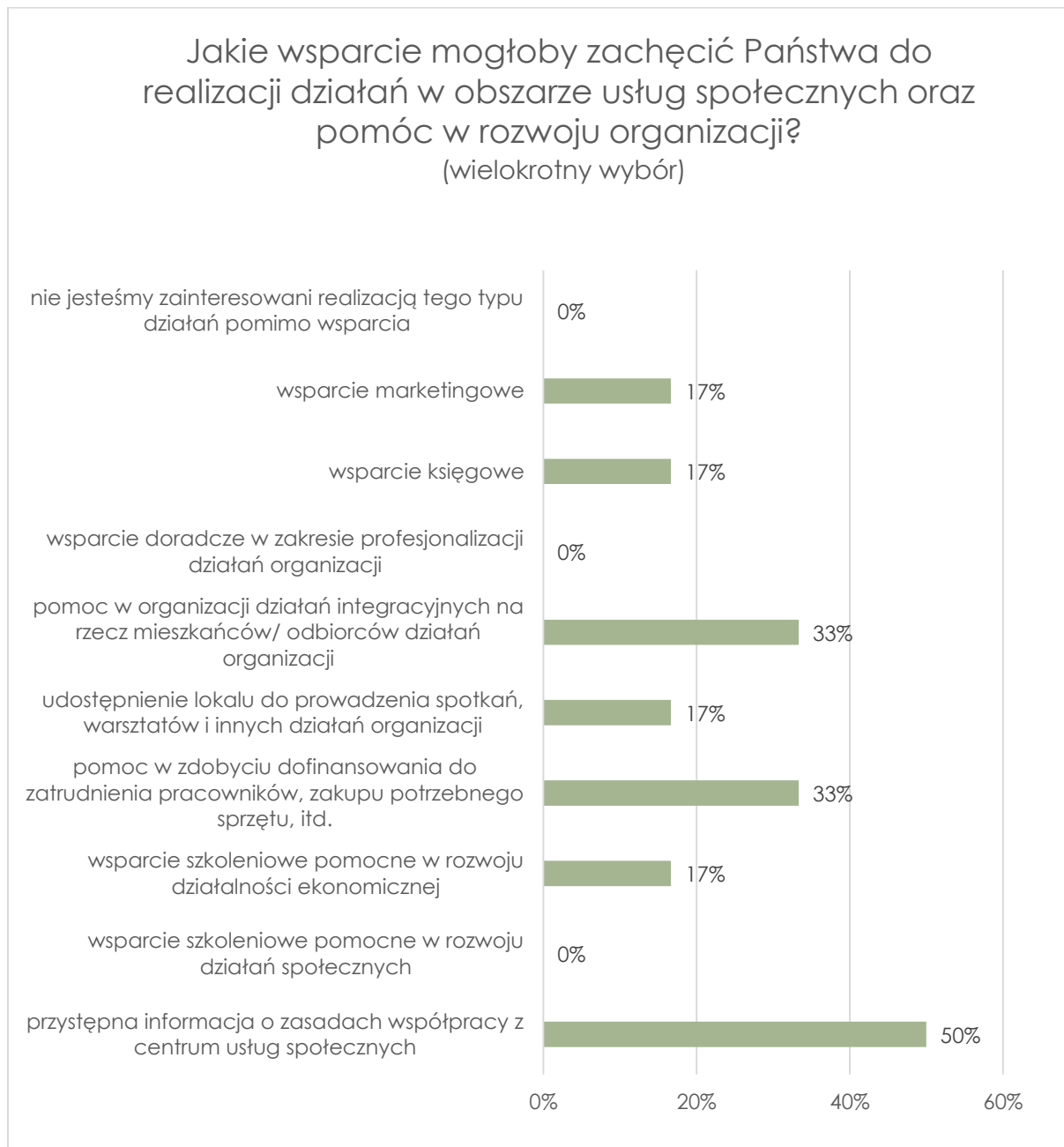
2.3.5 OCZEKIWANIA WOBEC WSPARCIA I ROZWOJU ORGANIZACJI

Podmioty Ekonomii Społecznej w Suchej Beskidzkiej wskazały, że największą zachętą do podejmowania działań w obszarze usług społecznych byłaby przystępna informacja o zasadach współpracy z centrum usług społecznych – taką odpowiedź wybrało 50% badanych. Istotnym wsparciem mogłaby być również pomoc w zdobyciu dofinansowania na zatrudnienie pracowników, zakup sprzętu lub organizację działań integracyjnych dla mieszkańców (po 33%).

Mniej wskazań dotyczyło wsparcia szkoleniowego w zakresie rozwoju działalności ekonomicznej, udostępnienia lokalu do prowadzenia spotkań, wsparcia księgowego oraz marketingowego (po 17%). Żaden z badanych nie zadeklarował braku zainteresowania realizacją działań pomimo oferowanego wsparcia ani potrzeby wsparcia szkoleniowego w zakresie rozwoju działań społecznych czy doradztwa w profesjonalizacji działań.

Wyniki pokazują, że organizacje najbardziej cenią sobie wsparcie ułatwiające współpracę, dostęp do środków finansowych oraz możliwość prowadzenia działań integracyjnych.

Wykres 53. Oczekiwania badanych PES w kontekście zachęty do realizacji działań w obszarze usług społecznych

2.4 PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z BADAŃ

Mieszkańcy Miasta Sucha Beskidzka:

Opinie mieszkańców Suchoj Beskidzkiej wskazują na umiarkowanie pozytywną ocenę warunków życia w gminie, przy jednoczesnym wyraźnym dostrzeganiu obszarów problemowych. Zadowolenie dotyczy przede wszystkim bezpieczeństwa i edukacji – szkolnictwo przedszkolne i podstawowe zostało ocenione wysoko, podobnie jak poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej. Wśród pozytywnych aspektów znalazła się również ocena sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej, co świadczy o dużej roli więzi rodzinnych jako zasobu lokalnej społeczności.

Jednocześnie mieszkańcy wskazują na istotne braki w dostępie do usług zdrowotnych, zwłaszcza specjalistycznych – aż 40% badanych oceniło je negatywnie. Krytycznie oceniono również rynek pracy (72% wskazań ocen przeciętnych lub złych) oraz dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych (ponad 50% ocen negatywnych). Silnie akcentowano bariery transportowe – zarówno w obrębie gminy, jak i w połączeniach z sąsiednimi miejscowościami – co w opinii mieszkańców ogranicza codzienne funkcjonowanie i dostęp do usług. Wysokie znaczenie przypisano również problemom środowiskowym – smog, zanieczyszczenie krajobrazu i wód zostały wskazane jako istotne trudności.

Społeczność lokalna wyraźnie dostrzega zagrożenia społeczne – na pierwszych miejscach znalazły się alkoholizm i bezrobocie, dalej rozpad więzi rodzinnych, ubóstwo i bezradność wychowawcza. Seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny w kryzysie są uznawane za grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem. Jednocześnie ponad połowa mieszkańców miała styczność z OPS, a aż 98% osób korzystających z usług tej instytucji oceniło obsługę bardzo pozytywnie. Pokazuje to wysokie zaufanie do lokalnej pomocy społecznej, przy jednoczesnej potrzebie rozszerzenia oferty profilaktycznej, zdrowotnej i integracyjnej.

Najbardziej oczekiwane usługi społeczne to rozwój opieki dla seniorów, pomoc prawna, wsparcie psychologiczne oraz punkt terapeutyczny dla osób uzależnionych. Mieszkańcy podkreślają także znaczenie integracji środowiskowej – warsztatów, zajęć kulturalnych i programów animacyjnych, które wzmacniałyby więzi społeczne.

Pracownicy instytucji pomocowych:

Z perspektywy pracowników instytucji pomocowych kluczowe wyzwania gminy to bezrobocie i ubóstwo, które stanowią główne źródło problemów społecznych. Bardzo istotnym czynnikiem wskazywanym przez kadrę instytucjonalną jest również praca „na czarno”, obniżająca poczucie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Pracownicy dostrzegają także znaczenie barier komunikacyjnych – szczególnie w zakresie transportu wewnątrz gminy – oraz problemów wykluczenia osób starszych i z niepełnosprawnościami.

W obszarze problemów rodzinnych najczęściej wskazywano uzależnienia, przemoc domową i niskie kompetencje wychowawcze rodziców, które w opinii pracowników bezpośrednio prowadzą do kryzysów opiekuńczo-wychowawczych. Ekonomiczne przyczyny (bezrobocie, ubóstwo) uznawano za istotne, ale wtórne wobec deficytów emocjonalnych i wychowawczych. Pracownicy podkreślają potrzebę rozwoju usług specjalistycznych – poradnictwa psychologicznego i prawnego, terapii rodzinnej, profilaktyki uzależnień oraz asystentury rodzinnej. Wskazują również na konieczność rozbudowy oferty dla seniorów, obejmującej usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne i zdrowotne, a także zajęcia kulturalne i sportowe.

Ocena aktywności obywatelskiej mieszkańców wypadła przeciętnie – zdaniem kadry społeczność interesuje się problemami lokalnymi, ale rzadko angażuje się w działania. Pracownicy wskazują na bariery takie jak obawa przed ujawnianiem danych osobowych, brak wiary w skuteczność inicjatyw oddolnych oraz utożsamianie działań społecznych z polityką. Sugeruje to potrzebę budowania zaufania i rozwijania mechanizmów partycypacyjnych.

Przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej:

Przedstawiciele PES w Suchoj Beskidzkiej stanowią ważne uzupełnienie lokalnego systemu usług społecznych. W badaniu wzięto udział 18 osób reprezentujących organizacje działające głównie w obszarach edukacji, kultury, sportu i turystyki. Rzadziej wskazywano działania stricte socjalne, zdrowotne czy związane z pomocą osobom z niepełnosprawnościami, co sugeruje potencjał do rozszerzenia oferty w tych dziedzinach. Organizacje najczęściej kierują swoje działania do ogółu mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży. W mniejszym stopniu wspierają osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami czy rodziny w kryzysie. Zasięg ich działalności obejmuje nie tylko gminę, ale także powiat, województwo, a w niektórych przypadkach nawet kilka województw, co świadczy o szerokim potencjale oddziaływania.

Większość PES posiada zaplecze lokalowe, zatrudnia pracowników i korzysta z wolontariuszy, a aż 67% ma doświadczenie w realizacji projektów unijnych i zadań zleczanych przez samorząd. Oznacza to, że organizacje te dysponują odpowiednim potencjałem instytucjonalnym i mogą być strategicznym partnerem w rozwoju usług społecznych. Wskazywane oczekiwania wobec wsparcia koncentrują się na dostępie do informacji o zasadach współpracy z centrum usług społecznych, pomocy w zdobywaniu dofinansowań oraz wsparciu przy organizacji działań integracyjnych. PES szczególnie cenią sobie stabilne warunki współpracy, przejrzyste procedury oraz możliwość korzystania z zaplecza szkoleniowego i doradczego.

Podsumowując, PES w Suchoj Beskidzkiej to aktywne organizacje o silnym potencjale w obszarze edukacji i kultury, które mogą w przyszłości odgrywać większą rolę w usługach stricte społecznych, pod warunkiem uzyskania odpowiedniego wsparcia i lepszej integracji z systemem instytucjonalnym.

Wspólne potrzeby i problemy:

- Trudna sytuacja ekonomiczna części mieszkańców – zarówno mieszkańcy, jak i pracownicy instytucji silnie akcentują problem bezrobocia, ubóstwa oraz pracy „na czarno”. Kwestie te bezpośrednio przekładają się na zagrożenie wykluczeniem społecznym rodzin i jednostek.
- Niewystarczający dostęp do usług zdrowotnych i specjalistycznych – w szczególności rehabilitacja, opieka nad seniorami i osobami przewlekle chorymi, a także wsparcie psychologiczne i poradnictwo prawne. Braki w tym obszarze wskazywane są zarówno przez mieszkańców, jak i kadrę instytucjonalną.
- Wykluczenie społeczne grup wrażliwych – w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz rodzin w kryzysie. Z jednej strony mieszkańcy dostrzegają ich marginalizację, z drugiej pracownicy instytucji i PES wskazują na potrzebę rozwoju usług opiekuńczych, profilaktycznych i integracyjnych.
- Znaczenie działań integracyjnych i kulturalnych – wszystkie grupy badanych podkreślają potrzebę rozwijania inicjatyw budujących więzi społeczne, wzmacniających aktywność obywatelską i podnoszących jakość życia mieszkańców.

Różnice w perspektywie poszczególnych grup:

- Mieszkańcy częściej wskazują na problemy infrastrukturalne i środowiskowe – transport, dostępność mieszkań komunalnych, smog czy zanieczyszczenie krajobrazu.
- Pracownicy instytucji akcentują przede wszystkim deficyty wychowawcze i rodzinne (uzależnienia, przemoc, niskie kompetencje rodzicielskie) oraz potrzebę profesjonalizacji usług wsparcia.
- PES koncentrują się głównie na działaniach edukacyjnych, kulturalnych i sportowych, dostrzegając potencjał do poszerzenia oferty w kierunku wsparcia społecznego i zdrowotnego, przy jednoczesnym oczekiwaniu stabilniejszej współpracy z samorządem i wsparcia finansowego.

WNIOSKI KOŃCOWE

Sucha Beskidzka dysponuje istotnym potencjałem w postaci aktywności organizacji pozarządowych i pozytywnego odbioru działań OPS, ale równocześnie boryka się z problemami typowymi dla niewielkich miast – barierami komunikacyjnymi i wyraźnymi potrzebami w zakresie wsparcia zdrowotnego i opiekuńczego. Dalszy rozwój polityki społecznej powinien opierać się na łączeniu działań infrastrukturalnych, zdrowotnych i społecznych oraz na wzmocnieniu współpracy pomiędzy mieszkańcami, instytucjami publicznymi i PES, aby tworzyć spójny i dostępny system usług społecznych.

2.5 ZESTAWIENIE ZIDENTYFIKOWANYCH POTRZEB I REKOMENDACJI W OBSZARZE USŁUG SPOŁECZNYCH

Przeprowadzone badania pozwoliły na identyfikację kluczowych wyzwań i oczekiwań społeczności lokalnej Miasta Sucha Beskidzka w obszarze usług społecznych. Opinie mieszkańców, pracowników instytucji pomocowych oraz przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej wskazują, że największe znaczenie mają kwestie związane z sytuacją ekonomiczną, dostępem do usług zdrowotnych i opiekuńczych, wsparciem rodzin oraz integracją grup wrażliwych – seniorów, osób z niepełnosprawnościami i rodzin w kryzysie. Wysoko akcentowane są również bariery komunikacyjne, problemy środowiskowe oraz potrzeba wzmacniania aktywności obywatelskiej mieszkańców.

Aby całościowo zaprezentować lokalne potrzeby i możliwe kierunki działań, poniżej przedstawiono zestawienie w formie tabeli, które porządkuje zdiagnozowane problemy i rekomendacje.

Obszar usług	Zdiagnozowane potrzeby, problemy i trudności	Rekomendacje	Dane z badań
Usługi zdrowotne i rehabilitacyjne	– Niewystarczający dostęp do specjalistów – Niewystarczająca rehabilitacja i fizjoterapia – Potrzeba pomocy psychologicznej i terapeutycznej	– Rozwój punktów rehabilitacji i fizjoterapii – Większa dostępność psychologa i terapeuty (OPS/szkoły) – Kontynuowanie programów profilaktycznych	Mieszkańcy najgorzej ocenili dostęp do specjalistów – 40% ocen negatywnych; dla POZ negatywne oceny wyniosły 29%. Wśród oczekiwanych usług wskazano m.in. pomoc prawną (49%), psychologiczną (48%) oraz punkt terapeutyczny (40%). W części poświęconej seniorom aż 97% postuluje lepszy dostęp do rehabilitacji i opieki specjalistycznej oraz 90% – utworzenie dziennego domu pobytu. Pracownicy instytucji pomocowych potwierdzają te potrzeby – 87–100% wskazań dla rehabilitacji, opieki specjalistycznej, poradnictwa i teleopieki. Wyniki łącznie uzasadniają rozwój lokalnych świadczeń zdrowotno-rehabilitacyjnych i wsparcia psychologa.

Usługi opiekuńcze i wspierające rodziny	– Deficyty wychowawcze rodziców, uzależnienia, przemoc domowa – Kryzysy w rodzinach niepełnych – Braki w opiece nad seniorami i niesamodzielnymi	– Rozwój asystentury rodzinnej i rodzin wspierających – Poradnictwo psychologiczno-prawne i terapia – Rozszerzenie usług opiekuńczych (środowiskowych i dziennych)	Mieszkańcy za główne przyczyny problemów rodzinnych uznali: uzależnienia (73%), niskie kompetencje rodzicielskie (55%) i przemoc (53%), a za skuteczne działania – profilaktykę i terapię uzależnień (58%), asystenturę rodziny/rodziny wspierające (51%) oraz pomoc terapeutyczną (52%). Pracownicy instytucji wskazują zgodnie na przyczyny: uzależnienia (100%), przemoc (93%), niskie kompetencje (87%) oraz rekomendują poradnictwo specjalistyczne (100%), kursy/szkolenia wzmacniające kompetencje (80%) i asystenturę (73%). Zestawienie tych wyników kieruje działania w stronę wzmocnienia usług środowiskowych dla rodzin oraz stałej opieki i wsparcia dla seniorów.
---	--	--	---

Usługi integracyjne, kulturalne i rekreacyjne	– Niewystarczająca oferta dla młodzieży i seniorów – Samotność i izolacja osób starszych	– Organizacja zajęć sportowych, kulturalnych i międzypokoleniowych – Rozwój klubów seniora	Mieszkańcy oceniają częstotliwość wydarzeń: 40% mówi o niedoborach; wśród problemów seniorów najwyżej wskazano samotność (70%) i problemy zdrowotne (65%). Pracownicy instytucji uznają rozwój zajęć kulturalnych i sportowych dla seniorów za potrzebny w 100% przypadków, a także wspierają tworzenie dziennych form wsparcia. PES działają głównie w edukacji, kulturze i sporcie (po 50%), dysponując lokalami (83%) i wolontariuszami (50%), co tworzy partnerstwo do współorganizacji oferty integracyjnej.
Usługi edukacyjne i aktywizujące	– Ograniczona oferta szkoleń zawodowych i kursów – Niewystarczająca aktywizacja osób z niepełnosprawnościami – Brak działań profilaktycznych dla młodzieży	– Organizacja kursów podnoszących kwalifikacje – Włączenie osób z niepełnosprawnościami w aktywizację zawodową – Edukacja profilaktyczna i cyfrowa w szkołach – Warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie	W obszarze rynku pracy mieszkańcy akcentują potrzebę wsparcia (35% wskazań dla doradztwa/kursów), a osoby z niepełnosprawnościami napotykają głównie barierę zatrudnienia (58%). Pracownicy rekomendują poradnictwo specjalistyczne (100%) oraz szkolenia/kursy (80%) jako kluczowe narzędzia poprawy sytuacji rodzin i osób pozostających bez pracy. W odniesieniu do seniorów 75% badanych wskazuje na potrzebę zajęć informatycznych, co wzmacnia kierunek edukacji cyfrowej i profilaktyki w programach lokalnych.

Usługi środowiskowe i infrastrukturalne	– Mała ilość parkingów – Słaby transport publiczny w gminie i do sąsiednich miejscowości – Problemy środowiskowe – zanieczyszczenie powietrza	– Poprawa transportu zbiorowego i modernizacja dróg – Programy ekologiczne i kampanie antysmogowe – Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych	Mieszkańcy jako istotne wskazują: brak parkingów (78%), słabą komunikację w gminie (81%) i z sąsiednimi gminami (78%), a także smog (76%) oraz zanieczyszczenie krajobrazu i wód (73%). Ocena połączeń transportowych jest spolaryzowana (31% negatywnych, 33% pozytywnych), co potwierdza wagę tematu. Pracownicy instytucji również akcentują transport wewnętrzny jako problem istotny (73%) i dostrzegają znaczenie kwestii środowiskowych (46–66%). Dane te uzasadniają łączenie inwestycji infrastrukturalnych z działaniami ekologicznymi.
Usługi wspierające aktywność obywatelską i rozwój lokalny	– Niski poziom zaangażowania i zaufania społecznego – Ograniczona współpraca z NGO i brak stałych mechanizmów partycypacji – Bariery formalne i obawy o prywatność	– Powołanie rady seniorów i młodzieży – Wspieranie NGO (dotacje, lokale, szkolenia) – Regularne konsultacje i ankiety	Mieszkańcy oceniają aktywność lokalną jako przeciętną (51%). Pracownicy widzą skuteczność: częstszych konsultacji z radnymi (60%), lepszej promocji projektów obywatelskich (53%) i corocznych ankiet (47%). Bariery to m.in. obawy o dane osobowe (80%), nadmiar spraw prywatnych (60%) i zbyt skomplikowane przepisy (53%). PES oczekują jasnych zasad współpracy i wsparcia w zdobywaniu finansowania, co wskazuje na potrzebę instytucjonalizacji dialogu i programów współpracy.

3 ANALIZA SWOT

3.1 WEWNĘTRZNE ZASOBY I ATUTY SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI: S – STRENGTHS (MOCNE STRONY)

1. Stabilny i dobrze oceniany system podstawowych usług społecznych

- Sprawna realizacja zadań ustawowych MOPS (dobre standardy obsługi).
- Stabilna obsługa świadczeń rodzinnych i opiekuńczych.
- Dobrze funkcjonująca Miejska Świetlica Profilaktyczna (stała kadra, wysoka dostępność).

2. Doświadczenie w pracy interdyscyplinarnej

- Dobrze funkcjonujący w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny.
- Stała współpraca MOPS z PUP, szkołami, policją i służbą zdrowia.
- Wysoki poziom koordynacji w trudnych sprawach rodzinnych.

3. Mocne zaangażowanie gminy w inwestycje środowiskowe (pośredni atut społeczny)

- Wysoka aktywność mieszkańców w programach typu „Czyste Powietrze” i „Ciepłe Mieszkanie”.
- Poprawiające się warunki lokalowe, które zmniejszają ryzyko ubóstwa energetycznego.

4. Bogata i jakościowa infrastruktura społeczna i rekreacyjna gminy

- Wysoki poziom infrastruktury kultury, sportu i rekreacji (mocno oceniany przez mieszkańców).
- Dostępność miejsc integracji i działań profilaktycznych.

5. Wysoki poziom świadomości społecznej w zakresie problemów lokalnych

- Mieszkańcy potrafią precyzyjnie wskazać potrzeby (badania CAWI, ankiety).
- Wysoka gotowość do współpracy w niektórych obszarach (środowisko, rodzina).

3.2 WEWNĘTRZNE BARIERY UTRUDNIAJĄCE REALIZACJĘ POLITYKI SPOŁECZNEJ: W – WEAKNESSES (SŁABE STRONY)

1. Niewystarczające zasoby kadrowe w systemie wsparcia

- Zbyt mało asystentów rodziny i pracowników socjalnych względem realnych potrzeb mieszkańców i skali realizowanych zadań w MOPS.
- Rosnące obciążenie pracowników świadczeniami i pracą środowiskową.

2. Niewystarczająca dostępność usług środowiskowych i mobilnych

- Ograniczona liczba usług świadczonych „w domu klienta”.
- Brak mieszkań wspieranych/treningowych dla różnych grup potrzebujących.
- Słaba dostępność usług w godzinach popołudniowych / wieczornych.

3. Fragmentacja działań w obszarze aktywizacji zawodowej

- Niedostateczne partnerstwa z lokalnymi pracodawcami.
- Słaba motywacja części osób długotrwale biernych zawodowo.

4. Ograniczone możliwości reagowania na problemy zdrowia psychicznego

- Ograniczona liczba specjalistów dostępnych lokalnie.
- Brak szybkiej ścieżki konsultacji psychologicznej.
- Rosnący odsetek młodych zgłaszających trudności psychiczne.

5. Niski poziom aktywności społecznej i zaufania

- Ograniczone zaangażowanie mieszkańców w konsultacje i inicjatywy.
- Słaba kultura wolontariatu lokalnego.
- Mała liczba aktywnych NGO w obszarze pomocy społecznej.

3.3 ZEWNĘTRZNE MOŻLIWOŚCI, KTÓRE GMINA MOŻE WYKORZYSTAĆ: O – OPPORTUNITIES (SZANSE)

1. Silny trend krajowy: DEINSTYTUCJONALIZACJA

- Dostęp do finansowania usług środowiskowych, mobilnych i mieszkalnictwa wspieranego.
- Wsparcie państwowe dla gmin przechodzących na model środowiskowy.
- Łatwość pozyskania środków na teleopiekę, sąsiedzkie formy pomocy, asystentów środowiskowych.

2. Strategia Demograficzna 2040 i polityka rodzinna państwa

- Wsparcie rządu dla usług opiekuńczych, przedszkolnych i wsparcia rodziny.
- Dotacje na usługi dla małych dzieci i wspieranie rodzin w kryzysie.
- Rosnący nacisk na integrację polityki społecznej i rynku pracy.

3. Wsparcie krajowe i unijne w zakresie aktywizacji zawodowej

- Programy PFRON, EFS+, Fundusz Pracy — szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie dla projektów integracji społeczno-zawodowej.
- Możliwość tworzenia partnerstw z przedsiębiorcami.

4. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej 2024–2030

- Finansowanie miejsc schronienia, interwencji kryzysowej, szkoleń i programów korekcyjnych dla sprawców.
- Obowiązek tworzenia szybkich ścieżek pomocy — duża szansa rozwojowa.

5. Trend rozwojowy NGOs i wolontariatu w Polsce

- Możliwość pozyskania NGO do współpracy przy usługach środowiskowych.
- Granty dla organizacji wspierających seniorów i rodziny.

6. Poprawa infrastruktury rekreacyjnej jako potencjał integracyjny

- Możliwość prowadzenia działań profilaktycznych, międzypokoleniowych i integracyjnych na bazie istniejących zasobów.

3.4 ZEWNĘTRZNE CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ UTRUDNIĆ REALIZACJĘ STRATEGII: T – THREATS (ZAGROŻENIA)

1. Nasilanie się problemów zdrowia psychicznego i uzależnień

- Rosnąca liczba młodych w kryzysach emocjonalnych.
- Ryzyko wzrostu zjawiska narkomanii (już sygnalizowane).
- Nowe substancje psychoaktywne → trudności systemu w reagowaniu.

2. Pogarszająca się sytuacja demograficzna (starzenie się ludności)

- Wzrost kosztów usług opiekuńczych.
- Rosnące zapotrzebowanie na teleopiekę i pomoc środowiskową.
- Zmniejszenie bazy podatkowej gminy.

3. Utrwalanie ubóstwa energetycznego i ekonomicznego

- Koszty życia i energii mogą nadal rosnąć.
- Część rodzin nie skorzysta z programów poprawy efektywności energetycznej.

4. Niedobór kadr specjalistycznych w systemie pomocy

- Mała dostępność psychologów, terapeutów, pracowników socjalnych.
- Wysoka rotacja zawodowa w sektorze.

5. Rosnąca liczba przypadków przemocy domowej

- Zgodnie z trendami ogólnopolskimi, liczba zgłoszeń może rosnąć.
- Presja na system pomocowy i konieczność zwiększenia zasobów.

6. Niestabilność finansowania usług społecznych

- Możliwe zmiany w polityce transferów socjalnych.
- Ryzyko obniżenia dostępnego budżetu na usługi wsparcia.

4 ZAKRES USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Zgodnie z art. 16b ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Strategia rozwiązywania problemów społecznych określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach przewidzianych w tej ustawie.

Celem gminy jest zapewnienie mieszkańcom szerokiego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, wspierających integrację społeczną, poprawę jakości życia i wyrównywanie szans. Strategia zakłada również rozwój współpracy międzysektorowej i partnerskiej z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi i podmiotami prywatnymi.

Na podstawie diagnozy potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz w odniesieniu do art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, wyznaczono następujące priorytetowe obszary usług społecznych:

1. Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej – usługi wspierające rodziny w trudnej sytuacji życiowej, poradnictwo specjalistyczne, asystentura rodziny, wsparcie opiekunów zastępczych.
2. Pomoc społeczna i integracja społeczna – usługi opiekuńcze i sąsiedzkie, świadczenia środowiskowe, programy przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
3. Aktywizacja zawodowa i integracja na rynku pracy – programy aktywizacji społeczno-zawodowej, współpraca z PUP, rozwój lokalnych partnerstw na rzecz zatrudnienia.
4. Zdrowie i profilaktyka – działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień i zaburzeń psychicznych, wsparcie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.
5. Wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami – rozwój usług opiekuńczych, dziennych domów pobytu, usług asystenckich i teleopieki.
6. Edukacja, kultura, sport i rekreacja – działania integrujące społeczność lokalną, wspierające rozwój kompetencji i aktywności obywatelskiej.
7. Bezpieczeństwo społeczne i przeciwdziałanie przemocy – rozwój usług interwencyjnych, wsparcie ofiar przemocy domowej, profilaktyka agresji i przestępczości.
8. Usługi mieszkaniowe i środowiskowe – wspieranie inicjatyw w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego, usług transportowych i poprawy dostępności przestrzeni publicznej.

W ramach współpracy z trzecim sektorem, gmina realizuje zadania publiczne określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności w zakresie:

- ✓ pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- ✓ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- ✓ ochrony i promocji zdrowia, w tym zdrowia psychicznego,
- ✓ działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- ✓ przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- ✓ działalności na rzecz osób starszych,
- ✓ kultury, edukacji i wychowania,
- ✓ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Zadania te będą zlecano w formach przewidzianych ustawowo, tj. poprzez:

- otwarte konkursy ofert,
- małe granty,
- inicjatywy lokalne,
- oraz inne partnerstwa publiczno-społeczne.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi opiera się na zasadach pomocniczości, partnerstwa, efektywności, jawności i wzajemnego zaufania.

5 ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SUCHA BESKIDZKA NA LATA 2026 - 2030

Przeprowadzona analiza SWOT, uwzględniająca dane zastane i dane z przeprowadzonych badań społecznych, pozwoliła na ustalenie 8 priorytetów Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026 – 2030, które przedstawiają się następująco:

PRIORYTET 1. Rozwój usług środowiskowych i deinstytucjonalizacja wsparcia

Priorytet obejmuje rozwój usług mobilnych, usługi sąsiedzkie, mieszkania wspierane/treningowe, teleopiekę, asystentów środowiskowych. To priorytet dla Suchoj Beskidzkiej, który wynika z zidentyfikowanych szans (finansowanie krajowe UE; polityka państwa), słabości (niedobór usług środowiskowych) i zagrożeń (starzenie się, rosnące potrzeby opiekuńcze).

PRIORYTET 2. Wsparcie rodzin w kryzysie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych

Priorytet obejmuje asystenturę rodziny, edukację rodzicielską, wczesną interwencję, wsparcie psychologiczne dla dzieci i rodziców, działania w szkołach. Priorytet ten wynika z zidentyfikowanych problemów kluczowych (rodziny, piecza, trudności wychowawcze), zagrożeń demograficznych i ekonomicznych oraz założeń krajowej Strategii Demograficznej 2040.

PRIORYTET 3. Zdrowie psychiczne mieszkańców – profilaktyka i dostępność pomocy

Jeden z najsilniejszych problemów współczesnych. Priorytet obejmuje: zwiększenie dostępności psychologów i terapeutów, szybkie ścieżki pomocy, działania w szkołach, programy rozwoju odporności psychicznej, wsparcie rodzin obciążonych problemami zdrowia psychicznego. Priorytet ten wynika z zidentyfikowanych zagrożeń (kryzysy psychiczne młodzieży, nowe uzależnienia), słabości (brak szybkiej pomocy), szans (programy profilaktyczne zewnętrzne).

PRIORYTET 4. Ograniczenie uzależnień i przeciwdziałanie narkomanii

Priorytet obejmuje profilaktykę w szkołach, programy terapeutyczne, pracę z rodzinami uzależnionych, punkt konsultacyjny, współpracę z policją, szkołami, służbą zdrowia. Ustalenie priorytetu oparte jest o dane lokalne i wzrost problemów w skali kraju.

PRIORYTET 5. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej

Kluczowy obszar obowiązkowy dla każdej gminy. To najważniejszy priorytet „bezpieczeństwa społecznego”. Obejmuje wzmocnienie Zespołu Interdyscyplinarnego, procedury NK i monitorowanie przypadków, szybkie ścieżki pomocy, miejsce interwencyjne (lub dostęp do niego), programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców, działania informacyjne, szkolenia.

PRIORYTET 6. Wzmocnienie aktywizacji zawodowej i integracji społeczno-zawodowej

Priorytet obejmuje kursy, szkolenia, współpracę z PUP, szkołami i pracodawcami, programy aktywizacji młodzieży, programy pracy dla osób długotrwale bezrobotnych, job coaching. Priorytet ten wynika z zidentyfikowanych słabości (niedostateczna aktywizacja osób biernych), szans (PFRON, EFS+, Fundusz Pracy), rosnącej potrzeby aktywizacji osób z niepełnosprawnościami.

PRIORYTET 7. Wsparcie osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych – bezpieczeństwo, aktywność i przeciwdziałanie samotności

Priorytet obejmuje usługi opiekuńcze i teleopiekę, klub seniora/ dzienny dom seniora i integrację międzypokoleniową, przeciwdziałanie samotności, edukację cyfrową seniorów, mieszkania wspierane dla seniorów. Priorytet ten wynika z trendów demograficznych, zagrożenia starzeniem się populacji oraz z zidentyfikowanych słabości (brak wystarczających usług środowiskowych).

PRIORYTET 8. Rozwój integracji społecznej, aktywności obywatelskiej i współpracy z NGO

Priorytet obejmuje Radę Seniorów, stałe mechanizmy konsultacyjne, rozwój wolontariatu lokalnego, współpracę z NGO w usługach środowiskowych, inicjatywy sąsiedzkie. Priorytet ten wynika z zidentyfikowanych słabości (niska aktywność społeczna), szans (wzrost NGO, programy grantowe) oraz mocnych stron (dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna).

5.1 WIZJA I MISJA

WIZJA

- Sucha Beskidzka w 2030 roku jest gminą wspierającą, bezpieczną i solidarną, w której każda osoba – niezależnie od wieku, stanu zdrowia, sprawności, sytuacji rodzinnej czy materialnej – ma dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.
- Mieszkańcy tworzą aktywną wspólnotę, w której rodziny otrzymują kompleksowe wsparcie, osoby starsze i niepełnosprawne żyją godnie i samodzielnie, osoby w kryzysie uzyskują skuteczną pomoc, a lokalne instytucje i organizacje współpracują na rzecz dobra wspólnego.

MISJA

- Misją gminnej polityki społecznej jest wzmacnianie samodzielności, bezpieczeństwa i dobrostanu mieszkańców poprzez rozwój dostępnych, zintegrowanych i wysokiej jakości usług społecznych.
- Strategia zapewnia skoordynowane działania instytucji, organizacji i społeczności lokalnej, aby skutecznie przeciwdziałać problemom społecznym, wspierać rodziny, chronić osoby w kryzysie i tworzyć warunki do pełnego uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i zawodowym.

5.2 CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym niniejszej strategii jest **poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Sucha Beskidzka poprzez ograniczenie problemów społecznych, wzmocnienie rodzin, rozwój usług społecznych i budowanie zintegrowanej, bezpiecznej i aktywnej wspólnoty lokalnej do 2030 roku.**

Cele strategiczne powiązane z diagnozą problemów społecznych, analizą SWOT oraz priorytetami wynikającymi z dokumentów strategicznych państwa. Poniżej przedstawiono cele strategiczne, szczegółowe cele operacyjne oraz kierunki działań.

5.2.1 CEL STRATEGICZNY 1: WZMOCNIENIE RODZIN I POPRAWA FUNKCJONOWANIA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEGO

Rodzina jest podstawowym środowiskiem wychowawczym i najważniejszym czynnikiem kształtującym dobrostan dziecka. Dane lokalne wskazują na rosnącą liczbę rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wzrost zapotrzebowania na usługi asystenta rodziny, a także na konieczność wczesnej identyfikacji zagrożeń i szybkiej reakcji instytucji. Strategia Demograficzna 2040 wyraźnie wskazuje, że wzmacnianie rodzin jest jednym z filarów bezpieczeństwa demograficznego kraju. W związku z tym działania gminy muszą obejmować zarówno wsparcie środowiskowe, jak i edukację rodziców, profilaktykę problemów dzieci i młodzieży oraz tworzenie bezpiecznych warunków rozwoju rodzin w kryzysie.

	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
WZMOCNIENIE RODZIN I POPRAWA FUNKCJONOWANIA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEGO	1.1. Rozszerzenie usług wspierania rodziny	- Rozwój i finansowanie asystentury rodziny, w tym zwiększenie liczby rodzin objętych wsparciem asystenta. - Inicjowanie działań w celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy. - Organizowanie szkoleń rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	- Poprawa funkcjonowania rodzin. - Wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. - Zwiększenie bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci. - Zmniejszenie liczby interwencji kryzysowych. - Podniesienie poziomu i jakości usług

1.2. Podniesienie kompetencji rodzicielskich	Realizacja kompleksowych programów edukacji rodzicielskiej.	świadczonych w stosunku do rodzin.
1.3. Wczesna identyfikacja i interwencja w sytuacjach kryzysowych	- Opracowanie lokalnego systemu wczesnego reagowania w sytuacjach zagrożenia dziecka. - Ścisła współpraca MOPS – szkoły – instytucje ochrony zdrowia – policja. Regularne spotkania i wymiana informacji.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
1.4. Wsparcie rozwojowe i psychologiczne dzieci i młodzieży	- Kontynuowanie funkcjonowania MŚP oraz rozwianie jej działalności. - Organizowanie zajęć terapeutycznych, socjoterapeutycznych i profilaktycznych. - Dostęp do wsparcia psychologa i pedagoga w instytucjach oświatowych i poza nimi. - Dalszy rozwój infrastruktury oraz utrzymanie bogatej oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Poprawa sytuacji materialnej rodzin.
1.5. Wsparcie rodzin w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie	- Sprawna wypłata przewidzianych ustawami świadczeń, m.in. rodzinnych, z pomocy społecznej i Funduszu Alimentacyjnego. - Dożywianie uczniów w szkołach.	

5.2.2 CEL STRATEGICZNY 2. OGRANICZENIE PROBLEMÓW ZDROWIA PSYCHICZNEGO I UZALEŻNIEŃ

Kryzysy psychiczne dotyczą coraz większej liczby dzieci, młodzieży i dorosłych. Problem uzależnień – szczególnie alkoholowych i narkotykowych – pozostaje jednym z najpoważniejszych wyzwań społecznych w gminie. W świetle krajowych wytycznych oraz Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej (który podkreśla związek przemocy z uzależnieniami) konieczne jest wzmocnienie lokalnego systemu pomocy, profilaktyki i terapii.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
OGRANICZENIE PROBLEMÓW ZDROWIA PSYCHICZNEGO I UZALEŻNIEŃ	2.1. Zwiększenie dostępności poradnictwa i leczenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi/uzależnionych i współuzależnionych, a także wspieranie ruchu samopomocowego w gminie.	- Kontynuowanie działalności MKRPA i Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz wspieranie rozwijania oferty Stowarzyszenia Pomocna Dłoń. - Organizacja konsultacji psychologicznych w MOPS, w tym z wykorzystaniem unijnego dofinansowania. - Inicjowanie tworzenia grup samopomocowych. - Wspieranie działań placówek leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	- Zmniejszenie problemów uzależnień. - Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom. - Wczesne wykrywanie trudności psychicznych. - Poprawa dostępu do specjalistów. - Zwiększenie odporności psychicznej mieszkańców.
	2.2. Promowanie zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień, a także rozwijanie lokalnej działalności profilaktycznej	- Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych (np. PARPA, KCPU). - Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu	- Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego. - Zwiększenie dostępności do udziału w

	stacjonarnego i ambulatoryjnego. • Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu. • Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	programach terapeutycznych. • Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej. • Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego. • Niedopuszczenie do prób samobójczych wśród dzieci i młodzieży. • Wspieranie funkcjonowania społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi.
2.3. Edukacja psychologiczna i profilaktyczna w szkołach oraz programy wzmacniające zdrowie psychiczne mieszkańców	• Warsztaty dot. zdrowia psychicznego w szkołach. • Kampanie społeczne dot. dobrostanu psychicznego. • Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	
2.4. Powszechnie dostępne wsparcie środowiskowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	• Realizacja wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.	

5.2.3 CEL STRATEGICZNY 3. OGRANICZENIE UBÓSTWA I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO

Rosnące koszty utrzymania i energii wpływają na stabilność ekonomiczną rodzin, stanowiąc wyzwanie nawet dla osób i rodzin, które przekraczają ustawowe kryteria dochodowe. Dodatki mieszkaniowe i świadczenia finansowe stanowią ważny element lokalnego systemu wsparcia, ale kluczowe jest łączenie wsparcia socjalnego z aktywizacją i rozwojem kompetencji. Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju podkreśla z kolei rolę aktywnej polityki społecznej i ograniczania ubóstwa energetycznego.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
OGRODZENIE UBÓSTWA I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO	3.1. Wsparcie finansowe i bytowe dla osób i rodzin o niskich dochodach.	• Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej i pełnej informacji o oferowanych formach wsparcia. • Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie posiłku. • Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. • Współpraca z NGO w zakresie pomocy materialnej. • Wypłata dodatków mieszkaniowych i energetycznych. • Inicjowanie powstania ogrzewalni, łaźni i banku rzeczy używanych na terenie Gminy.	• Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy. • Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania. • Zwiększenie stabilności finansowej rodzin. • Ograniczenie ubóstwa energetycznego. • Lepsze zarządzanie budżetem domowym. • Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych. • Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.
	3.2. Poprawa efektywności energetycznej gospodarstw domowych.	• Udział mieszkańców w programach krajowych i regionalnych dot. termomodernizacji i wsparcia po wymianie źródeł ciepła.	
	3.3. Integracja wsparcia socjalnego i zawodowego.	• Poradnictwo budżetowe i antykryzysowe w MOPS. • Realizacja indywidualnych programów reintegracji/ wychodzenia z ubóstwa (socjalno-zawodowych), w tym w ramach projektów z dofinansowaniem unijnym.	

5.2.4 CEL STRATEGICZNY 4. ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW

Aktywność zawodowa jest jednym z filarów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Osoby długotrwale bierne, młodzież wchodząca na rynek pracy oraz osoby z niepełnosprawnościami wymagają ukierunkowanego wsparcia. Krajowe dokumenty strategiczne podkreślają konieczność łączenia polityki społecznej i rynku pracy.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW	4.1. Zwiększenie kompetencji zawodowych klientów MOPS	- Realizacja szkoleń zawodowych i doradztwa zawodowego w ramach KIS. - Organizacja grupowych warsztatów kompetencji społecznych i zawodowych.	- Wzrost zatrudnienia. - Zmniejszenie bierności zawodowej. - Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.
	4.2. Ograniczanie dziedziczenia bierności zawodowej	- Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych. - Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej.	- Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia. - Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.
	4.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców	- Organizacja pośrednictwa pracy, zatrudnienia wspieranego, stażów zawodowych i praktyk. - Realizacja we współpracy z PUP prac społecznie – użytecznych dla osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej. - Realizacja projektów aktywizacji zawodowej, w tym dofinansowanych ze środków unijnych.	

5.2.5 CEL STRATEGICZNY 5. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, CHORYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH – ZWIĘKSZENIE ICH BEZPIECZEŃSTWA, SAMODZIELNOŚCI I AKTYWNOŚCI

Starzenie się populacji jest jednym z najważniejszych wyzwań społecznych. Rośnie liczba osób potrzebujących usług opiekuńczych, wsparcia psychicznego i aktywizacji. Deinstytucjonalizacja, rozwój usług środowiskowych i zapewnienie usług dostępnych dla osób z niepełnosprawnością to kierunki zgodne z polityką senioralną państwa i wytycznymi unijnymi.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, CHORYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH – ZWIĘKSZENIE ICH BEZPIECZEŃSTWA, SAMODZIELNOŚCI I AKTYWNOŚCI	5.1. Rozwój usług opiekuńczych i teleopieki.	- Rozszerzenie skali realizacji usług opiekuńczych, w tym w formule usług sąsiedzkich. - Wsparcie realizacji projektu „Małopolski TeleAnioł 2.0”, udzielanie pomocy seniorom w procesie rekrutacji.	- Wzrost samodzielności seniorów. - Zmniejszenie samotności i izolacji. - Rozwój bezpiecznego środowiska życia osób starszych.
	5.2. Przeciwdziałanie samotności.	Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.
	5.3. Aktywizacja społeczna seniorów oraz aktywizacja społeczno – zawodowa osób z niepełnosprawnościami.	- Utworzenie i organizacja zajęć w klubie seniora/ dziennym domu seniora. - Wspieranie i promocja działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku. - Finansowanie zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością (w tym kompetencji cyfrowych), w tym poprzez udzielanie dotacji dla organizacji pozarządowych.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach. Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki Odciążenie opiekunów nieformalnych osób z niepełnosprawnością.

	• Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuowanie funkcjonowanie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. • Zapewnienie wsparcia opiekunom nieformalnym osób z niepełnosprawnością, poprzez kontynuowanie programu „Opieka Wytchnieniowa”.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych. Poprawa dostępności do zajęć sportoworekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost aktywności społecznej wśród tych grup.
5.4. Zwiększenie bezpieczeństwa bytowego osób starszych, niepełnosprawnych i chorych.	• Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym. • Stosowanie zwolnień z odpłatności za usługi opiekuńcze w uzasadnionych przypadkach. • Realizacja bonu senioralnego. • Prowadzenie lub promowanie akcji informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.

5.2.6 CEL STRATEGICZNY 6. INTEGRACJA SPOŁECZNA, AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA I WSPÓŁPRACA Z NGO

Integracja społeczna, rozwój kapitału społecznego oraz partnerstwa z NGO są kluczowe dla skutecznej polityki społecznej. Dokumenty krajowe podkreślają rolę współpracy międzysektorowej i zaangażowania obywateli.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
INTEGRACJA SPOŁECZNA, AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA I WSPÓŁPRACA Z NGO	6.1. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.	• Wspólne projekty z NGO i instytucjami lokalnymi. • Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności. • Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań i przyznawanie w tym celu dotacji. • Powołanie Rady Seniorów. • Organizacja konsultacji społecznych. • Prowadzenie kampanii społecznych i edukacji obywatelskiej.	• Wzrost aktywności i zaangażowania mieszkańców. • Silniejsze partnerstwa społeczne. • Zwiększenie pozyskiwania środków zewnętrznych. • Zwiększenie liczby zadań zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym.
	6.2. Rozwijanie mechanizmów dialogu społecznego.		

5.2.7 CEL STRATEGICZNY 7. ZINTEGROWANY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa jest poważnym problemem społecznym. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej 2024–2030 nakłada na gminy szczególne obowiązki dotyczące profilaktyki, ochrony ofiar i pracy ze sprawcami.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
ZINTEGROWANY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	7.1. Wzmocnienie Zespołu Interdyscyplinarnego.	- Organizacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego zgodnie z wytycznymi. - Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”. - Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy, w tym cyberprzemocy. - Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy. - Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	- Poprawa bezpieczeństwa rodzin. - Zmniejszenie liczby przypadków przemocy. - Skuteczniejszy system pomocy i reagowania. - Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy. - Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy. - Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.
	7.2. Specjalistyczne wsparcie dla osób doświadczających przemocy.	- Prowadzenie procedury Niebieska Karta. - Szybkie ścieżki pomocy i interwencji kryzysowej. - Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy.

	• Dostęp do pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. • Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej. • Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej, w tym zapewnienie procedur premiujących osoby doznające przemocy podczas przydziału lokali z mieszkaniowego zasobu gminy.	• Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”. • Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy. • Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy. • Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez resocjalizację sprawców.
7.3. Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców.	• Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjnoedukacyjne i terapeutyczne.	

5.2.8 CEL SYSTEMOWY D. DEINSTYTUCJONALIZACJA USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZGODZIE Z POLITYKAMI HORYZONTALNYMI UNII EUROPEJSKIEJ, KARTĄ PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ POSTANOWIENIAMI KONWENCJI O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Deinstytucjonalizacja usług społecznych jest jednym z kluczowych kierunków współczesnej polityki społecznej w Unii Europejskiej oraz jednym z podstawowych wymogów warunkujących korzystanie ze środków europejskich w perspektywie 2021–2027. Proces ten oznacza stopniowe odchodzenie od opieki instytucjonalnej na rzecz usług świadczonych w środowisku lokalnym, blisko miejsca życia osoby, z poszanowaniem jej podmiotowości, wolności wyboru i prawa do niezależnego życia.

Jednocześnie wszystkie działania samorządów korzystających ze środków unijnych muszą być zgodne z tzw. politykami horyzontalnymi UE, które obejmują:

- zasadę równości szans i niedyskryminacji,
- zasadę równości kobiet i mężczyzn,
- zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- zasadę zrównoważonego rozwoju.

Zasady te wynikają m.in. z Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, a w szczególności z praw dotyczących: godności, wolności, równości, solidarności, praw obywatelskich oraz sądowych. Istotnym fundamentem niniejszego celu jest również Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, która podkreśla prawo każdej osoby do niezależnego życia, wyboru miejsca pobytu, pełnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz dostępu do usług wspierających.

Włączenie tego celu strategicznego gwarantuje, że polityka społeczna Gminy Sucha Beskidzka będzie zgodna z wartościami UE, standardami praw człowieka oraz kierunkami nowoczesnej polityki społecznej, a także maksymalnie wykorzysta możliwości finansowania zewnętrznego.

CELE OPERACYJNE		KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEWIDYWANE REZULTATY
DEINSTYTUCJONALIZACJA USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZGODZIE Z POLITYKAMI HORYZONTALNYMI UNII EUROPEJSKIEJ (...)	D.1. Rozwój usług środowiskowych, mobilnych i sąsiedzkich jako alternatywy dla opieki instytucjonalnej	• Stopniowe ograniczanie potrzeby korzystania z usług instytucjonalnych na rzecz usług środowiskowych. • Rozwój mobilnych usług w miejscu zamieszkania, w tym teleopieki, usług sąsiedzkich i pracy środowiskowej. • Wzmocnienie roli pracy socjalnej, asystentów środowiskowych, opiekunów środowiskowych i wolontariatu.	• Zwiększenie liczby usług świadczonych w środowisku życia mieszkańca. • Ograniczenie zależności od usług instytucjonalnych. • Zapewnienie osobom w trudnej sytuacji życiowej możliwości samodzielnego, bezpiecznego i godnego życia. • Przygotowanie mieszkańców do samodzielności poprzez wsparcie specjalistyczne.
	D.2. Tworzenie i rozwój mieszkań wspomaganych i treningowych oraz rodzinnych domów pomocy społecznej	• Tworzenie mieszkań wspomaganych i treningowych zgodnie ze standardami UE. • Inicjowanie tworzenia rodzinnych domów pomocy społecznej	• Wzrost dostępności usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

	• Wdrażanie modeli usług opartych na zasadzie niezależnego życia.	• Pełne wdrożenie zasad równości, dostępności i zrównoważonego rozwoju w projektach społecznych.
D.3. Zapewnienie dostępności usług i przestrzeni zgodnie z zasadą dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	• Podejmowanie działań w celu zapewnienia dostępności infrastruktury społecznej i usług zgodnie z prawem krajowym i unijnym. • Eliminowanie barier architektonicznych, cyfrowych, komunikacyjnych i informacyjnych.	• Wzmocnienie podmiotowości mieszkańców oraz ich prawa do niezależnego życia.
D.4. Włączenie zasad równości szans, niedyskryminacji i zrównoważonego rozwoju do wszystkich działań realizowanych w ramach SRPS	• Weryfikacja zgodności projektów i usług z politykami horyzontalnymi (check-lista równościowa, analiza dostępności). • Szkolenia dla kadry w zakresie praw człowieka, dostępności, równości szans oraz pracy środowiskowej. • Promowanie postaw antydyskryminacyjnych i równościowych poprzez kampanie społeczne i działania edukacyjne.	• Zwiększenie zgodności polityki społecznej gminy z europejskimi standardami praw człowieka i zasadami wykorzystania funduszy UE.

5.3 MATRYCA WSKAŹNIKÓW

L.p.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Roczna wartość docelowa	Instytucja odpowiedzialna
1.	Wzmocnienie rodzin i poprawa funkcjonowania opiekuńczo - wychowawczego	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	do 30	MOPS
		Liczba asystentów rodziny	minimum 1,5	MOPS
		Liczba rodzin wspierających	2	MOPS
		Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego	minimum 200	MOPS
		Liczba dożywianych uczniów	minimum 100	MOPS, oświata
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	poniżej 30	MOPS
		Liczba uczestników warsztatów podnoszących kompetencje rodzicielskie	minimum 20	MOPS, oświata
		Liczba dzieci objętych wsparciem psychologicznym/ terapeutycznym	minimum 40	MOPS, oświata
		Liczba szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny	minimum 4	MOPS, oświata, MŚP
2.	Ograniczenie problemów zdrowia psychicznego i uzależnień	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	minimum 2	MOPS
		Liczba mieszkańców będących uczestnikami Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej	minimum 15	MOPS, ŚDS, WTZ
		Liczba placówek na terenie gminy świadczących nieodpłatnie wsparcie psychologiczne/ terapeutyczne	minimum 4	MOPS, ZOZ, ZIK, NGO
		Liczba działających na terenie gminy grup samopomocowych	minimum 1	MOPS, MKRPA, ZIK, UM, POZ
		Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej/ terapeutycznej	minimum 30	MOPS, POZ, ZIK, NGO, UM
		Liczba warsztatów/ kampanii o tematyce zdrowia psychicznego	minimum 1	MOPS, MKRPA, ZIK, UM, POZ
		Liczba konsultacji przeprowadzonych w ramach	minimum 50	MKRPA

	punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin		
	Liczba wniosków do sądu o orzeczenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego oraz liczba wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia	minimum 10	MKRPA
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii	do 35	MOPS
	Liczba uczniów objętych programami profilaktyki uzależnień	minimum 200	MKRPA, oświata
	Liczba imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej	minimum 1	MKRPA, MOPS, oświata
3. Ograniczenie ubóstwa i poprawa bezpieczeństwa socjalnego	Liczba rodzin objętych wsparciem MOPS	minimum 500	MOPS
	Liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej w formie zasiłku stałego/ okresowego/celowego	minimum 30/50/50	MOPS
	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku/świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności	minimum 60/170	MOPS, oświata
	Liczba uczniów, dla których wypłacono pomoc w formie stypendiów/ zasiłków szkolnych	minimum 25	MOPS, oświata
	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy ogrzewalni/ łazni/ banków rzeczy używanych	1/1/1	MOPS, UM, NGO
	Liczba działań w zakresie pomocy materialnej dla mieszkańców we współpracy z NGO	minimum 1	MOPS, UM, NGO
	Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych	minimum 45	MOPS, UM, spółdzielnie mieszkaniowe
	Liczba zaświadczeń wydanych do programu „Czyste Powietrze”	minimum 70	MOPS, UM
	Liczba osób korzystających ze wsparcia finansowego Gminy po wymianie źródła ciepła	minimum 15	MOPS, UM
	Liczba realizowanych indywidualnych planów reintegracji/ wychodzenia z ubóstwa	minimum 25	MOPS, NGO

4. Zwiększenie aktywności zawodowej i integracji społeczno – zawodowej mieszkańców	Ilość osób skierowanych na szkolenie zawodowe	minimum 7 w okresie realizacji projektu „Znowu aktywni”	MOPS, NGO, PUP
	Ilość osób korzystających z doradztwa zawodowego/ pośrednictwa pracy	minimum 10/10	MOPS, NGO, PUP
	Liczba uczestników warsztatów grupowych	minimum 20	MOPS, NGO, ZIK, oświata
	Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej UM/ MOPS o dostępnych formach wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	10minimum 10	MOPS, UM
	Liczba realizowanych kontraktów socjalnych	minimum 30	MOPS
	Liczba mieszkańców gminy objętych zatrudnieniem wspieranym/ stażem zawodowym/ praktykami zawodowymi (w UM i jednostkach organizacyjnych gminy)	minimum 1	MOPS, UM, pozostałe jednostki organizacyjne gminy
	Liczba osób skierowanych do prac społecznie – użytecznych	minimum 5	PUP, UM, MOPS, MCSiR
	Liczba realizowanych projektów w obszarze aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców	minimum 1	MOPS, UM
5. Wsparcie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych – zwiększenie ich bezpieczeństwa, samodzielności i aktywności	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych/ sąsiedzkich	minimum 18	MOPS, UM, MPZ
	Liczba wolontariuszy działających przy UM i jednostkach organizacyjnych Gminy	minimum 5	jednostki organizacyjne gminy
	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy klubów seniora/ dziennych domów seniora	minimum 1	MOPS, UM, NGO
	Liczba inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz seniorów, osób chorych i niepełnosprawnych, na które udzielono dotacji.	minimum 3	UM, NGO
	Liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta osoby z niepełnosprawnością	minimum 80 w przypadku pozyskania dotacji na realizację programu „AOOzN”	MOPS, UM, NGO, PCPR

	Liczba osób korzystających ze wsparcia w formie opieki wytchnieniowej	minimum 8 w przypadku pozyskania dotacji na realizację programu „OW”	MOPS, UM, NGO, PCPR
	Liczba seniorów/ osób długotrwale chorych/ niepełnosprawnych korzystających z pomocy finansowej MOPS	minimum 200	MOPS
	Liczba osób, na rzecz których zrealizowano bon senioralny	minimum 5	MOPS
	Liczba osób zwolnionych z odpłatności za usługi opiekuńcze	minimum 5	MOPS
	Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej UM/ MOPS o akcjach w zakresie bezpieczeństwa osób starszych/ liczba przeprowadzonych akcji	minimum 3	MOPS, UM, KPP, PCPR, NGO
6. Integracja społeczna, aktywność obywatelska i współpraca z NGO	Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych	minimum 2	UM
	Liczba zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym	minimum 5	UM
	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych	minimum 1	UM, MOPS, ZI, oświata, MŚP, NGO, MPZ, KPP
	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy Rad Seniorów	1	UM
7. Zintegrowany system przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	minimum 10	ZI
	Liczba profesjonalistów przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	minimum 10	ZI, MOPS, oświata, MPZ, KPP, SR, PCPR, MKRPA
	Liczba przeprowadzonych/ promowanych kampanii społecznych z obszaru przeciwdziałania przemocy	minimum 1	MOPS, ZI, UM, MKRPA
	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach dotyczących, przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	minimum 50	oświata, UM, MKRPA, ZI
	Liczba rodziców będących adresatami działań informacyjno-edukacyjnych w celu podnoszenia	minimum 50	oświata, MOPS, ZIK

	ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy		
	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	minimum 25	ZI, GDP
	Liczba osób i rodzin (w tym dzieci) objętych procedurą „Niebieskie Karty”	minimum 130/30	ZI, GDP
	Liczba spotkań grup diagnostyczno - pomocowych	minimum 150	ZI, GDP
	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy	minimum 500	ZI, GDP
	Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej w MOPS	minimum 15	MOPS
	Liczba informacji dot. przemocy zamieszczonych na stronach internetowych UM i MOPS	minimum 4	UM, MOPS, ZI
	Liczba miejsc schronienia dla osób doznających przemocy domowej	minimum 1	UM, MOPS, ZI
	Liczba osób skierowanych na oddziaływania korekcyjnoedukacyjne i terapeutyczne	minimum 5	ZI, GDP
8.	Deinstytucjonalizacja usług społecznych oraz podejmowanie działań w zgodzie z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz postanowieniami Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych	Liczba osób korzystających z mobilnych usług społecznych w miejscu zamieszkania	minimum 10 MOPS, NGO, PCPR
		Liczba funkcjonujących na terenie Gminy mieszkań wspomaganych/ mieszkań treningowych/ rodzinnych domów pomocy społecznej	minimum 1/1/1 UM, MOPS, PCPR
		Liczba działań podejmowanych w obszarze eliminowania barier architektonicznych, cyfrowych, komunikacyjnych i informacyjnych	minimum 1 UM, jednostki organizacyjne gminy
		Liczba szkoleń dla kadry samorządu w zakresie praw człowieka, dostępności, równości szans, postaw antydyskryminacyjnych.	minimum 1 UM, jednostki organizacyjne gminy

6 RAMY FINANSOWE STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026–2030 wymaga zapewnienia stabilnych źródeł finansowania oraz wykorzystania wszystkich dostępnych mechanizmów wsparcia finansowego na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim.

Ramy finansowe SRPS określają zakres planowanych nakładów, potencjalne źródła finansowania oraz mechanizmy pozyskiwania środków zewnętrznych. Ramy te są orientacyjne, gdyż wysokość środków będzie corocznie dostosowywana do możliwości budżetowych gminy, dostępnych programów zewnętrznych oraz wyników monitoringu SRPS.

Realizacja SRPS opiera się na:

- zapewnieniu środków własnych gminy w wysokości niezbędnej do pokrycia zadań obowiązkowych i kluczowych usług społecznych,
- aktywnym pozyskiwaniu środków zewnętrznych,
- dywersyfikacji źródeł finansowania,
- koordynacji finansowej między MOPS, Urzędem Miasta i partnerami,
- racjonalności i efektywności wydatków.

Realizacja strategii w latach 2026–2030 może być finansowana z następujących źródeł:

1. Środki własne Gminy Sucha Beskidzka, w tym:
 - środki budżetowe MOPS,
 - środki na świadczenia społeczne,
 - wydatki na profilaktykę uzależnień (Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Program Przeciwdziałania Narkomanii),
 - środki na działalność placówek wsparcia dziennego,
 - środki inwestycyjne gminy (np. dostosowania dostępności).
2. Środki z budżetu państwa
 - dotacje celowe na zadania obowiązkowe pomocy społecznej.
 - środki z Funduszu Pracy (aktywizacja zawodowa, prace interwencyjne).
 - programy MRPiPS.
3. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w szczególności:
 - środki na aktywizację zawodową,
 - środki na usługi asystenckie i dostępność,
 - środki na likwidację barier,
 - środki na mieszkalnictwo wspierane dla osób z niepełnosprawnościami.

4. Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) – perspektywa 2021–2027 – kluczowe źródło finansowania usług społecznych.
5. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR).
6. Inne środki zewnętrzne
 - Programy krajowe (np. MALUCH+, Opieka 75+, Senior+, AOOzN).
 - Granty ministerialne (zdrowie psychiczne, przeciwdziałanie przemocy).
 - Fundusze prywatne, konkursy NGO, granty fundacji.
 - Współfinansowanie przez partnerów (szkoły, organizacje społeczne, podmioty ekonomii społecznej).

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka przyjęto na podstawie struktury wydatków socjalnych w latach 2022-2024 w oparciu o Ocenę zasobów pomocy społecznej (pomniejszono środki o nierealizowane już świadczenie wychowawcze).

W prognozie na lata 2026-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na działy 851, 852, 854, i 855, przewidywaną na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej.

ROK	Ochrona zdrowia (dział 851) – przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	Środki EFS+ (projekt „Nowe Horyzonty” oraz „Znowu aktywni”)	Środki poza-budżetowe (AOOzN, OW)
2022	719.461 zł	2.442.716 zł	5.263.025 zł	35.368 zł	3.784.197 zł	94.699 zł	549.576 zł
2023	587.597 zł	2.027.914 zł	704.043 zł	35.438 zł	3.673.817 zł	0 zł	704.797 zł
2024	649.939 zł	2.814.517 zł	5.500 zł	31.013 zł	4.192.419 zł	0 zł	949.498 zł
PROGNOZA							
2026	666.187 zł	2.884.880 zł	0 zł	31.788 zł	4.297.229 zł	554.300 zł	880.000 zł
2027	682.842 zł	2.957.002 zł	0 zł	32.583 zł	4.404.660 zł	572.930 zł	900.000 zł
2028	699.913 zł	3.030.927 zł	0 zł	33.398 zł	4.514.777 zł	588.110 zł	920.000 zł
2029	717.411 zł	3.106.700 zł	0 zł	34.233 zł	4.627.646 zł	255.760 zł	940.000 zł
2030	735.346 zł	3.184.368 zł	0 zł	35.088 zł	4.743.337 zł	0 zł	960.000 zł

Na realizację działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii w 2026 roku przewiduje się ramy finansowe wynoszące łącznie około 9,3 mln zł. Zakłada się, iż w kolejnych latach ramy finansowe mogą być zwiększane o około 200 tys. zł rocznie, osiągając limit 10 mln zł rocznie.

7 SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII

Skuteczna realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sucha Beskidzka na lata 2026–2030 wymaga wdrożenia spójnego i przejrzystego systemu koordynacji, monitoringu, sprawozdawczości i ewaluacji. System ten zapewnia ciągłość działań, odpowiedzialność instytucji, możliwość reagowania na zmieniające się potrzeby mieszkańców, możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację działań.

Koordynatorem wdrażania SRPS jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej, odpowiedzialny za planowanie działań rocznych i wieloletnich, współpracę z partnerami lokalnymi, nadzorowanie realizacji celów strategicznych i operacyjnych, gromadzenie danych do monitoringu, przygotowywanie rocznych sprawozdań i raportów, inicjowanie działań w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych. MOPS pełni funkcję operatora strategii i koordynuje pracę wszystkich podmiotów wdrażających SRPS.

Realizacja SRPS opiera się na współpracy wielu instytucji i partnerów lokalnych. Podmioty współrealizujące to m.in.:

- Szkoły i placówki edukacyjne (wychowawcy, pedagodzy, psychologowie).
- Powiatowy Urząd Pracy (aktywizacja zawodowa).
- Służba zdrowia (ośrodki zdrowia, specjaliści).
- Policja i inne służby bezpieczeństwa (profilaktyka i reakcja).
- Organizacje pozarządowe (projekty społeczne, wolontariat, działania profilaktyczne).
- Centrum Usług Wspólnych, jednostki kultury, świetlice, kluby seniora.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (przemoc, piecza, niepełnosprawności).
- Wydziały Urzędu Miasta (gospodarka mieszkaniowa, inwestycje, edukacja).

Każdy podmiot realizuje działania zgodnie z zakresem kompetencji.

Monitoring SRPS ma charakter ciągły, regularny i oparty na danych, zgodnie z zasadą evidence-based policy. Cele monitoringu to ocena postępów realizacji SRPS, identyfikacja problemów wdrożenia, zapewnienie zgodności działań z celami strategii, dostarczanie danych do ewaluacji, zwiększenie przejrzystości działań i odpowiedzialności instytucji, poprawa planowania oraz skuteczności interwencji.

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026 – 2030 planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków działań i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć, z wykorzystaniem matrycy wskaźników realizacji Strategii.

Coroczne sprawozdania, powinny być sporządzane najpóźniej w trzecim kwartale kolejnego roku realizacji strategii za rok poprzedni.

8 SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1. Dane statystyczne dot. ludności Gminy Sucha Beskidzka i powiatu suskiego (źródło: dane GUS).....	10
Tabela 2. Procentowy udział osób wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ludności miasta Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	12
Tabela 3. Liczba świadczeń wypłacane przez Dział Świadczeń Rodzinnych MOPS Sucha Beskidzka w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MOPS).....	16
Tabela 4. Liczba osób z Gminy Sucha Beskidzka kierowanych do realizacji prac społecznie - użytecznych w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS)	21
Tabela 5. Zestawienie wybranych świadczeń medycznych w Miejskiej Przychodni Zdrowia w Suchoj Beskidzkiej, w latach 2021 - 2024 (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka 2024 r.)	23
Tabela 6. Kluby i stowarzyszenia sportowe działające w Gminie Sucha Beskidzka (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka 2024 r.)	28
Tabela 7. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchoj Beskidzkiej w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka).....	34
Tabela 8. Liczba osób otrzymujących świadczenia z zakresu pomocy społecznej wg rodzaju świadczenia w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka)	35
Tabela 9. Realizacja programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” i „Opieka wytchnieniowa” w Gminie Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS)	37
Tabela 10. Ocena sytuacji życiowej badanych mieszkańców	49
Tabela 11. Ocena poszczególnych obszarów życia w Gminie Sucha Beskidzka przez badanych mieszkańców	51
Tabela 12. Ocena badanych mieszkańców na temat istotności poszczególnych problemów w lokalnym środowisku	55
Tabela 13. Ocena pracowników instytucji pomocowych na temat istotności poszczególnych problemów w lokalnym środowisku	75
 Rysunek 1. Etapy opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2026 – 2030 [źródło: opracowanie własne]	9

Wykres 1. Ludność Suchoj Beskidzkiej w 2024 r., wg. płci i wieku (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	11
Wykres 2. Urodzenia żywe i zgony w Gminie Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	12
Wykres 3. Wpływy do budżetu miasta Sucha Beskidzka z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, w latach 2021 - 2024 [w mln] (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka 2024 r.).....	14
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających w Gminie Sucha Beskidzka z zasiłków rodzinnych w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS).....	16
Wykres 5. Liczba rodzin otrzymujących dodatki mieszkaniowe w gminie Sucha Beskidzka, w latach 2021 – 2024 (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka).	18
Wykres 6. Stopa bezrobocia w Suchoj Beskidzkiej na tle województwa małopolskiego i Polski w roku 2024, w porównaniu do lat poprzednich (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka za 2024 r.)	20
Wykres 7. Liczba uczniów w szkołach, których organem prowadzącym jest Gmina Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: dane CUW).....	25
Wykres 8. Liczba dzieci zapisanych do MŚP w latach 2021 - 2024 (źródło: dane MŚP)	27
Wykres 9. Wysokość dotacji przekazanych z budżetu gminy Sucha Beskidzka dla stowarzyszeń w latach 2021 – 2024 (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.).....	30
Wykres 10. Najczęstsze powody udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchoj Beskidzkiej w latach 2021 - 2024 , [liczba rodzin] (źródło: dane MOPS Sucha Beskidzka).....	36
Wykres 11. Ilość oddawanych odpadów komunalnych z terenu Gminy Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2024 (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)	41
Wykres 12. Rodzaje systemów grzewczych w gospodarstwach domowych na terenie Suchoj Beskidzkiej wg stanu na koniec 2024 roku (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)	44
Wykres 13. Rodzaje systemów grzewczych w obiektach niemieszkalnych na terenie Suchoj Beskidzkiej wg stanu na koniec 2024 roku (źródło: Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka w 2024 r.)	44
Wykres 14. Rozkład wieku badanych mieszkańców	47
Wykres 15. Rozkład wykształcenia badanych mieszkańców	48
Wykres 16. Sytuacja zawodowa badanych mieszkańców	49
Wykres 17. Warunki życia w Gminie Sucha Beskidzka w opinii badanej grupy.....	50
Wykres 18. Obszary życia w Gminie Sucha Beskidzka, które zebraly największą ilość negatywnych wskazań badanych mieszkańców	52
Wykres 19. Obszary życia w Gminie Sucha Beskidzka, które zebraly największą ilość pozytywnychh wskazań badanych mieszkańców	53
Wykres 20. Najbardziej istotne problemy lokalnego środowiska w opinii badanych mieszkańców	56

Wykres 21. Najbardziej istotne problemy lokalnego środowiska w opinii badanych mieszkańców	56
Wykres 22. Opinia badanych mieszkańców na temat niezbędnych działań samorządu w celu ograniczenia obszarów problemów społecznych.....	58
Wykres 23. Opinia badanych mieszkańców na temat najważniejszych problemów społecznych młodzieży w Gminie Sucha Beskidzka.....	59
Wykres 24. Opinia badanych mieszkańców na temat najczęstszych problemów społecznych osób niepełnosprawnych w Gminie Sucha Beskidzka.....	60
Wykres 25. Opinia badanych mieszkańców na temat najważniejszych problemów społecznych osób starszych w Gminie Sucha Beskidzka	61
Wykres 26. Opinia badanych mieszkańców na temat działań na rzecz osób starszych w Gminie Sucha Beskidzka	62
Wykres 27. Opinia badanych mieszkańców na temat grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne w Gminie Sucha Beskidzka	63
Wykres 28. Opinia badanych mieszkańców na powszechności zjawiska wykluczenia społecznego w Gminie Sucha Beskidzka	64
Wykres 29. Doświadczenie badanych mieszkańców w kontekście korzystania ze wsparcia MOPS.....	65
Wykres 30. Doświadczenie badanych mieszkańców w kontekście korzystania ze wsparcia MOPS (2)	66
Wykres 31. Zadowolenie badanych mieszkańców ze sposobu załatwienia sprawy przez MOPS	67
Wykres 32. Opinia badanych mieszkańców na temat niezbędnego do realizacji katalogu usług społecznych.....	68
Wykres 33. Opinia badanych mieszkańców na temat najbardziej pożądanego zakresu usług społecznych	69
Wykres 34. Wiedza badanych mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy	70
Wykres 35. Opinia badanych mieszkańców na temat przyczyn bezradności opiekuńczo - wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego	71
Wykres 36. Opinia badanych mieszkańców na temat działań, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi.....	72
Wykres 37. Opinia badanych mieszkańców na temat częstotliwości wydarzeń kulturalnych w Gminie Sucha Beskidzka	73
Wykres 38. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat najbardziej istotnych problemów lokalnego środowiska	76
Wykres 39. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat najmniej istotnych problemów lokalnego środowiska	77
Wykres 40. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat zainteresowania mieszkańców lokalnymi problemami	77

Wykres 41. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat powszechności zjawiska wykluczenia społecznego na terenie Gminy Sucha Beskidzka	78
Wykres 42. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat potrzeby realizacji działań na rzecz osób starszych na terenie Gminy Sucha Beskidzka	79
Wykres 43. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat przyczyn bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	80
Wykres 44. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat działań, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi	81
Wykres 45. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat działań, które poprawiłyby aktywność obywatelską mieszkańców	82
Wykres 46. Opinia pracowników instytucji pomocowych na temat barier aktywności obywatelskiej w Gminie Sucha Beskidzka	83
Wykres 47. Wiedza przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej na temat centrów usług społecznych	84
Wykres 48. Obszary działania badanych PES	85
Wykres 49. Obszary działania badanych PES (2)	86
Wykres 50. Odbiorcy działań badanych PES	87
Wykres 51. Zasięg terenowy działalności badanych PES	88
Wykres 52. Informacje o badanych PES	89
Wykres 53. Oczekiwania badanych PES w kontekście zachęty do realizacji działań w obszarze usług społecznych	90